

A Gerecse-hegység földalatti denevérszállásainak katasztere

Juhász Márton

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, 2509 Esztergom, Strázsa-hegy, Pf. 86

Bevezetés

A Gerecse-hegység barlangjai és felhagyott bányavágatai közül számos kiváló szálláshelyül szolgálhat a területen élő denevérek számára. Az elmúlt két évtizedben ezek módszeres felderítése megtörtént s a denevéres barlangokban jelenleg is rendszeres megfigyelés és adatfelvétel van folyamatban. Mindezek eredményeinek alapján jelen tanulmány 96 gerecsei földalatti denevérszállás adatait ismerteti.

Anyag és módszer

Vizsgálati terület – Természeti viszonyok

A Gerecse-hegység a Dunántúli-középhegység vonulatának a Vértes és a Pilis között elhelyezkedő, a Dunazug-hegyvidék nyugati kistáj-csoportját alkotó 400-600 m magasságú tagja. Északon a Duna teraszos völgye, keleten a Dorogi-medence és a Bicske-Zsámbéki-medence, délen az Etyeki-dombság, nyugaton az Által-ér völgye és a Tatai-medence határolja. A hegység 717 km²-es területe a Keleti-Gerecse, a Központi-Gerecse és a Nyugati-Gerecse hegyvonulataira tagolódik, melyeket ÉÉNy-DDK irányú törésrendszerek mentén kialakult völgyek és kisebb-nagyobb dombsági jellegű, átlagosan 220-260 m tszf. magasságú medencék (Héregi-, Tarjáni-, Pusztamaróti-, Tardosi- és Vértestolnai-medence) választanak el egymástól.

A Keleti-Gerecse átlagosan 250-350 m tszf. magasságú, harmad- és negyedidőszaki üledékekből felépülő dombsági és medencejellegű térszínéből csak kisebb kiterjedésben emelkednek ki a mezozóos alaphegység önálló sasbércei vagy sasbércvonulatai. Ilyenek pl. a bajóti Öreg-kő (374 m), a bajnai Őr-hegy (347 m) és az epöli Kőszikla (315 m). Legmagasabb pontja a 457 m magas Nagy-Gete. A Központi-Gerecse a hegység legmagasabbra kiemelt, nagyjából triász és jura, alárendeltebben kréta és eocén időszaki kőzetekből felépülő kistája. Legmagasabb pontja, egyben a hegység névadója a 634 m magas Nagy-Gerecse. Szorosan csatlakoznak hozzá a Magas-Gerecse viszonylag összefüggő, több kisebb-nagyobb fennsíkkal is rendelkező hegyei, a Nagy-Pisznice (544 m), a Nagy-Eménkes (525 m), a Kis-Gerecse (497 m) és a Bánya-hegy (480 m). Alacsonyabb helyzetűek a Ny-i sasbércvonulatba rendeződött Pes-kő (401 m), Baglyas-hegy (438 m), Somlyóvár (448 m), Hársas-hegy (380 m) és Lóingató-hegy (303 m), valamint a K-i sasbércvonulat hegyei, a Szenék-hegy (400 m), a Bősomlyó (346 m), a Seres-hegy (308 m) és a Gyarmat-hegy (340 m), továbbá a részben elkülönült Bagoly-hegy (361 m), Somberek (409 m), Lyukaskő (350 m), Borostyánkő (325 m), Margit-tető (398 m), Berzsek-hegy (389 m), stb. A Keleti-Gerecse főként felső triász dachsteini mészkőből felépülő vonulatának legmagasabb pontja az 558 m magas Öreg-Kovács-hegy. A vonulat kisebb-nagyobb fennsíkokkal

és általában meredek keleti és nyugati lejtőkkel jellemezhető jelentősebb tagjai a Nagy-Somlyó (424 m), a Hosszú-vontató (452 m), a Nagy-Dobó-hegy (426 m), a Gorba-tető (505 m) és a Halyagos (443 m).

A Gerecse-hegység fő tömegét karsztosodásra hajlamos karbonátos kőzetek alkotják. A déli területén még általában a felső triász dolomit található a felszínen, melyet északra haladva a hegység jellegzetes kőzete, a felső triász vastagpados dachsteini mészkő váltja fel. Kisebb területeken jura mészkő és márga, foltokban középső eocén mészkő és pliocén-pleisztocén forrasmészkő is előfordul. E kőzeteket a hegységfejlődés több időszakában is jelentős karsztos hatások érték. Mivel a leszálló hidegvizes, a karsztvízszint alatti melegvizes (termálkarsztos) és keveredési korróziós üregképző hatások is érvényesültek, ezért a barlangok rendkívül változatos formakincsűek. Az utólagos kiemelkedés, illetve az erózióbázis lesüllyedése következményeként néhány időszakos víznyelő és alacsony térszínen nyíló forrásbarlang kivételével viszont ma már inaktívak.

A KvVM Közhiteles Barlangnyilvántartás adatai szerint a Gerecse-hegységben jelenleg 451 barlang ismert. Figyelembe véve a néhány még nem nyilvántartott (nem dokumentált) barlangot és a felhagyott bányavágatokat, a területen megközelítőleg 500 olyan objektum van, mely potenciálisan földalatti denevérszállásnak tekinthető. A többsége (289 barlang) 10 m-nél rövidebb rókalyuk, hasadék vagy kőfülke. A 100 m-es hosszúságot 15 barlang haladja meg. A legnagyobbak a 400 m hosszúságú Keselő-hegyi-barlang, az 560 m hosszúságú Pisznice-barlang és az 585 m hosszúságú Lengyel-barlang. Mindössze 6 barlang mélyebb 50 m-nél, legmélyebb a - 115 m-es Keselő-hegyi-barlang.

A barlangok közül 9 fokozottan, 24 megkülönböztetetten védett. A védettségi kategóriák megállapításánál a denevérlakottság kiemelt szempontként szerepelt. Ma már valamennyi jelentősebb gerecsei denevéres barlang kiemelt védelmet élvez.

A hegység területe felszíni vizekben viszonylag szegény. A csapadék jelentős része azonnal beszívárog a talajba, illetve elnyelődik a karbonátos kőzetekben és a hegység peremein (Duna völgye, Tatai-medence) fakadó bővizű forrásokat táplálja. A Gerecse belsejének forrásai kis hozamúak, nagyrészt időszakosak. A jelentősebb vízfolyások is vagy a Duna irányába (Bikol-patak, Bajóti-patak), vagy az Által-ér völgye és a Tatai-medence felé tartanak (Váli-víz, Szent László-víz, Agostyáni-patak). A természetes állóvizek felülete szinte elhanyagolható. Sokat javít viszont ezen a vízszegény állapoton, hogy az utóbbi években duzzasztással több mesterséges tavacska is létesítettek. Ezek a különböző célból (vaditartás, horgászat, stb.) létrehozott vízfelületek szinte vonzzák a rovarokat, így nem csak az ivási, hanem a táplálkozási lehetőségeket is bővítik a denevérek számára.

A Gerecse a pannóniai flóratartomány Dunántúli-középhegységi flóravidékének pilisi flórajáráshoz tartozik. A hegység növényzetét nyílt és zárt sziklagyepek, pusztafüves lejtők, csereszömörccs és sajmeggyes karsztbokorerdők, molyhos-cseres tölgyesek, hársas törmelékletjő-erdők és bükkösök alkotják. A hegyközi és hegységperemi medencék területének nagy részén szántóföldi gazdálkodás folyik.

A Gerecse 300 m fölé emelkedő hegységi területeinek éghajlata mérsékelten hűvös – mérsékelten nedves, enyhe telű, az alacsonyabb északi és déli peremterületeké mérsékelten meleg – mérsékelten száraz, enyhe telű. Az évi középhőmérséklet a tszf. magasságtól függően 8,5-9oC. A januári középhőmérséklet -2,5 és -3oC körüli. A júliusi középhőmérséklet a 400 m-nél

magasabb területeken 19oC körüli, az É-i és DK-i peremeken akár 21oC. A téli napok száma 30-35, a magasabb tetőkön 35-40. A nyári napok száma a 300 m-nél magasabb hegyeken 40 alatt marad, a peremterületeken 40-65 közötti. A csapadék évi összege 550-600 mm. A havas napok száma 20-30, a hótakarós napok száma 35-45 évente. Az uralkodó szélirány az ÉNy-i, a második leggyakoribb szélirány a Ny-i.

Felmérési módszerek

A denevérfaunisztikai adatfelvételek kiterjedtek a Gerecse-hegység denevérlakottság szempontjából akár csak potenciálisan is számításba jövő szinte valamennyi barlangjára és hozzáférhető felhagyott bányaváratára. Az objektumok többségében évi kettő – téli és nyári – számlálást végeztünk, a jelentősebb ismert denevér-szálláshelyeket évszakonkénti vagy havonkénti rendszerességgel ellenőriztük. Ennek köszönhetően a terület legtöbb denevéres barlangjáról már több éves vagy évtizedes adatsorok állnak rendelkezésre.

A földalatti denevérszállások átvizsgálására minden esetben a nappali órákban került sor. A bejárásokon az adott barlang vagy bányavárat jellegétől, méretétől függően esetenként 1-4 fő vett részt. Törekedtünk a megvilágítás – és általában az adatfelvétellel szükségszerűen velejáráó zavarás – időtartamának minimálisra csökkentésére. A világításhoz kizárólag erős fényű elektromos lámpákat használtunk, nyílt lángú világítóeszközt nem alkalmaztunk. A számlálások és határozások szemrevételezéssel történtek, a denevéreket egyetlen esetben sem érintettük meg. Néhány alkalommal, főleg a nagyobb egyedszámú és/vagy tömött csoportokról eleinte hagyományos, újabban digitális fényképfelvételeket is készítettünk, a kiértékelést később a képek alapján végeztük el.

Az adatfelvételek során következetesen nem vállalkoztunk a riasztott, repülő denevérek, valamint a barlangi pozíciójuk miatt (nagy magasság vagy pl. kis üregbe, hasadékba mélyen behúzódott egyedek, stb.) csak korlátozottan megfigyelhető denevérek faji hovatartozásának meghatározására. A nagyfokú hasonlóság miatt nem minden esetben vállaltuk fel a közönséges denevérek és a hegyesorrú denevérek barlangi szemrevételezés alapján történő faji elkülönítését sem. Ezeket a kérdéses határozási adatokat a tanulmányban határozatlan (*Indet sp.*) jelzéssel, vagy összevontan a *M. myotis* fajnév alatt szerepeltetjük.

A helyszíni adatfelvételek minden esetben részletesek voltak, kiterjedtek a denevérek barlangon belüli pozíciójának (pontos hely és magasság a járószint fölött) és helyzetének (magányosan vagy csoportban található, szabadon függeszkedik, üregben vagy hasadékban megbújt, stb.) rögzítésére, az állatok leírására (méret, szőrzet színezete, egyéb jellemzők), továbbá az egyéb sajátosságok és érdekességek (zúzmarás vagy harmatos szőrzet, sérülések, élőködők, gyűrű, stb.) feljegyzésére. Mindez lehetővé tette a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület által 1986-ban megkezdett vizsgálatsorozat kezdeti időszakában vétett „következetes” fajhatározási hibák kiszűrését és utólagos korrekcióját. Így most az 1994-ig lezajlott kutatások eredményeit összefoglaló tanulmány (Juhász 1994a) néhány megállapítása is módosításra kerül.

A helyszíni adatfelvételek mellett az adatgyűjtés kiterjedt a denevérekhez kapcsolódó jelenségek (holocén csontmaradványok, guanó előfordulások, guanóhoz köthető ásványkiválások, stb.) és a fellelhető preparátumok lehetőleg teljes körű feltárására, továbbá a barlangbejáratok

előterében végzett hálózások eredményeinek összegyűjtésére. Nem vettük viszont figyelembe a holocénnél idősebb csontleleteket (pl. Bajóti 3.sz. kőfülke, Kálvária-hegyi Csontos-barlang). A bibliográfia összeállításánál, illetve a szövegközi hivatkozásoknál ugyancsak teljességre törekedtünk, de az említés szintű, vagy sokadszorra átvett anyagokat tartalmazó publikációk beépítésétől – az első említések kivételével – eltekintettünk. Kéziratokat csak akkor vettünk figyelembe, ha azok még nem kerültek publikálásra, vagy információtartalmuk lényegesen eltér (bővebb) publikált változatuknál.

Kutatástörténeti áttekintés

A Gerecse-hegység barlangjainak guanó-felhalmozódásait és denevérlakottságát jelző első beszámolók az 1870-es években a Pisznice-barlangban folytatott guanó-kitermeléshez köthetők. A feltehetőleg 1872-1875. között működött Lábatlani Guanó Társulat Vida A. (1877) szerint e barlangból nagymennyiségű denevérrüledéket bányászott ki és tervezték a Lábatlani Sárkány-lyuk és a Nagy-somlyói-barlang (a szerzőnél tévesen Gerecse-barlang) ezirányú hasznosítását is. Ez utóbbi barlangból Liffa A. (1907) szerint "több szekérre menő guanót szállítottak el." Az anyag minőségének meghatározásával a pisznicei guanó kitermeléséhez kapcsolódhattak a Tietze E. (1872), Scheibler (1872) és Moser J. (1878) által közölt vegyelemzések. (Scheibler adatairól csak Hutchinson (1950) munkájából szereztünk tudomást.) Tietze beszámolójából viszont tudjuk, hogy a mintákat személyesen vette és az analízist Patera bányatanácsos végezte el.

Az 1900-as évek első évtizedeiben a hazai barlangkutatás munkák elsősorban a régészeti és őslénytani feltárásokra összpontosultak. Ez alól üdítő kivételt képez, hogy az 1927-ben megrendezett német-osztrák-magyar barlangkutató találkozó terepi programjainak keretében Vigh Gyula, a terület akkori főgeológusa kíséretében két német résztvevő több gerecsei barlangot bejárt és a Nagy-somlyói-barlangban a guanó és a mészkő kontaktusán képződött ásványkiválásból mintákat is gyűjtött. Ezek vizsgálati eredményeit Cramer, H., Kolb, H. & Vigh, J. (1931) publikációjából ismerjük. Az 1930-as évek közepéig megismert gerecsei barlangok összefoglaló áttekintésében Vigh Gy. (1937) közel 30 barlangot mutatott be, de csak a Denevér-barlang és a Pisznice-barlang denevérlakottságát említette. A következő évtizedekben adatait sokan átvették, de ezek a publikációk említésre méltó új információt nem tartalmaztak.

Az 1950-es évek elején ismét aktuálissá vált barlangi foszfátkutatási munkák keretében 1951-ben Ács T. (1951a, 1951b) és Venkovits I. (1952) végzett a hegység több barlangjában guanó feltárásokat a Magyar Állami Földtani Intézet számára. Érdekes időbeli egybeesés, hogy ekkor jelent meg Hutchinson (1950) munkája is, melyben többek között Tietze, Scheibler és Moser fentebb már hivatkozott pisznicei guanóanalíziseinek eredményeit is ismertette.

A gerecsei barlangok denevérfaunisztikai kutatásának "igazi" kezdete és 22 évet átívelő igen eredményes korszaka Topál (1954, 1956, 1962a, 1962b, 1963, 1969, 1989a, 1989b) nevéhez fűződik. A Magyar Természettudományi Múzeum munkatársaként 1951. és 1973. között rendszeresen dolgozott a területen. Ez idő alatt 6 denevérfaj gerecsei előfordulását mutatta ki. 1951. szeptember 30. és 1971. június 16. között preparálási céllal három barlangból 7 denevérfaj összesen 125 egyedét gyűjtötte be az MTM Emlősgyűjteménye számára. A Magyar Denevérgyűjtési Központ adatbázisa szerint 1953. november 29. és 1973. július 22. között összesen 1502 pisznicei denevért gyűjtött meg. Ennek köszönhetően számos szálláshely-

kapcsolatot sikerült kimutatni. Munkái a gercsei denevérkutatások tekintetében a mai napig alapvető forrásértéket képviselnek.

Kapcsolódtak Topál munkásságához azok a faunisztikai kutatások, melyek a denevérek élősködőinek megismerésére irányultak. A Pisznice-barlang denevérein Babos A. & Janisch N. (1958) egy új kullancsfajt mutatott ki, míg Mészáros F. (1971) két fonálféreg fajt, Murai É. (1976) két galandféreg fajt azonosított a denevérekben. Babos & Janisch eredményeit Dudich E. (1959, 1962) is ismertette.

Az 1960-as évek elejétől egyre több denevéres információ származik a Gerecse területén tevékenykedő barlangkutató csoportoktól. A fővárosiakat 1983-ig a Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály képviselte, kik korábban Lokomotív Természetbarát Egyesület Vasútépítő Osztálya Barlangkutató Csoportja és X. ker. Természetbarát Sportkör "Fényes Elek" Barlangkutató Szakosztálya néven is működtek s névváltoztatásaikat a szervezeti változások tették szükségessé. Hasonló a helyzet az 1969-ben megalakult Tatabányai Szénbányák Barlangkutató Csoportjával. Ez a kollektíva 1974-től a Tatabányai Barlangkutató Csoport, 1976-tól a "Vértes László" Karszt- és Barlangkutató Csoport, 1988-tól a Gerecse Barlangkutató Egyesület, majd 1997-től a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület nevet használja. (A továbbiakban az egyes barlangok megfigyelési adatainak ismertetésekor egységesen ez utóbbi elnevezésüket alkalmazzuk.)

A Magyar Természettudományi Múzeum szakmai útmutatására támaszkodva a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1985-ben húsz barlangot – köztük a gercsei Öreg-kői 1.sz. zsombolyt (Bajóti Öregkő néven) és Pisznice-barlangot – jelölt ki, melyekben évente egy-egy téli és nyári denevérszámlálást ajánlott az ebben önkéntesen résztvevőknek (Topál Gy. 1989a, 1989b). E felhívás alapján kezdte meg 1986-ban a "Vértes László" Karszt- és Barlangkutató Csoport – és végzi napjainkig a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület – a gercsei barlangok ezirányú kutatását. Az 1986. január 4-e és 28-a között elvégzett téli alapfelmérés szomorú tapasztalatokkal zárult, az átvizsgált 194 barlang közül mindössze húszban bukkantak denevérré. E 20 barlang közül is 14-ben a denevérek egyedszáma csak 1-3, a számlált denevérek egyedszáma pedig összesen 129 volt (Juhász 1986a). Ezt követően az átvizsgált objektumok számát fokozatosan bővítve a kutatócsoport megfigyelései a hegység szinte valamennyi barlangjára és felhagyott bányavágatára kiterjedtek. Ennek köszönhető, hogy jelenleg már 96 gercsei földalatti denevérszállást tartunk nyilván, míg ezek száma 1994-ben 58 volt, 1986. előtt pedig csupán 16. A kutatás első 9 évében elért eredményeiket Juhász M. (1994a) publikálta, a teljes kutatási ciklus eredményeit (2006. december 31-ével bezárólag) jelen tanulmány tartalmazza.

Elsősorban barlangbejáratok előterében végzett hálózásokkal 1995-ben kapcsolódott be a Gerecse denevérfaunisztikai kutatásába a Budapesti Denevérvédelmi Csoport. Több igen sikeres nyári kutatótábor is rendeztek s jelentős eredményeket értek el a párhelyek felmérésében. A tatabányai kutatókkal együttműködve több alkalommal közreműködtek a földalatti denevérszállások vizsgálatában és élőhely-védelmi munkákban is (Molnár Z. 1997). Sajnos a 2000-es évek elejétől fokozatosan aktivitásukat veszítették a területen.

A Natura 2000 élőhelyek kijelölésével és a Nemzeti Biodiverzitás Monitorozó Rendszer működtetésével szükségszerűen együtt járó denevérfaunisztikai felméréseket a Duna-Ípoly Nemzeti Park Igazgatóság megbízása alapján 2004-ben a Budapesti Denevérkutató Csoport

(Molnár Z. 2005), 2005-ben és 2006-ban a Magyar Denevérkutatók Baráti Köre (Dobrosi D. 2006, 2007) végezte el a területen. E munkákhoz a földalatti denevérszállások adatait nagyjából a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület szolgáltatta.

Eredmények

Babál-barlang

Egyéb elnevezés: Babál-hegyi Kőszikla-barlang, Nagykőszikla-barlang, Sárísápi-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4663-3

Település: Sárísáp (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Babál-hegy (Kőszikla-hegy)

UTM-kód: CT28B4

Leírás: A Babál-hegy meredek, sziklás Ny-i oldalában nyílik, nehezen megtalálható bejárat. Az 1,4 m széles, 1 m magas, ovális alakú bejárati nyílás egy bonyolult járatszerkezetű több szintes barlangba vezet, mely kisebb termekből és az azokat összekötő rendkívül szűk járatokból áll. A Bejárati-terem szélessége 3 m, hosszúsága 7,5 m, magassága 1-2,5 m, a Kürtös-terem szélessége 4 m, hosszúsága 9 m, magassága 1,5-2 m, a Felső-mellékterem szélessége 2-5 m, hosszúsága 9 m, magassága 1-1,5 m, a Középső-terem szélessége 2 m, hosszúsága 4 m, magassága 2-2,5 m, az Alsó-mellékterem szélessége 2-3 m, hosszúsága 11 m, magassága 1,5 m. A Kürtös-teremből induló 8 m magas felső szakasz hosszúsága 42 m. A barlang járatainak összhosszúsága 129 m, vertikális kiterjedése 20 m (+10 m, -10 m). Felső triász vastagpados dachsteini mészkő K-Ny-i, É-D-i és ÉK-DNy-i irányú törésvonalai mentén alakult ki, szerkezete, gömbüstös formakincse és ásványkiválásai (borsókő, kalcit, barit) alapján termálkarsztos hatásra. Levegőjének hőmérséklete normál, páratartalma azonban jóval alacsonyabb az átlagosnál.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	indet sp.
1991.03.03.	3	-
1994.01.29.	2	1
1994.03.31.	1	-
1994.07.23.	-	1
1994.11.26.	1	-
1995.01.15.	8	-
1996.03.24.	2	-
1997.12.30.	6	-
1999.07.24.	-	1
1999.12.30.	4	-
2003.01.26.	7	-
2004.01.24.	10	-
2005.12.22.	6	-
2006.12.28.	8	-

A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 13 téli, 5 tavaszi, 11 nyári és 2 őszi (összesen 31) megfigyelést végzett, melyek közül 9 téli, 2 tavaszi, 2 nyári és 1 őszi (összesen 14) bizonyult pozitívnek. 1986-ban, 2000-ben és 2001-ben a megfigyelések eredménytelenül zárultak, 1998-ban és 2002-ben nem történt ellenőrzés. Az

adatfelvételek során mindössze egy denevérfaj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász 1991, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1999, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és a rendszeresen fellelhető friss ürülék alapján a Babál-barlang kis faj- és egyedszámú állandó téli denevér-szálláshelynek és alkalmi (tavaszi, nyári, őszi) szálláshelynek minősíthető, jellemzően a *R. hipposideros* előfordulásával.

Irodalmi adatok: Juhász 1991, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1999, 2003b, 2004, 2005, 2006
Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang látogatása a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási igazgatójához kötött, ennek ellenére a környékbeliek gyakran felkeresik. A bejárat korábban egy rácsajtóval le volt zárva, jelenleg azonban nyitott. A zavarások megelőzése érdekében sürgősen szükséges lenne a lezárás helyreállítása.

Baits-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-3

Egyéb elnevezés: Baits György-üreg, Gaál-barlang

Település: Bajót (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-kő

UTM-kód: CT18C3

Leírás: A barlang az Öreg-kő meredek, sziklás, sziklafalakkal tagolt K-i oldalában nyílik. Tágas boltíves bejáratának szélessége 5,5 m, magassága 4 m. Két egymás alatt futó vízszintes folyosóból, az azokat összekötő aknácskából és néhány mellékfülkéből álló járatainak összhosszúsága 46 m, vertikális kiterjedése 9,2 m (+3,7 m, -5,5 m). Felső triász vastagpados dachsteini mészkő ÉK-DNy-i irányú törésvonala mentén alakult ki, gömbüstös-gömbfülkés formakincse alapján karsztvízszint alatti oldódással, termálkarsztos hatásra. Kitöltéséből az 1930-as években felső pleisztocén faszén- és csontmaradványok, valamint későpaleolit régészeti leletek kerültek elő. Jellegéből adódóan a barlangban a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1988-2006. között 20 téli és 21 nyári (összesen 41) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 1 téli, 1 tavaszi és 2 nyári volt pozitív. Az adatfelvételek során egy faj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász 1999, 2001, 2002, 2006).

Dátum/date	Rhip	indet sp.
1999.08.01.	1	-
2001.05.13.	-	1
2002.08.15.	1	-
2006.02.12.	1	-

Egyéb adatok: A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei: 1995.10.07.: *Mdau* [1], *Mnat* [2], *Mbec* [6], *Mmyo* [5]; 1996.07.27.: *Mdau* [2], *Mmys* [1], *Mema* [2], *Mnat* [1], *Mmyo* [2], *Eser* [3], *Paur* [1], *Paus* [1], *Bbar* [1]; 1997.07.27.: *Mema* [2], *Mmyo* [1], *Paur* [1]; 1998.07.27.: *Mdau* [3], *Mmys* [1], *Mema* [2], *Mmyo* [3], *Eser* [1]. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Baits-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli és nyári denevér-szálláshelynek, egyben kis egyedszámú, de helyi viszonylatban fajgazdag párzóhelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1999, 2001, 2002, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közvetlenül jelzett turistaút mellett nyílik. Sok kiránduló keresi fel, de ez nem jár számottevő zavarással. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Bajnai agyagbánya I.sz. lejtősaknája

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

Egyéb elnevezés: -

Település: Bajna (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Simító-hegy

UTM-kód: CT18D3

Leírás: A Simító-hegy térségében eocén meszes homokkőben hajdan tűzálló agyag feltárása céljából kihajtott kutatóvágat. Északnyugati irányba meredeken lejtő 1,2-1,5 m széles, 1,5-1,8 m magas boltíves szelvényű főfolyosójában a 12. méternél kisebb, a 22. méternél jelentősebb mértékű omlás alakult ki. Utóbbi az innen még kb.15 m hosszban folytatódó vágatot teljesen lezárta. A fővágat 10. méterénél egy 2 m-es kis oldalfülke és egy 8 m-es hosszúság mellékvágat is nyílik. A vágat bejáratát 2001. őszén életvédelmi okok miatt eltömedékeltek.

Megfigyelési adatok: A bányavágatban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2001. között 5-5 téli és nyári adatfelvételt végzett, többnyire a Budapesti Denevérvédelmi Csoport tagjainak közreműködésével. Ezek az ellenőrzések igen szerény eredménnyel jártak, mindössze egy alkalommal, 1998. január 26-án sikerült a szürke hosszúfűlű-denevér (*P. austriacus*) egyetlen teletelő egyedét megfigyelni, mely a mellékvágatban az oldalfal kis üregében bújt meg (Juhász 1998).

Egyéb adatok: A rendelkezésre álló információk alapján a bányavágat kis faj- és egyedszámú alkalmi téli szálláshely volt.

Irodalmi adatok: Juhász 1998

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A vágat bejáratának 2001. évi eltömedékelése következményeként az élőhely megszűnt.

Bajnai agyagbánya III.sz. lejtősaknája

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

Egyéb elnevezés: -

Település: Bajna (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Simító-hegy

UTM-kód: CT18D3

Leírás: A Simító-hegy térségében eocén meszes homokkőben hajdan tűzálló agyag feltárása céljából kihajtott kutatóvágat. Keleti irányba lejtő 1,2-1,5 m széles, 1,5-1,8 m magas, 33 m hosszúságú boltíves szelvényű főfolyosójának végződésénél jelentős mértékű felharapódzásos omlás jött létre, mely az itt északra nyíló kb.25-30 m hosszúságú mellékvágatot teljesen lezárta. A vágattalpon az időszakosan befolyó vizek kisebb vízmosásokat hoztak létre. A vágat bejáratát 2001. őszén életvédelmi okok miatt eltömedékeltek.

Az objektum denevérlakottságát első ízben a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1988. évi kéziratot kutatási jelentése (Juhász 1988b,) említette, mely szerint 1988. novemberében

kis patkósdenevérek (*R. hipposideros*) 3 telelő egyedét figyelték meg a vágat középső szakaszának mennyezetén.

Megfigyelési adatok: A bányavágatban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2001. között 5-5 téli és nyári adatfelvételt végzett, többnyire a Budapesti Denevérvédelmi Csoport tagjainak közreműködésével. Ezek az ellenőrzések igen szerény eredménnyel jártak, mindössze egy alkalommal, 1997. február 15-én sikerült a szürke hosszúfűlű-denevér (*P. austriacus*) egyetlen telelő egyedét megfigyelni, mely a bejáratától kb.25 m-re az oldalfal kis üregében bújt meg (Juhász 1997).

Egyéb adatok: A rendelkezésre álló információk alapján a bányavágat kis faj- és egyedszámú alkalmi téli szálláshely volt.

Irodalmi adatok: Juhász 1988b, 1997

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A vágat bejáratának 2001. évi eltömedékelése következményeként az élőhely megszűnt.

Bajnai agyagbánya IV.sz. lejtősaknája

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

Egyéb elnevezés: -

Település: Bajna (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Simító-hegy

UTM-kód: CT18D3

Leírás: A Simító-hegy térségében eocén meszes homokkőben hajdan tűzálló agyag feltárása céljából kihajtott kutatóvágat. Délnyugati irányba lejtő boltíves szelvényű főfolyosója 1,2-1,5 m széles, 1,5-1,8 m magas, 40 m hosszúságú. Ebből 33,5 m-nél nyugati irányba egy 8 m hosszúságú mellékvágat is nyílik. A faragott vājvégek alapján tovább nem folytatódott. A vágattalpon az időszakosan befolyó vizek erőteljesen fejlett vízmosásokat alakítottak ki. A vágat bejáratát 2001. őszén életvédelmi okok miatt eltömedékelték.

Az objektum denevérlakottságát első ízben a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1988. évi kéziratosa kutatási jelentése (Juhász 1988b) említette, mely szerint 1988. áprilisában kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 2 egyedét figyelték meg a mellékvágat mennyezetén.

Megfigyelési adatok: A bányavágatban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2001. között 5-5 téli és nyári adatfelvételt végzett, többnyire a Budapesti Denevérvédelmi Csoport tagjainak közreműködésével. Ezek szerény eredménnyel jártak, mindössze 3 téli megfigyelés volt pozitív: 1998. január 26-án kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) és szürke hosszúfűlű-denevér (*P. austriacus*), 2000. február 19-én pisze denevér (*B. barbastellus*), 2001. február 10-én kis patkósdenevér magányosan telelő egyedét regisztrálták (Juhász 1998, 2000, 2001).

Egyéb adatok: A rendelkezésre álló információk alapján a bányavágat kis faj- és egyedszámú alkalmi téli szálláshely volt.

Irodalmi adatok: Juhász 1988b, 1998, 2000, 2001

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A vágat bejáratának 2001. évi eltömedékelése következményeként az élőhely megszűnt.

Bajnai agyagbánya V.sz. lejtősaknája

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

Egyéb elnevezés: -

Település: Bajna (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Simító-hegy

UTM-kód: CT18D3

Leírás: A Simító-hegy térségében eocén meszes homokkőben és márgában hajdan tűzálló agyag feltárása céljából kihajtott kutatóvágat. Északkeleti irányba lejtő boltíves szelvényű főfolyosója 1,2-1,5 m széles, 1,5-1,8 m magas, 19 m hosszúságban járható. Itt a bemosódott üledéktől feltöltődve járhatatlanná laposodik. Közvetlenül a bejárat után kis oldalfülke, 18,5 m-nél 8 m hosszúságú mellékvágat nyílik. Ezek faragott vājvéggel végződnek. A vágat bejáratát 2000. őszén életvédelmi okok miatt eltömedékelték.

Megfigyelési adatok: A bányavágatban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2000. között 4-4 téli és nyári adatfelvételt végzett, többnyire a Budapesti Denevérvédelmi Csoport tagjainak közreműködésével. Ezek az ellenőrzések szerény eredménnyel jártak, mindössze egy alkalommal, 2000. február 19-én sikerült megfigyelni kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 2 teelő egyedét, további egy alkalommal, 1999. február 21-én a szürke hosszűfűlűdenevér (*P. austriacus*) és a pisze denevér (*B. barbastellus*) 1-1 magányosan teelő egyedét (Juhász 1999, 2000).

Egyéb adatok: A rendelkezésre álló információk alapján a bányavágat kis faj- és egyedszámú alkalmi téli szálláshely volt.

Irodalmi adatok: Juhász 1999, 2000

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A vágat bejáratának 2000. évi eltömedékelése következményeként az élőhely megszűnt.

Bajnai agyagbánya VI.sz. lejtősaknája

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

Egyéb elnevezés: -

Település: Bajna (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Simító-hegy

UTM-kód: CT18D3

Leírás: A Simító-hegy térségében eocén meszes homokkőben hajdan tűzálló agyag feltárása céljából kihajtott kutatóvágat. Délnyugati irányba lejtő boltíves szelvényű folyosója 1,2-1,5 m széles, 1,5-1,8 m magas, 17 m hosszúságú. A faragott vājvég alapján tovább nem folytatódott. A vágat bejáratát 2001. őszén életvédelmi okok miatt eltömedékelték.

Megfigyelési adatok: –

Egyéb adatok: A rendelkezésre álló információk alapján a bányavágat kis faj- és egyedszámú alkalmi téli szálláshely volt.

Irodalmi adatok: A bányavágatban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2001. között 5-5 téli és nyári adatfelvételt végzett, többnyire a Budapesti Denevérvédelmi Csoport tagjainak közreműködésével. Ezek az ellenőrzések igen szerény eredménnyel jártak, mindössze egy alkalommal, 1998. január 26-án sikerült pisze denevér (*B. barbastellus*) egyetlen

teelő egyedét megfigyelni, mely a bejáratától kb.5 m-re a főte kis üregében bújt meg (Juhász 1998).

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A vágat bejáratának 2001. évi eltömedékelése következményeként az élőhely megszűnt.

Bajnai agyagbánya gurítóvágata

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

Egyéb elnevezés: -

Település: Bajna (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Simító-hegy

UTM-kód: CT18D4

Leírás: A Simító-hegy térségében hajdan tűzálló agyag feltárása céljából kihajtott kutató- és szállítóvágat, melynek bejárat szakasza eocén meszes homokkőben, belsőbb szakaszainak egy része erősen tektonizált, agyagos betelepülésekkel tarkított felső triász dachsteini mészkőben halad. Közel függőleges 7 m mélységű bejárat aknája alatt egy kis oldalfülke és egy délkeleti irányba tartó vízszintes folyosó indul. Ezt a 2,5-3 m széles, 1,8-2,5 m magas trapéz-szelvényű folyosót a 37. méter után berobbantották. Az omladék az innen még több száz méter hosszban folytatódó bonyolult vágatrendszert teljesen lezárja. A bejárat aknát 2000. őszén életvédelmi okok miatt eltömedékeltek.

Megfigyelési adatok: A bányavágatban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2000. között 4-4 téli és nyári adatfelvételt végzett, többnyire a Budapesti Denevérvédelmi Csoport tagjainak közreműködésével. Ezek az ellenőrzések szerény eredménnyel jártak, mindössze két alkalommal, 1998. január 26-án és 1999. február 21-én sikerült kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 3, illetve 5 teelő egyedét megfigyelni (Juhász M. 1998, 1999).

Egyéb adatok: A rendelkezésre álló információk alapján a bányavágat kis faj- és egyedszámú alkalmi téli szálláshely volt.

Irodalmi adatok: Juhász 1998, 1999

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A vágat bejáratának 2000. évi eltömedékelése következményeként az élőhely megszűnt.

Bajnai Öreg-lyuk

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4663-1

Egyéb elnevezés: Bajnai Őrkő-barlang, Epöli Öreg-lyuk, Őrhegyi-barlang

Település: Bajna (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Őr-hegy

UTM-kód: CT27A1

Leírás: Az Őr-hegy meredek keleti oldalában nyíló bejáratának teljes szélessége 16,5 m, de ezt több nagy kötömb két részre osztja. Az északi nyílás szélessége 3,5 m, magassága 2,1 m, a déli nyílás 5 m hosszú és 1,5 m magas. A barlang Előcsarnoka 18 m hosszúságú. A bejáratától 10 m-re 8 m-ig szűkül, majd É-ra, a Mellékjárat irányába 12 m-ig ismét kitágul. Nyugati végződésénél – a Főjárat belsőbb szakaszának kezdeténél – még mindig 7 m széles. Mennyezetét ÉK-i irányba 10-12o-kal dőlő réteglap alsó síkja alkotja, így 1,2-2 m közötti magasságát az aljzati kitöltés egyenetlensége határozza meg. E kitöltésből a múlt században itt végzett feltárások és ásatások

eredményeként gazdag őslénytani és régészeti anyag került elő. A Főjárat belső szakasza 17 m hosszúságú, 3-8 m szélességű, 1,5-2 m magasságú tágas folyosó, mely a kőzetdőlést követve befelé enyhén lejt. Középső részén 5 m magasságú tágas gömbüstös kupola nyílik, egy szűk, további 2 m-ig felnyúló gömbfülke-lánccal. Az Előcsarnok belső harmadából ÉNy-ra elágazó 26 m összhosszúságú Mellékjárat bejáratánál 2,5 m széles és mindössze 0,8 m magas, de kupolás terménél 7 m-ig kiszélesedik. E terem mennyezetéből a Főjáratéhoz hasonló tágas gömbüstös kupola nyílik fel 4 m-es magasságig. A Mellékjárat belső része egy szűk, erősen lejtő kukacjárat és egy kis aknácska együttese. A barlang járatainak összhosszúsága 70,5 m, vertikális kiterjedése 14,1 m (+2,5 m, -11,6 m). A felső triász vastagpados dachsteini mészkőben K-Ny és ÉNy-DK irányú törésvonalak mentén létrejött üregrendszer járatszerkezete és formakincse alapján egy termálkarsztos kialakulású forrásbarlang maradványa. A barlang formakincse igen változatos. Az Előcsarnok főtéjét képező réteglap-sík közel sima, csak apró egyenetlenségekkel és korróziós hasadékokkal tarkított. Az oldalfalak felülete itt sarkos, szögletes, mely kifagyásos-kőzetkipattogzásos folyamatra utal, de a bejáratától távolodva és nagyobb felületeket vizsgálva a gömbüstök nyoma is egyértelműen felismerhető. A Fő- és Mellékjárat kupoláit és végponti részeit gömbüstök és gömbfülkék összeoldódásából létrejött formák jellemzik. A mennyezeteken – elsősorban a Mellékjárat kupolájában – a falfelület a kőzet mikrotektonikai vonalai mentén erősen tagolt, mély vályúkkal, barázdákkal osztott. Ezek a kis üregek és az Előcsarnok mennyezetének hasadécai a hidegtűrő denevérfajok kedvenc téli búvóhelyei. Jellegéből adódóan a barlangban külszíni meteorológiai hatások – elsősorban a téli időszakban – erőteljesen érvényesülnek, hidegebb teleken az Előcsarnokban nem ritka a -10°C körüli hőmérséklet.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 36 téli, 22 tavaszi, 31 nyári és 19 őszi (összesen 108) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 1986-2000. között évi 1-4 alkalommal történtek, 2001 januárjától havi rendszerességűek. Közülük 34 téli, 13 tavaszi és 11 őszi (összesen 58) pozitívnak bizonyult. Az adatfelvételek során 8 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), vízi denevér (*M. daubentonii*), horgasszőrű denevér (*M. nattereri*), nagyfülű denevér (*M. bechsteinii*), közönséges denevér (*M. myotis*), közönséges késeidenevér (*E. serotinus*), szürke hosszúfülű-denevér (*P. austriacus*), pisze denevér (*B. barbastellus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1987, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006). A teljes megfigyelési adatsor:

Faj	1986		1987		1988		1989		1990		1991		1992	
	01.27.	08.03.	03.14.	01.15.	02.26.	07.22.	01.27.	06.28.	01.21.	08.23.	03.01.	07.26.		
<i>Rhip</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	6	-	-	-	2	-	3	-	-	-	-	1	-	-
<i>Eser</i>	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	3	-	4	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ:	13	-	4	-	2	-	7	-	1	-	2	-	-	-

Faj	1993		1994		1995			1996		1997		
	01.30.	07.18.	01.30.	07.23.	01.08.	02.05.	07.02.	10.29.	03.24.	08.02.	08.16.	12.30.
<i>Rhip</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Σ :	1	-	1	-	4	1	-	-	1	-	-	3

Faj	1998				1999				2000			
	01.26.	02.28.	05.30.	12.30.	02.21.	04.30.	07.30.	12.30.	02.19.	07.02.	08.26.	12.30.
<i>Rhip</i>	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
<i>Mdau</i>	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	3
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	2	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	3	-	-	1	6	-	-	10	4	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	1	-	-	1	1	-	-	7	7	-	-	15
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ :	8	2	-	6	11	-	-	20	12	-	-	19

Faj	2001											
	01.28.	02.24.	03.24.	04.26.	05.29.	06.23.	07.28.	08.26.	10.03.	10.28.	11.28.	12.30.
<i>Rhip</i>	1	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Mmyo</i>	1	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	6	4	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ :	13	11	7	1	-	-	-	-	-	2	-	6

Faj	2002											
	01.25.	02.24.	03.23.	04.27.	05.25.	06.22.	07.27.	08.15.	09.22.	10.27.	11.30.	12.27.
<i>Rhip</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Eser</i>	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ :	8	10	2	-	-	-	-	-	-	-	3	10

Faj	2003											
	01.26.	02.23.	03.29.	04.27.	05.24.	06.29.	07.26.	08.24.	09.27.	10.26.	11.29.	12.27.
<i>Rhip</i>	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	2	4	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2
<i>Eser</i>	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	9	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ:	21	20	3	-	-	-	-	-	-	-	2	5

Faj	2004											
	01.24.	02.28.	03.27.	04.25.	05.25.	06.29.	07.25.	08.22.	09.19.	10.24.	11.27.	12.28.
<i>Rhip</i>	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	2
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mnat</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Eser</i>	1	2	2	-	-	-	-	-	4	2	7	3
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	5	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ:	10	6	7	1	-	-	-	-	4	3	11	10

Faj	2005											
	01.30.	03.05.	03.27.	04.30.	05.22.	06.19.	07.30.	08.27.	09.24.	10.30.	11.26.	12.22.
<i>Rhip</i>	1	3	3	1	-	-	-	-	1	2	2	1
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
<i>Mmyo</i>	1	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Eser</i>	3	3	6	-	-	-	-	-	-	-	3	2
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	8	5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	9
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ:	13	11	11	1	-	-	-	-	1	3	10	14

Faj	2006											
	01.29.	02.26.	03.26.	04.30.	05.21.	06.25.	07.29.	08.27.	09.30.	10.29.	11.25.	12.28.
<i>Rhip</i>	1	2	3	1	-	-	-	-	-	1	1	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
<i>Mbec</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Eser</i>	4	4	2	-	-	-	-	-	-	1	2	6
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Bbar</i>	2	3	-	1	-	-	-	-	-	1	4	3
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ:	7	10	8	2	-	-	-	-	-	5	8	10

Egyéb adatok: 1./ A Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Osztálya 1978-ban T. Dobosi Viola vezetésével a barlangban régészeti ásatást folytatott. A csontleleteket – köztük jelentős mennyiségű denevércsontot – feldolgozó Kordos László (MÁFI Országos Földtani Múzeum) az anyagból *R. euryale*, *M. dasycneme*, *M. myotis*, *M. blythii*, *E. serotinus* és *M. schreibersii* maradványokat azonosított. Értékelése szerint a leletek mindegyike a holocén középső vagy fiatal időszakába sorolható, s a mainak megfelelő erdős-bokros, kismértékben nyílt területet feltételez (Kordos L. 1978, 1994).

2./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei. 1996.08.02.: *R. hipposideros* (1), *M. nattereri* (1), *M. myotis* (1), *E. serotinus* (5), *P. auritus* (5), *P. austriacus* (2), *B. barbastellus* (6); 1999.07.30.: *M. emarginatus* (1), *M. nattereri* (1), *M. myotis* (3), *M. blythii* (1), *E. serotinus* (10), *P. auritus* (3), *P. austriacus* (1), *B. barbastellus* (2).

A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Bajnai Öreg-lyuk helyi viszonylatban kis-közepes egyedszámú, de fajgazdag állandó téli denevér-szálláshelynek, kis faj- és egyedszámú alkalmi tavaszi és őszi szálláshelynek, ugyanakkor kis egyedszámú, de fajgazdag párzóhelynek minősíthető. A telelési időszakban főként a hidegtűrő *E. serotinus* és *B. barbastellus* fajok jelenléte a jellemző.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1987, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Kordos 1978, 1994

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közvetlenül jelzett turistaút mellett nyílik. Sok kiránduló keresi fel, de ez önmagában nem jár számottevő zavarással. A barlang bejáratában és előcsarnokában rendszeresen előforduló tűzgyújtások füstje viszont jelentős mértékben veszélyezteti a bent tartózkodó denevéreket. Kívánatos lenne egy ismeretterjesztő (figyelemfelhívó, tiltó) tábla kihelyezése.

Bajóti Büdös-lyuk

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-16

Egyéb elnevezés: Büdös-lyuk, Domonkos-hegy barlangja

Település: Bajót (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Domonkos-hegy

UTM-kód: CT18C2

Leírás: A barlang 1,3 m széles, 1 m magas bejárata a Domonkos-hegy fennsíkján egy szakadékszerű berogyás alján nyílik. Szűk, lapos és rendkívül omladékos bejárati szakasza 5 m után egy tágas folyosóba vezet. E kissé kanyarogva a déli irányba tartó járatnak a külső 11 m-es szakasza 1,5-3,8 m széles és 1,8-5 m magas. Az 5 m hosszú középső és a 7 m hosszú belső szakasz szélessége 1-1,5 m, magassága 2,5-3 m. Az egyes szakaszokat az összeszűkülő járatszelvény különíti el egymástól. A barlang járatainak összhosszúsága a belső szakaszból leágazó mellékjáratokkal együtt 50,3 m, vertikális kiterjedése 11,3 m (+3 m, -8,3 m). A barlang középső eocén homokkőben található. Befelé enyhén lejtő, a végpont közelében meredeken emelkedő főjárata az ÉNy-DK és É-D irányú törésvonalak menti szétlazulással jött létre, a mellékjáratok ÉNy-DK és ÉK-DNy irányú törésekre illeszkednek. Benne jellemzőek a szögletes, sarkos felharapódzási-omlási formák. Sok a kőzetomladék. A felszín közelségét a sok belógó gyökér jelzi. A falfelületek foltokban porszerű meszes lepellel fedettek, más képződmény nincs.

A barlangban szinte állandó gyenge légmozgás érezhető. Páratartalma kissé alacsonyabb az átlagosnál, csak 80-85 %, hőmérséklete viszont magasabb, a téli időszakban sem csökken 11,5-12°C alá. A barlang névadója a bejáratból télen kiáramló párafelhő.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-1989. között 3 téli és 2 nyári megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy téli volt pozitív: 1988. január 24-én 1 riasztott, határozatlan fajú denevért észleltek (Juhász 1988a, 1994a). Az ellenőrzések 2004-ben indultak újra, 2005. szeptemberétől már havi rendszerességgel folynak. Az 5-5 téli, tavaszi és nyári, valamint 6 őszi (összesen 21) megfigyelés közül mindössze 2 nyári volt eredménytelen. Az adatfelvételek során 4 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), kereknyergű patkósdenevér (*R. euryale*), közönséges denevér (*M. myotis*), pisze denevér (*B. barbastellus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Reur</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Bbar</i>	<i>indet sp.</i>
1988.01.24.	-	-	-	-	1
2004.08.19.	3	-	-	-	-
2004.12.28.	10	-	-	-	-
2005.04.12.	47	-	1	-	-
2005.04.30.	18	-	-	-	-
2005.09.24.	27	-	-	-	-
2005.10.30.	46	-	7	-	-
2005.11.26.	10	-	9	1	-
2005.12.22.	1	-	-	-	-
2006.01.29.	1	-	-	-	-
2006.02.26.	14	-	-	-	-
2006.03.26.	31	-	-	-	-
2006.04.30.	26	-	-	-	-
2006.05.21.	12	-	-	-	-
2006.06.25.	3	-	-	-	-
2006.07.29.	1	-	-	-	1
2006.09.30.	26	-	-	-	-
2006.10.29.	43	5	-	-	-
2006.11.25.	31	-	-	-	-
2006.12.28.	1	-	-	-	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és a rendszeresen fellelhető friss ürülék alapján a Bajóti Büdös-lyuk a téli és nyári időszakban csak kis faj- és egyedszámú alkalmi denevér-szálláshelynek minősíthető, viszont tavasszal és ősszel a *R. hipposideros* helyi viszonylatban kiemelkedő jelentőségű váltószállása. E tekintetben egyedülálló a hegység területén. Jelentőségét a *R. euryale* alkalomszerű megjelenése is növeli

Irodalmi adatok: Juhász 1988a, 1994a, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang közvetlenül jelzett turistaút mellett nyílik. Látogatása a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodói hozzájárulásához kötött, ennek ellenére feltehetően sokan felkeresik. Az Igazgatóság a denevéres időszakban – gyakorlatilag egész évben – látogatási tilalmat, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség pedig kutatási korlátozást érvényesít. A barlang bejárata korábban egy rácsajtóval le volt zárva, jelenleg azonban nyitott. A bejáratnál a kőzet szétlazult és megrogyott, állandóan fennáll a beomlás veszélye. Az omlásveszély megszüntetése

és a zavarások megelőzése érdekében sürgősen szükséges lenne a bejárati szakasz stabilizálása és a lezárás helyreállítása.

Bajóti Lepkés-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-13

Egyéb elnevezés: -

Település: Bajót (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-kő

UTM-kód: CT18C3

Leírás: A barlang 2,7 m széles és 3,5 m magas bejárata az Öreg-kő meredek, sziklás, sziklafalakkal tagolt keleti oldalában nyílik. Felső triász vastagpados dachsteini mészkőben alakult ki, gömbüstös-gömbfülkés formakincse alapján karsztvízszint alatti oldódással, termálkarsztos hatásra. A tágas bejárati fülkéből és egy kis belső fülkéből álló járatának hosszúsága mindössze 4 m. Méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 21 téli és 22 nyári (összesen 43) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy téli volt pozitív: 2001. február 10-én a bejárati fülkében 1 horgasszörű denevér (*M. nattereri*), a belső fülkében 1 kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) jelenlétét regisztrálták (Juhász 2001).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 2001

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közkedvelt kirándulóhely közelében található, de számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Bivak-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-1

Egyéb elnevezés: Bivak-lik

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Csúcsos-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A Csúcsos-hegy meredek, sziklás nyugati oldalában található. ÉNy-ra néző bejárata 1 m széles, 0,7 m magas. Befelé enyhén lejtő kuszoda jellegű járatának szélessége 0,5-1 m, magassága 0,4-0,7 m, hosszúsága 15 m. A barlang mélysége 3 m. Felső triász vastagpados mészkő ÉNy-DK irányú törésvonala mentén alakult ki. Formakincse alapján valószínűleg egy hajdani forrásbarlang maradványa. Jellegéből és méretéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások. Belső részében a hőmérséklet a téli időszakban 4,5-5oC, nyári időszakban 9,5-10oC. A barlang denevérlakottságát először Lendvay Á. (1979) jelezte. Beszámolója szerint 1974. áprilisában a barlang végén 2 alvó kis patkósdenevért figyeltek meg.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 26 téli, 8 tavaszi, 17 nyári és 7 őszi (összesen 58) megfigyelést végzett, melyek

közül csupán 2 őszi volt pozitív. Az adatfelvételek során 1 denevérfaj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász 1990, 1993, 1994a).

Dátum/date	Rhip	indet sp.
1990.09.22.	2	-
1993.09.11.	-	1

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1990, 1993, 1994a, Lendvay 1979

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A város közelében nyíló, szabadon látogatható barlangot bejáratának megközelítési, megtalálási nehézségei miatt számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Bivak-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári-őszi denevér-szálláshelynek minősíthető.

Denevér-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-2

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Csúcsos-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A Csúcsos-hegy meredek, sziklás Ny-i oldalában található. É-ra néző ovális alakú bejáratának szélessége 1,5 m, magassága 0,7 m. A bejárat közvetlenül egy 4 m hosszú, 3 m széles és 2,5-3 m magas termecskébe vezet. E terem mennyezete az ide évről-évre visszatérő kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) szülőkolónia kedvenc tartózkodási helye. A terem oldalsó és belső részéből három vízszintes kúszójárat is indul, melyek 11 m, 10 m és 5 m hosszúságúak. A járatok összhosszúsága 31 m. A barlang felső triász vastagpados mészkő ÉNy-DK és É-D irányú törésvonalai mentén alakult ki. Formakincse alapján valószínűleg egy hajdani forrásbarlang maradványa. Kitöltésének azóta a feltárások során eltávolított guanós rétegét Ács T. (1950a, 1950b) vizsgálta. A barlang jellegéből és méretéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások. Így a bejárat termecske hőmérséklete télen a fagypont alá csökken, nyáron viszont elérheti a 15-16°C-ot.

A denevérek jelenlétét első ízben a barlang névadója, Gaál I. (1934) jelezte, megemlítve, hogy itt „nagy tömegben tanyázik a denevér.” Figyelemre méltó, de a fajazonosítás szempontjából csak fenntartásokkal fogadható el beszámolójának azon része, mely szerint a barlangból a fehér-torkú denevér (*Vespertilio murinus*) egy feltűnően nagytermetű példányát gyűjtötte be. A denevéreket Vígh Gy. (1937) is említi, de a faj és az egyedszám közlése nélkül. Az első tényszerű beszámolók Lendvay Bende Á. (1967, 1979) munkái. Kutatási jelentéséből és barlangkataszteri összefoglaló tanulmányából tudjuk, hogy az 1960-as évek elején-közepén nyaranta a barlangban 100-120 egyedből álló kis patkósdenevér kolónia élt, a Vasútépítő Törekvés II. számú Barlangkutató Csoportja 1965-évi kutatótáborának első napján e faj 74 egyedét számlálták meg.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 26 téli, 8 tavaszi, 18 nyári és 7 őszi (összesen 59) megfigyelést végzett, melyek közül 5 tavaszi, 13 nyári és 1 őszi (összesen 19) pozitívnek bizonyult. A nyári időszakban a barlang bejárat termecskéjében rendszeresen a kis patkósdenevérek (*R. hipposideros*) kisebb,

általában 10-20 egyedes szülőkolóniáját sikerült megfigyelni (Dobrosi D. 2006, 2007, Juhász 1986b, 1991, 1993, 1994a, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2003b, 2004, 2005, 2006, Molnár Z. 1997, 2005).

Dátum/date	Rhip
1986.08.03.	3
1991.06.09.	12
1993.09.11.	1
1996.07.03.	11
1996.07.08.	16
1997.05.28.	8
1997.07.31.	9
1998.07.14.	9
1999.05.29.	9
1999.07.08.	14
2000.06.10.	14
2001.05.26.	7
2001.06.16.	14
2003.05.25.	16
2004.06.05.	8
2005.05.15.	13
2005.08.20.	19
2006.06.04.	11
2006.07.09.	19

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Ács 1950a, 1950b, Dobrosi 2006, 2007, Gaál 1934, Juhász 1986b, 1991, 1993, 1994a, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2003b, 2004, 2005, 2006, Lendvay 1979, Lendvay Bende 1967, Molnár 1997, 2005, Vígh 1937

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A város közelében nyíló, szabadon látogatható barlangot bejáratának megközelítési, megtalálási nehézségei miatt számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Az 1990-es évek elején-közepén időnként hajléktalanok lakták, de szállásukat sikerült felszámolni. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A barlang több évtizede a *R. hipposideros* kisebb szülőkolóniájának szálláshelye, evvel egyedülálló, egyben kiemelkedő jelentőségű a Gerecse-hegység területén.

Eminkesi-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-28

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Eménkes

UTM-kód: CT18A3

Leírás: A Nagy-Eménkes meredek, sziklás ÉNy-i oldalában található. DNy-ra néző bejáratának szélessége 1 m, magassága, 2,5 m. Vízzintes járata 4 m hosszú, 0,5-1 m széles, 1-1,5 m magas, de végpontjánál 3 m-ig felboltozódik. Jellemző hasadékbarlang, mely a felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén alakult ki. Méretéből és jellegéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület végzett 1986-ban egy-egy téli és nyári megfigyelést, melyek közül a téli pozitívnek bizonyult: január 22-én kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 2 egyedének jelenlétét regisztrálták (Juhász M. 1986b, 1994a).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megközelíthető és megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A rendelkezésre álló kevés adat alapján az Eminkesi-barlang feltételesen kis faj- és egyed-számú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Eminkesi-zsomboly

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-30

Egyéb elnevezés: Eménkesi-zsomboly

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Eménkes

UTM-kód: CT18A3

Leírás: A Nagy-Eménkes lankás keleti oldalában található. Karsztos mélyedésből függőlegesen nyíló bejárata 1,2 m széles, 2 m hosszú. Meredeken lejtő járatának hosszúsága 6 m, mélysége 4 m. Jellegzetes hasadékbarlang, mely a felső triász vastagpados mészkő K-Ny és ÉNy-DK irányú törésvonalai mentén alakult ki. Méretéből és jellegéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek. Időszakosan víznyelőként funkcionál.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület végzett 1986-ban 1-1 téli és nyári megfigyelést, mindkettőt pozitív eredménnyel. Az adatfelvételek során 1 denevérfaj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1986b, 1994a).

Dátum/date	Rhip	Indet sp.
1986.01.22.	1	-
1986.08.03.	-	1

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A rendelkezésre álló kevés adat alapján az Eminkesi-zsomboly feltételesen kis faj- és egyed-számú alkalmi téli és nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Fehér-kői 3.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-17

Egyéb elnevezés: Királykút feletti forrásbarlang

Település: Héreg (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Gerecse, Fehér-kő

UTM-kód: CT18B2

Leírás: A Nagy-Gerecse DK-i oldalában emelkedő Fehér-kő sziklaszirtjében található. D-re néző bejáratának szélessége 3 m, magassága 0,8 m. A befelé enyhén lejtő üreg 5 m hosszú, 2-3,3 m széles, magassága általában 0,7 m, de közepén 2,8 m magasságig felboltozódik. Felső triász vastagpados mészkő É-D irányú törésvonala mentén alakult ki. Képződménymentes falain a hajdani forrásműködésre utaló oldásformák ismerhetők fel. Méretéből és jellegéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 15 téli és 15 nyári (összesen 30) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze egy nyári volt pozitív: 1986. augusztus 3-án a bejárat szakaszban kis mennyezeti felboltozódásában 1 határozatlan fajú, kistermetű, barnásszürke hát- és világosszürke hasi színezetű simaorrú denevért észleltek (Juhász 1986b, 1994a).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megközelíthető és megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Fehér-kői 3.sz. barlang feltételeesen kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Fehér-kői 4.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-18

Egyéb elnevezés: Királykút feletti forrásbarlang

Település: Héreg (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Gerecse, Fehér-kő

UTM-kód: CT18B2

Leírás: A Nagy-Gerecse DK-i oldalában emelkedő Fehér-kő sziklaszirtjében található. D-re néző boltíves bejáratának szélessége 6,5 m, magassága 2 m. A barlang főfolyosója a felső triász vastagpados mészkő É-D irányú törésvonala mentén fejlődött ki. Ez 23 m hosszban járható, befelé enyhén lejt és fokozatosan összeszűkül. A törés mentén több helyen 2-4 m magasságig is felboltozódik. A folyosó 10. m-ében nyugatra 6 m hosszú, 0,8-2 m széles, 0,3-0,5 m magas kuszoda nyílik, melyből délre egy 6 m hosszú és egy 12 m hosszú vízszintes járat indul. A barlang járatainak összhosszúsága 47 m. Bejárat szakaszában a kifagyásos formák uralkodnak. Belső szakaszainak keveredő eróziós és korróziós formái, jólfejlett gömbüstjei és gömbfülkái alapján egy hajdani forrásbarlang maradványa. Néhány kisméretű cseppkő is díszíti.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 15 téli és 15 nyári (összesen 30) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze egy téli volt pozitív: 1986. január 26-án a bejárat folyosó belső részében mennyezeti hasadékban 1 határozatlan fajú, közepes termetű, szürkésbarna színezetű simaorrú denevért észleltek (Juhász 1986b, 1994a).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megközelíthető és megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Fehér-kői 4.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli – és feltételesen nyári – denevér-szálláshelynek minősíthető.

Fekete-kői 3.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-64

Egyéb elnevezés: -

Település: Héreg (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Fekete-kő

UTM-kód: CT17A1

Leírás: A Fekete-kő meredek, sziklás keleti oldalában található kőfülke. K-re néző bejáratának szélessége 7,5 m, magassága 1-2 m. Külső 2-3 m-es része vízszintes, beljebb meredeken emelkedik és felboltozódik. Hosszúsága 8 m, magassága 4 m. Felső triász vastagpados mészkőben alakult ki réteglapok közötti kőzetkifagyással, kipattogzással. Belső részében korróziós formák is felismerhetők. Falain itt kisebb foltokban „huzatborsó” és cseppkölefolyás látható s néhány kisebb függőcseppkő és cseppkőzászló is díszíti. Méretéből és jellegéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 2004-ben és 2006-ban 1-1 téli és nyári megfigyelést végzett, melyek közül mindössze egy nyári volt pozitív: 2004. június 9-én a barlang belső fülkécskéjében 1 kis patkósdenevért (*R. hipposideros*) észleltek. (Juhász 2004).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 2004

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településektől távol, nehezen megközelíthető, megtalálható helyen nyílik, ezért számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A rendelkezésre álló kevés megfigyelési adat alapján a Fekete-kői 3.sz. barlang feltételesen kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Füstös-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-20.

Egyéb elnevezés: 1.sz. Turul-üreg

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A tatabányai Kő-hegy meredek, sziklás nyugati oldalában található. D-re néző bejárata 0,8 m széles és 1 m magas. Kissé kanyarogva É-ra tartó, befelé enyhén emelkedő járatának szélessége 0,3-1 m, magassága 0,4-1,2 m, hossza 18 m. Összeszűkülő északi végződésénél keskeny hasadékkal a külszínre nyílik. A barlang felső triász vastagpados mészkő É-D irányú törésvonalai mentén alakult ki. Formakincse alapján valószínűleg egy hajdani forrásbarlang

maradványa. Jellegéből és méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek. Légmozgás szinte állandóan érezhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 18 téli, 5 tavaszi, 11 nyári és 5 őszi (összesen 39) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 1-1 tavaszi és őszi volt pozitív. Az adatfelvételek során 1 denevérfaj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász 2003b, 2004).

Dátum/date	Rhip
2003.05.25	1
2004.10.30.	1

Egyéb adatok: A barlang humuszos-kötörmelékes kitöltésének felszínéről a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület által begyűjtött nagy mennyiségű recens csontmaradvány közül Kordos L. (2002) fajra nem határozott denevér-maradványokat is jelzett.

Irodalmi adatok: Juhász 2003b, 2004, Kordos 2002

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közkedvelt kirándulóhely közelében található. A 2000-es évek elején időnként hajléktalanok lakták, de szállásukat sikerült felszámolni. Számottevő emberi zavarás nem veszélyezteti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Füstös-barlang feltételeken a *R. hipposideros* kis egyedszámú alkalmi tavaszi és őszi szálláshelyének minősíthető.

Giliszta-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-15

Egyéb elnevezés: 1.sz. Turul-üreg, Turul-lyuk

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A tatabányai Kő-hegy meredek, sziklás nyugati oldalában található. D-re néző bejárata 1,1 m széles és 1,4 m magas. É-ra tartó, befelé enyhén emelkedő járatának szélessége 0,5-1,2 m, magassága 0,4-1,4 m, hosszúsága 15 m. A barlang felső triász vastagpados mészkő É-D irányú törésvonalai mentén alakult ki. Formakincse alapján valószínűleg egy hajdani forrásbarlang maradványa. Jellegéből és méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 24 téli, 3 tavaszi, 16 nyári és 6 őszi (összesen 49) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 2 őszi volt pozitív. Az adatfelvételek során 1 denevérfaj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1990, 1994a, 2004).

Dátum/date	Rhip
1990.09.22.	1
2004.10.30.	1

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1990, 1994a, 2004

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható kis barlang közkedvelt kirándulóhely közelében található, de számottevő emberi zavarás nem veszélyezteti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Giliszta-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi őszi – és feltehetően tavaszi – denevérszállásnak minősíthető.

Gorba-tetői-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4640-24

Egyéb elnevezés: -

Település: Tardos (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Gorba-tető

UTM-kód: CT08D2

Leírás: A Gorba-tető fennsíkján szakadékszerű töbörből nyíló bejáratának szélessége 1,5 m, hosszúsága 6 m. Közel 20 m mély bejárati aknája alsó részén több nyílással csatlakozik egy tágas teremhez. Ez a terem 6-10 m széles, 15 m hosszú és 15 m magas. Meredeken lejtő aljzata vezet a barlang legmélyebb pontjára, mely -26,5 m mélységben van a bejárat szintje alatt. A járatok összhosszúsága 55 m. Vékonypados-táblás alsó jura mészkő ÉNy-DK irányú törésvonala mentén alakult ki. Fejlődésében a beszivárgó vizek korróziója és sorozatos omlások is jelentős szerepet játszottak, de genetikája összességében még tisztázatlan. A terem felső részében szép függő-, álló- és szalmacseppkövek, cseppkőoszlopok láthatók, a végponti részt farkasfogas cseppkőzászlók díszítik. A falak állandóan nyirkosak, de csepegések csak időszakosan alakulnak ki.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1989-1998. között 4 téli és 4 nyári megfigyelést végzett, melyek közül csupán 2 téli bizonyult eredményesnek. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1992, 1994a, 1996).

Dátum/date	Rhip	Mmyo
1992.12.27.	-	1
1996.12.27.	1	-

Egyéb adatok: 1./ A tatai Megalodus Barlangkutató és Geológiai Szakcsoport által 1990-ben a barlang alsó terméből omladék közül, a csontok színezete és megtartási állapota alapján kevert rétegtani helyzetből begyűjtött csontmaradványok közül Kordos L. (1994) *R. hipposideros* maradványokat is jelzett.

2./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei. 1996.08.02.: *M. daubentonii* (4), *M. myotis* (1), *P. auritus* (2), *B. barbastellus* (4); 1997.08.01.: *M. myotis* (1); 1998.07.29.: *M. daubentonii* (6), *M. mystacinus* (2), *M. myotis* (3), *P. auritus* (3), *B. barbastellus* (3); 1999.08.05.: *M. daubentonii* (2), *M. myotis* (1), *E. serotinus* (2), *P. auritus* (2), *B. barbastellus* (1)

Irodalmi adatok: Juhász 1992, 1994a, 1996, Kordos 1994

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási igazgatójának hozzájárulásával látogatható. Korábbi rácsajtós lezárása a feltárás előre haladtával, a bejárati akna és az alsó teremrész mélyebb szinten történt összenyitásával

funkcióját veszítette. Ennek ellenére – a barlang jellegéből következően – az emberi zavarás veszélye elhanyagolható mértékű. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Gorba-tetői-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek, ugyanakkor kis egyedszámú, közepesen fajgazdag párzóhelynek minősíthető.

Gyertyánosi 7.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-11

Egyéb elnevezés: -

Település: Héreg (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Halyagos-hegy

UTM-kód: CT18B2

Leírás: A Nagy-Gerecse déli mellékrögét alkotó Halyagos-hegy (Gyertyános) meredek, sziklás keleti oldalában található. ÉK-re néző bejáratának szélessége 1,7 m, magassága 2,5 m. A felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén kialakult, befelé enyhén emelkedő és fokozatosan összeszűkülő kis üreg hosszúsága 3,7 m. Jellegzetes hasadékbarlang. Jellegéből és méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 13 téli, 2 tavaszi, 14 nyári és 2 őszi (összesen 31) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze egy nyári volt pozitív: 1986. augusztus 3-án a bejáratközeli felboltozódásban közönséges denevér (*M. myotis*) 5 egyedét regisztrálták (Juhász M. 1986, 1994a.).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megközelíthető és megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Gyertyánosi 7.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Hajdúugratói 3.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-46

Egyéb elnevezés: -

Település: Nyergesújfalú (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Som-berek (Hajdúugrató)

UTM-kód: CT18D1

Leírás: A Som-berek meredek, sziklás ÉNy-i oldalában található. Ny-ra néző, háromszög alakú bejáratának szélessége 1,1 m, magassága 1,2 m, a barlang kis termecskéjének tetejére lyukadó felső nyílás 0,4 x 0,6 m átmérőjű. A felső triász vastagpados mészkőben K-Ny irányú törésvonal mentén kialakult kis üreg egy 3,3 x 1,5 m-es, átlag 1,5 m magas termecskéből és egy 2 m hosszú lapos kúszójáratból áll. A teljes járáthossz 6,2 m. Jellegéből és méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 8 téli, 1 tavaszi, 9 nyári és 3 őszi (összesen 21) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 3 nyári volt pozitív. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), szürke hosszúfülű-denevér (*P. austriacus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 2003b, 2004, 2006).

Dátum/date	Rhip	Paus
2003.08.10.	1	-
2004.08.15.	2	-
2006.08.16.	-	1

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 2003b, 2004, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megközelíthető és megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Hajdúugratói 4.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-59

Egyéb elnevezés: -

Település: Nyergesújfalú (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Som-berek (Hajdúugrató)

UTM-kód: CT18D1

Leírás: A Som-berek meredek, sziklás ÉNy-i oldalában található. DNy-ra néző bejáratának szélessége 0,9 m, magassága 0,7 m. A szűk bejárat nyílás közvetlenül egy 2,5 x 4 m-es alapterületű, 6 m magasságú terembe vezet, melynek mennyezete kis nyílással a felszínre lyukad. E teremből két átbújón is elérhető a belső termecske, melynek szélessége 1,2 m, hosszúsága 3 m, magassága 4 m. A barlang járatainak összhosszúsága 18,4 m, vertikális kiterjedése 7,1 m (+5,6 m, -1,5 m). A felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy és ÉNy-DK irányú törésvonalai mentén alakult ki. Formakincse alapján valószínűleg egy hajdani forrásbarlang maradványa. A nyári időszakban a bejárat teremben a hőmérséklet a 15-16°C-t is eléri.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Paus	indet sp.
2003.07.26.	2	-	-
2003.08.10.	-	-	1
2004.08.15.	1	-	-
2005.10.30.	1	-	-
2006.06.08.	2	-	-
2006.08.16.	-	1	-
2006.10.29.	1	-	-

A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 2003-2006. között 3 téli, 7 nyári és 2 őszi (összesen 12) megfigyelést végzett, melyek közül 5 nyári és 2 őszi volt pozitív.

Az adatfelvételek során két denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), szürke hosszúfülű-denevér (*P. austriacus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 2003b, 2004, 2005, 2006).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 2003b, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megközelíthető és megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Hajdúugratói 4.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári és őszi denevér-szálláshelynek minősíthető.

Hapci-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-37

Egyéb elnevezés: 28.sz. víznyelő

Település: Vértesszőlős (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Halyagos-hegy (Farkas-völgy)

UTM-kód: CT07C2

Leírás: A Halyagos hegy ÉNy-i oldalába mélyedő Farkas-völgy felső szakaszán található. Bejáratának felső omladékos szakasza egy beton kútgyűrűvel van biztosítva. A barlang egy 0,5-1 m x 1,5-3 m szelvényű függőleges hasadékjellegű, alján 0,2 m-esre összeszűkülő aknából áll, melynek mélysége – egyben a barlang összhosszúsága – 15 m. Felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén alakult ki, a beszivárgó vizek korróziójával. Falai nagyrészt csipkésre oldottak, képződménymentesek. Csapadékos időben erős csepegések és csorgások is megfigyelhetők benne, ilyenkor a végponton kis tócsa keletkezik.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 16 téli, 4 tavasz, 9 nyári és 5 őszi (összesen 34) megfigyelést végzett, melyek közül 6 téli, 1 tavaszi és 2 őszi (összesen 9) volt pozitív. Az adatfelvételek során 3 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), horgasszőrű denevér (*M. nattereri*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1997, 1998, 2000, 2001, 2005).

Dátum/date	Rhip	Mnat	Mmyo
1997.10.28.	1	-	1
1997.12.06.	1	-	1
1998.01.18.	2	1	-
1998.12.31.	1	1	-
2000.02.06.	1	1	-
2000.02.26.	1	1	-
2000.12.29.	1	-	-
2001.03.24.	-	-	1
2005.10.31.	2	-	-

Egyéb adatok: a megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Hapci-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1997, 1998, 2000, 2001, 2005

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang forgalmas turistaút közelében nyílik. Jellege és bejáratának megtalálási nehézsége miatt számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Héregi-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-28

Egyéb elnevezés: Kajmáti-barlang, Kajmáti 7.sz. barlang

Település: Héreg (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kajmát

UTM-kód: CT18B4

Leírás: A Nagy-Gerecse keleti mellékrögét alkotó Kajmát meredek, sziklás DK-i oldalában található. D-re néző bejáratának szélessége 1,5 m, magassága 0,6 m. Bejárat szakaszát egy 0,7-2 m széles, 0,3-0,8 m magas, befelé emelkedő kúszójárat alkotja, mely 8 m után egy kis termecskébe torkollik. E terem 5 m hosszú, 2 m széles és 2 m magas. A barlangjárat összhosszúsága 13 m, magassága 5,8 m. A felső triász vastagpados mészkő ÉÉNy-DDK irányú törésvonala mentén alakult ki. Formakincse alapján egy hajdani forrásbarlang maradványa. Belső részeit néhány cseppkőképződmény is díszíti. A barlang denevér lakottságát először Juhász (1979) említi. Beszámolója szerint 1979. június 10-én 2 határozatlan fajú denevért figyeltek meg itt.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 15 téli, 1 tavaszi, 15 nyári és 1 őszi (összesen 32) megfigyelést végzett, melyek közül csupán 3 téli volt pozitív. Az adatfelvételek során 1 denevérfaj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1996, 1999, 2004).

Dátum/date	Rhip
1996.02.24.	1
1999.12.30.	2
2004.12.11.	2

Egyéb adatok: 1./ A barlang humuszos-kötörmelékes kitöltésének felszínéről begyűjtött fiatal, legfeljebb néhány száz éves, a fauna összetétele alapján vegyes erdei, ligetes és nyílt vízközeli környezetre utaló csontmaradványok közül fajra nem határozott denevér maradványok is előkerültek (Juhász 1994a, Kordos L. 1979, 1994).

2./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében 1996. július 30-án végzett hálózásos befogásának eredménye: *M. bechsteinii* (2), *M. myotis*. (1), *E. serotinus* (7)

Irodalmi adatok: Juhász 1979, 1994a, 1996, 1999, 2004, Kordos 1979, 1994

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Héregi-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Hófehérke-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-29

Egyéb elnevezés: 16.sz. víznyelő, Tóni-barlang

Település: Vértesszőlős (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Halyagos-hegy

UTM-kód: CT07C2

Leírás: Inaktív víznyelőbarlang, mely a Halyagos hegy ÉNy-i oldalába mélyedő Farkas-völgy felső szakaszából leágazó mellékvölgyben található. Töbörfenéken nyíló bejárati aknájának felső 5 m-e beton kútgyűrűvel biztosított. Az akna 7 m mélységben lévő aljáról induló enyhén lejtő, lapos járat 5 m után kisebb terem oldalába torkollik. Ennek a 2-3 m alapterületű, 2-4 m magas termecskének az aljáról kis lépcsőkkel tagolt függőleges hasadék vezet a barlang -13 m mélyen lévő végpontjához. Ez egy járhatatlanul szűk hasadék, mely alatt egy lefelé táguló 9 m mélységű akna látszik. A járatok összhosszúsága 40 m, mélysége 22 m. Felső triász vastagpados mészkő K-Ny és ÉK-DNy irányú törésvonalai mentén alakult ki, a beszivárgó vizek korróziójával, de falain eróziós formák is felismerhetők. Képződményekben szegény, néhány kisméretű cseppkő díszíti. Levegőjének hőmérséklete 7,5-10oC között változik, éves átlaga 8,8oC.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Mnat	Mmyo
1993.01.24.	1	-	-
1997.10.28.	1	-	-
1997.12.06.	1	-	-
1998.01.18.	1	-	-
1998.12.05.	-	1	-
1999.01.31.	-	-	1
1999.12.29.	1	-	-
2000.02.06.	1	-	-
2000.02.26.	1	-	-
2000.11.25.	1	-	-
2001.02.27.	1	-	-
2002.02.26.	1	-	-
2002.03.26.	1	-	-
2002.05.26.	1	-	-
2002.09.27.	1	-	-
2002.12.27.	1	-	-
2003.02.25.	1	-	-
2003.03.25.	1	-	-
2003.11.28.	1	-	-
2003.12.28.	2	-	-
2004.12.28.	2	-	-
2005.01.30.	1	-	-
2005.02.26.	1	-	-
2005.04.27.	1	-	-
2006.02.28.	1	-	-

A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1991-2006. között 31 téli, 16 tavasz, 25 nyári és 22 őszi (összesen 94) megfigyelést végzett, melyek közül 17 téli, 4 tavaszi és 4 őszi (összesen 25) volt pozitív. Az ellenőrzések 2000-2003-ban és 2005-ben havi rendszerességűek voltak. Az adatfelvételek során 3 denevérfaj – kis patkósdenevér (R. hipposideros), horgasszörű denevér (M. nattereri), közönséges denevér (M. myotis) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1993, 1994b, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Hófehérke-barlang kis faj- és egyedszámú állandó téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1993, 1994b, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A rácsajtóval lezárt bejáratú barlang a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodói hozzájárulásával látogatható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Húsvét-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-9

Egyéb elnevezés: -

Település: Bajót (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-kő

UTM-kód: CT18C3

Leírás: A barlang az Öreg-kő meredek, sziklás, sziklafalakkal tagolt keleti oldalában nyílik. ÉK-re néző szabálytalan alakú bejárata 2,3 m széles, 1,2 m magas. A barlang maga egy 1-2 m széles, 0,5-1,5 m magas, 12,5 m hosszú, befelé enyhén lejtő folyosó, mely az erős feltöltődés miatt csak négykézláb, néhol csak kúszva járható. Felső triász vastagpados dachsteini mészkő ÉK-DNy-i irányú törésvonala mentén alakult ki, gömbüstös formakincse alapján karsztvízszint alatti oldódással, termálkarsztos hatásra. Jellegéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek. Végpontjánál gyenge huzat érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 19 téli, 2 tavaszi, 18 nyári és 2 őszi (összesen 41) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze egy téli volt pozitív: 1986. január 19-én a járat középső szakaszában 1 határozatlan fajú, nagytermetű, világosszürke színezetű simaorrú denevért észleltek (Juhász M. 1986b, 1994a).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közkedvelt kirándulóléhszék közelében nyílik, de bejáratának megtalálási nehézségei miatt számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Húsvét-barlang feltételelesen kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Jankovich-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-1

Egyéb elnevezés: Bajóti 1.sz. barlang, Bajóti Öregkő-barlangja, Öregkő-barlang

Település: Bajót (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-kő

UTM-kód: CT18C3

Leírás: A barlang az Öreg-kő meredek, sziklás, sziklafalakkal tagolt K-i oldalában található, a nagy sziklaszirt közelében. Alsó bejárata 4 m széles és 1,5 m magas. Ez egy 12 m hosszúságú, 6-10 m szélességű, 1-2 m magasságú terembe vezet, melyet ma omladékos eltömődés választ el a barlang főjáratától. Az északra néző látványos főbejárat szélessége 9,5 m, magassága 8 m. Közvetlenül egy 25 m hosszú, 10-12 m széles, befelé fokozatosan 5 m-ig elkeskenyedő csarnokba nyílik. A csarnok 8-15 m magas mennyezetéből közepén egy 7,5 m átmérőjű felszínre nyíló kürtő, hátsó részéből két 2-3 m átmérőjű, 12-14 m magasságú vakkürtő nyílik. A bejárat csarnokhoz belül még egy 6-8 m átmérőjű, közel 10 m magasságú terem csatlakozik. A barlang járatainak összhosszúsága 88 m, vertikális kiterjedése 25 m (+19,5 m, -5,5 m). Felső triász vastagpados dachsteini mészkő ÉÉK-DDNy irányú törésvonala mentén alakult ki, jellege és formakincse alapján karsztvízszint alatti oldódással, termálkarsztos hatásra. Képződménymentes falain a felszakadás felső harmadában és a belső teremben szép gömbüstös-gömbfülkés oldásformák láthatók. Az 1900-as évek elején hosszú időn keresztül itt folytatott ásatás eredményeként az idősebb üledékrétegekből több őskőkori kultúra leletei, a felső humuszos rétegekből neolitik és bronzkori leletek kerültek elő. Régészeti és őslénytani jelentősége, valamint morfológiai és tájképi értéke miatt a Jankovich-barlang fokozottan védett.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2006. között 21 téli és 22 nyári (összesen 43) megfigyelést végzett. Közülük 9 téli és 3 nyári (összesen 12) bizonyult pozitívnak. Az adatfelvételek során 6 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), horgasszörű denevér (*M. nattereri*), nagyfülű denevér (*M. bechsteinii*), közönséges denevér (*M. myotis*), szürke hosszúfülű-denevér (*P. austriacus*), pisze denevér (*B. barbastellus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1990, 1991, 1994a, 1994b, 1995, 1998, 1999, 2002, 2003b, 2005, 2006).

Dátum/date	Rhip	Mnat	Mbech	Mmyo	Paus	Bbar	indet sp.
1990.02.17.	-	-	1	-	-	-	-
1991.02.23.	-	-	1	-	-	-	-
1994.01.29.	-	-	-	-	-	1	-
1995.02.05.	-	-	1	-	-	-	2
1998.01.24.	-	1	-	-	-	-	-
1999.02.21.	-	1	-	-	1	2	-
1999.08.01.	1	-	-	1	-	-	-
2002.08.15.	-	-	-	1	-	-	-
2003.01.26.	1	-	1	-	-	-	-
2005.02.20.	-	-	-	-	-	1	-
2006.02.12.	-	-	-	-	-	1	-
2006.07.29.	1	-	-	-	-	-	-

Egyéb adatok: A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei.

1995.10.07.: *M. nattereri* (1), *M. bechsteinii* (1), *P. auritus* (1), *P. austriacus* (1); 1996.07.27.: *M. myotis* (14), *E. serotinus* (5); 1997.07.27.: *M. daubentonii* (1), *M. myotis* (4), *M. blythii* (3), *E. serotinus* (3), *P. auritus* (1), *P. austriacus* (1); 1998.07.27.: *M. daubentonii* (1), *M. myotis* (16), *M. blythii* (2), *E. serotinus* (1); 1999.08.01.: *M. daubentonii* (1), *M. myotis* (9), *E. serotinus* (4), *P. austriacus* (3)

Irodalmi adatok: Juhász 1990, 1991, 1994a, 1994b, 1995, 1998, 1999, 2002, 2003b, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közkedvelt kirándulóhelyen nyílik, bejáratához turistaösvény vezet. Nagyon sokan látogatják, de ez – az alkalmankénti tűzgyújtások kivételével – gyakorlatilag zavarást nem okoz. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Jankovich-barlang helyi viszonylatban közepes fajszámú, de kis egyedszámú alkalmi téli és nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Jura-zsomboly

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-42

Egyéb elnevezés: Kis-nyelő és Nagy-nyelő, Kisgerecsei-víznyelők

Település: Süttő (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kis-Gerecse

UTM-kód: CT18B1

Leírás: A Kis-Gerecse fennsíkján két bejáratral nyíló aknabarlang. Keleti bejárata a jól fejlett töbör aljáról nyíló „Nagy-nyelő”, melynek omladékos felső aknája 14 m mélységben lyukad rá az impozáns méretű – 4-10 m átmérőjű, 35 m mélységű – alsó aknára. A kis felszíni horpadásból nyíló nyugati bejárat, a „Kis-nyelő” felső szakasza beton kútgyűrűvel biztosított. A szűk bejárat akna a 16 m mélységben lévő Váróterembe csatlakozik, melyből egy ugyancsak tágas – 3-4 m átmérőjű, 20 m mély – akna vezet tovább lefelé. A K-i és Ny-i aknapárt a Váróterem szintjén egy vízszintes folyosó kapcsolja össze. A barlang járatainak összhosszúsága a mellékjáratokkal együtt 137,8 m, mélysége 52 m. Jellemzően adódóan csak kötéltechnikai eszközökkel járható. A barlang vékonypados-táblás jura mészkő és márga É-D és K-Ny irányú törésvonalai mentén alakult ki. Benne jellemzőek a korróziós mikroformák, cseppkőképződmény csak kevés van. A barlang léghőmérséklete alacsonyabb az átlagosnál, a két nyitott bejárat miatt pedig szinte állandóan érezhető az áthúzó légmozgás. Csapadékos időben a bejárat szakaszokban erős csepegések, csorgások is kialakulnak.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1987-2006. között 12 téli és 11 nyári (összesen 23) megfigyelést végzett, melyek közül csupán 3 téli és 2 nyári volt pozitív. Az adatfelvételek során két denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1987, 1994a, 1994b, 1995, 2002, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Mmyo</i>
1987.02.15.	1	-
1994.01.29.	1	-
1995.01.30.	1	-
2002.08.18.	1	1
2006.08.13.	2	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1987, 1994a, 1994b, 1995, 2002, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodói hozzájárulásával látogatható. A látogatásokat a szűk bejárati akna nehéz bejárhatósága is erősen szelektálja. A Ny-i bejárat rácsajtóval lezárt, a fixen lezárt K-i bejárat a vastagon rárakódott avar és fatörmelék miatt jelenleg gyakorlatilag eltömedékelt. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Jura-zsomboly kis faj- és egyedszámú alkalmi téli és nyári denevér szálláshelynek minősíthető.

Kajmáti 5.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-26

Egyéb elnevezés: -

Település: Héreg (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kajmát

UTM-kód: CT18B4

Leírás: A Nagy-Gerecse keleti mellékrögét alkotó Kajmát meredek, sziklás DK-i oldalában található. K-re néző bejáratának szélessége 0,4 m, magassága 0,3 m. Rendkívül szűk bejárati bebújóján keresztül 1 m után egy 1 m széles, 3 m hosszú és 1,5 m magas fülkékébe lehet bejutni. A járat összhosszúsága 4,8 m. Felső triász vastagpados mészkő K-Ny és ÉK-DNy irányú törésvonalai mentén alakult ki. A fülkét néhány cseppkőképződmény és gömbös mészkiválás díszíti. Jellegéből és méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 15 téli, 1 tavaszi, 15 nyári és 1 őszi (összesen 32) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy nyári volt pozitív: 1990. július 18-án kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász M. 1990, 1994a).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1990, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Kajmáti 5.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Kajmáti-hasadékbarlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-32

Egyéb elnevezés: Kajmáti 11.sz. barlang

Település: Héreg (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kajmát

UTM-kód: CT18B4

Leírás: A Nagy-Gerecse keleti mellékrögét alkotó Kajmát meredek, sziklás DK-i oldalában található. ÉK-re néző bejáratának szélessége 1 m, magassága 0,7 m. Befelé meredeken emelkedő járata a szűk bebújója után 2 m-ig felmagasodik és 3 m után fokozatosan összeszűkülve végződik. A felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén alakult ki. Jellegzetes hasadékbarlang. Mennyezetét néhány cseppkőképződmény díszíti. Jellegéből és méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 15 téli, 1 tavaszi, 15 nyári és 1 őszi (összesen 32) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 2 nyári volt pozitív. Az adatfelvételek során 1 denevérfaj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1986b, 1990, 1994a).

Dátum/date	Rhip
1986.08.03.	1
1990.07.18.	1

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1990, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Kajmáti-hasadékbarlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Kálvária-hegyi 1.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-28

Egyéb elnevezés: Réteg-barlang, Szintes-barlang

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kálvária-hegy

UTM-kód: CT06C3

Leírás: A tatabányai Kálvária-hegy meredek, sziklás nyugati oldalában található. Délre néző bejáratának szélessége 1,6 m, magassága 0,8 m. Kis letöréssel egy 1,5-2,5 m széles és 0,4-0,6 m magas, 10 m hosszúságú kuszodába vezet, melynek központi részéről kis akna nyílik. Ebből három szintben is ágaznak le rövidebb-hosszabb vízszintes oldaljáratok. Egymás alatt haladnak, szűk átjárókkal több helyen össze is lyukadnak. A járatok összhosszúsága megközelítőleg 100 m, a barlang mélysége 10 m. Felső triász vastagpados dolomitos mészkő és középső eocén nummuliteszes mészkő É-D és ÉNy-DK irányú törésvonalai és kitüntetett réteglapjai mentén alakult ki, formakincse alapján karsztvízszint alatti oldódással. Falait kevés elaggott cseppkőképződmény díszíti. A barlang kissé nedves. Benne időszakosan enyhe légmozgás érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 38 téli, 20 tavasz, 28 nyári és 26 őszi (összesen 114) megfigyelést végzett, melyek közül 25 téli, 10 tavaszi, 4 nyári és 13 őszi (összesen 52) volt pozitív. Az ellenőrzések 2002. augusztusától havi rendszerességűek. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b,

1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	Rhip	Mmyo	indet sp.
1986.01.09.	2	-	-
1988.03.26.	2	-	-
1989.02.18.	2	-	-
1990.01.07.	3	-	-
1990.09.15.	-	-	1
1990.12.28.	2	-	-
1991.02.17.	3	-	-
1991.03.14.	2	-	-
1991.06.23.	1	-	-
1991.10.05.	1	-	1
1992.01.17.	1	-	-
1992.01.26.	1	-	-
1992.02.15.	1	-	-
1992.08.11.	1	-	-
1993.02.14.	1	-	-
1994.01.15.	1	-	-
1996.01.14.	2	-	-
1997.03.09.	1	-	-
1997.09.19.	1	-	1
1998.11.01.	2	-	-
1998.11.15.	-	1	-
1999.01.17.	1	-	-
1999.03.07.	2	-	-
1999.09.25.	1	5	3
1999.12.28.	2	-	-
2000.02.06.	4	-	-
2000.02.19.	6	-	-
2000.04.07.	4	-	-
2000.09.17.	2	1	-
2000.11.25.	2	-	-
2001.02.24.	1	-	-
2001.05.06.	-	-	1
2002.10.28.	1	-	-
2002.12.30.	1	-	-
2003.01.26.	1	-	-
2004.01.21.	1	-	-
2004.03.28.	2	1	-
2004.05.23.	1	-	-
2004.10.23.	1	-	-
2004.11.28.	3	-	-
2004.12.30.	1	-	-
2005.01.29.	1	-	-
2005.02.26.	1	-	-
2005.06.11.	1	-	-
2005.08.27.	2	-	-
2005.11.27.	1	-	-

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Mmyo</i>	<i>indet sp.</i>
2005.12.18.	1	-	-
2006.01.28.	1	-	-
2006.02.25.	2	-	-
2006.04.29.	1	-	-
2006.05.26.	1	-	-
2006.09.29.	-	-	1

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Kálvária-hegyi 1.sz. barlang kis faj- és egyedszámú állandó téli és alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A nyitott bejáratú barlang közvetlenül lakóövezet mellett nyílik. Csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási hozzájárulásával látogatható, ennek ellenére a környékbeli gyerekek rendszeresen felkeresik. Ez az állandó zavarás magyarázza, hogy kiváló adottságai ellenére denevérlakottsága igen szerény. Megoldást a bejárat biztonságos lezárása jelenthetne.

Kálvária-hegyi 2.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-29

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kálvária-hegy

UTM-kód: CT06C3

Leírás: A tatabányai Kálvária-hegy meredek, sziklás nyugati oldalában található. DNy-ra néző bejáratának szélessége 2,4 m, magassága 0,6 m. A 3 x 4 m alapterületű alacsony bejáratú termecskéből két vízszintes kúszójárat indul, melyek egy tágasabb hasadékjáratba vezetnek. Ennek szélessége 2 m, hosszúsága 10 m, magassága 1,5-5 m. A barlang járatainak összhosszúsága 34 m, vertikális kiterjedése 5,8 m (+2,3 m, -3,5 m). Felső triász vastagpados dolomitos mészkő és középső eocén nummuliteszes mészkő É-D és ÉNy-DK irányú törésvonalai és kitüntetett réteglapjai mentén alakult ki, formakincse alapján karsztvízszint alatti oldódással. Falait kevés elaggott cseppkőképződmény díszíti. Kimondottan száraz, enyhe légmozgás is csak ritkán érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 38 téli, 20 tavasz, 28 nyári és 26 őszi (összesen 114) megfigyelést végzett, melyek közül 14 téli, 4 tavaszi, 2 nyári és 10 őszi (összesen 30) volt pozitív. Az ellenőrzések 2002. augusztusától havi rendszerességűek. Az adatfelvételek során 3 denevérfaj – *Rhip*, *Mnat*, *Mmyo* - előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1990, 1991, 1992, 1994a, 1996, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Mnat</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Indet sp.</i>
1986.01.09.	1	-	-	-
1990.01.07.	1	1	-	-
1990.09.15.	-	-	-	1

Dátum/date	Rhip	Mnat	Mmyo	Indet sp.
1990.10.12.	-	-	1	-
1990.12.28.	1	-	-	-
1991.06.17.	2	-	-	-
1991.10.05.	2	-	-	-
1992.08.11.	1	-	-	1
1996.01.14.	2	-	-	-
1998.11.15.	1	-	-	-
1999.09.25.	-	-	1	-
2000.02.06.	1	-	-	-
2000.04.07.	1	-	-	-
2000.12.30.	1	-	-	-
2001.01.28.	1	-	-	-
2002.10.28.	1	-	-	-
2003.01.26.	2	-	-	-
2004.03.28.	-	-	1	-
2004.10.23.	-	-	1	-
2004.11.28.	1	-	-	-
2005.01.29.	1	-	-	-
2005.02.26.	1	-	-	-
2005.10.23.	2	-	-	-
2005.11.27.	2	-	-	-
2005.12.18.	2	-	-	-
2006.01.28.	2	3	-	-
2006.02.25.	2	-	-	-
2006.04.29.	1	-	-	-
2006.05.26.	1	-	-	-
2006.12.27.	3	-	-	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1990, 1991, 1992, 1994a, 1996, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A nyitott bejáratú barlang közvetlenül lakóövezet mellett nyílik. Csak a DINPI vagyongazdálkodói hozzájárulásával látogatható, ennek ellenére a környékbeli gyerekek rendszeresen felkeresik. Ez az állandó zavarás magyarázza, hogy kiváló adottságai ellenére denevérlakottsága igen szerény. Megoldást a bejárat biztonságos lezárása jelenthetne. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Kálvária-hegyi 2.sz. barlang kis faj- és egyedszámú állandó téli és alkalmi nyári denevérszálláshelynek minősíthető.

Kálvária-hegyi Kürtő-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-32

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kálvária-hegy

UTM-kód: CT06C3

Leírás: A tatabányai Kálvária-hegy meredek, sziklás nyugati oldalában található. Délre néző boltíves bejáratának szélessége 1,5 m, magassága 1 m. A barlang mindössze egy 0,7-1 m széles, 7 m hosszban befelé meredeken emelkedő hasadékjárattól áll, melynek mennyezetéből 6 m magas, szép gömbüstös oldásformákkal jellemezhető kürtő nyílik. Középső eocén nummuliteszes mészkő ÉÉK-DDNy irányú törésvonalai mentén alakult ki, formakincse alapján karsztvízszint alatti oldódással. Képződménymentes falain részben kipreparálódott nummuliteszek ezrei láthatók. Jellegéből és méretéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 25 téli, 10 tavaszi, 20 nyári és 12 őszi (összesen 67) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy téli és egy tavaszi volt pozitív: 2004. február 29-én és 2006. április 29-én a barlang kürtőcskéjében közönséges denevér (*M. myotis*) 1-1 egyedét észlelték (Juhász M. 2004, 2006).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 2004, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közvetlenül lakóövezet mellett nyílik, de bejáratának megközelítési nehézségei miatt az emberi zavarás veszélye nem számottevő. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Kálvária-hegyi Kürtő-bg. kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-1

Egyéb elnevezés: Keselő-hegyi 1.sz. barlang

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. II. Triászbanya területén nyílik. Felső triász mészkő ÉK-DNy-i irányú törésvonala mentén alakult ki részben karsztvízszint alatti tágulással, részben a leszivárgó víz korróziós hatására. Jellegzetes hasadékbarlang lépcsőzetes aknákkal. A hasadék átlagos szélessége 1-2 m, a 70 m mélységben lévő Nagy-teremben viszont 5-6 m-esre bővül. Járatainak összhosszúsága kb. 400 m, mélysége 115 m, ezzel a Gerecse-hg. legmélyebb barlangja. Falait nagy felületeken visszaoldott kalcitkéreg, kisebb foltokban borsókő és aragonit borítja. Alsóbb szakaszaiban állandó, időszakosan igen intenzív csepegés észlelhető, sőt jelentős csorgások is előfordulnak. Levegőjének páratartalma magas, hőmérséklete 8-10 °C. Formakincse, képződményei, méretei és veszélyeztetettsége miatt fokozottan védett.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 10 téli, 3 tavaszi, 9 nyári és 3 őszi (összesen 25) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze egy téli volt eredményes: 1994. december 30-án a Kos-terem alatti vertikális hasadékjárattal 1 határozatlan fajú kistermetű simaorrú denevért észleltek. A rendkívül nedves környezetben a lucskos szőrzetű állat gyorsan mászott felfelé a járat oldalfalán (Juhász M. 1994b). A megfigyelést megelőzően a bejárat lemezajtó valószínűleg rövidebb-hosszabb ideig nyitva lehetett, ekkor juthatott a denevér a barlangba.

Egyéb adatok: -**Irodalmi adatok:** Juhász 1994b

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Bejárata 1976. évi felfedezése óta lemezajtóval lezárt, melyen a denevérek számára csak 2006-ban lett kialakítva berepülő nyílás. A barlang csak a DINPI vagyongazdálkodói hozzájárulásával látogatható. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A barlang a berepülő nyílás kialakítását követően már elérhető a denevérek számára. Adottságai alapján kiváló szálláshellyé válhat.

Keselő-hegyi 2.sz. barlang**Közhiteles barlang-nyilvántartási szám:** 4610-2**Egyéb elnevezés:** Csipkés-barlang, Füstös-barlang**Település:** Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)**Településhatár:** Keselő-hegy**UTM-kód:** CT07D4

Leírás: A barlang a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. II. triászban területén található felhagyott bányavágatból nyílik a vágat ajtajától 72 m távolságban. Szabálytalan alakú, 0,5 m széles és 1,8 m magas bejárata vertikális jellegű hasadékba lyukad be, melyben felfelé és lefelé is vezet járat. A felmenő 0,5-1,2 m x 3-4 m szelvényű kürtő 24 m magasságig járható. Lefelé kissé tágasabb akna indul 14 m mélységig. Az itt már 12 m hosszúságú hasadék keleti végződéséből egy kisebb, 5 m után törmelékben végződő aknácska nyílik. A hasadék nyugati oldalából több kisebb lépcsővel tagolt akna vezet tovább, de jelenleg csak a -24 m-es mélységig. A barlang kisebb aknácskákból és kürtőkből álló, 33 m mélységű végponti szakasza pillanatnyilag egy omlás miatt nem járható be. A barlang járatainak összhosszúsága 150 m, vertikális kiterjedése – lezárt szakaszt is figyelembe véve – 57 m (+24 m, -33 m). Felső triász vastagpados mészkő K-Ny irányú törésvonala mentén alakult ki, elsősorban a beszivárgó vizek korróziós hatására. Falain jellemzőek a kisméretű csipkés oldásformák. A bányavágatban egykor közlekedő mozdony füstjének következményeként középső és felső szakaszaiban nagy falfelületeket vékony koromlepel borít. Végponti szakaszában a csepegés szinte állandó. Levegőjének hőmérséklete 7-10 °C között változik. Légmozgás csak időnként érzékelhető.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Rfer	Mnat	Mbec	Mmyo	indet sp.
1991.02.10.	1	-	-	-	-	-
1991.09.21.	-	-	-	-	-	1
1991.12.15.	2	-	-	-	-	-
1995.01.21.	2	-	-	-	1	-
1996.01.14.	2	-	-	-	-	-
1997.12.07.	3	-	-	-	4	-
1999.01.23.	6	1	-	3	11	-
1999.12.28.	6	-	1	-	6	-
2000.01.26.	9	-	-	-	1	-
2000.04.01.	2	-	-	-	-	-
2001.02.18.	5	1	-	-	3	-
2002.01.28.	2	-	-	-	-	-
2002.12.22.	2	-	-	-	3	-

Dátum/date	Rhip	Rfer	Mnat	Mbec	Mmyo	indet sp.
2003.06.22.	1	-	-	-	-	-
2003.12.27.	4	-	-	-	2	-
2004.01.31.	6	-	-	-	2	1
2004.10.03.	-	-	-	-	-	1
2006.02.28.	3	-	-	-	1	-
2006.05.26.	1	-	-	-	-	-
2006.12.27.	10	-	-	-	1	-

A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1990-2006. között 21 téli, 5 tavaszi, 12 nyári és 5 őszi (összesen 43) megfigyelést végzett, melyek közül 15 téli, 2 tavaszi, 1 nyári és 2 őszi (összesen 20) bizonyult pozitívnek. Az adatfelvételek során 5 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), nagy patkósdenevér (*R. ferrumequinum*), horgasszörű denevér (*M. nattereri*), nagyfülű denevér (*M. bechsteinii*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1991, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2006).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1991, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Bejárata lezárt bányavágatból nyílik, melynek lemezajtaján és terméskő falazatán egy-egy berepülő nyílás lett kialakítva. A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási osztályának hozzájárulásával látogatható. Teljes bejárhatóságának biztosítása érdekében szükséges lenne az alsó barlangszakaszokat lezáró omlások felszámolása, a kritikus helyeken maradó járatbiztosítások kiépítése. A megfigyelési adatok alapján a Keselő-hegyi 2.sz. barlang helyi viszonylatban közepes faj- és egyedszámú állandó téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi 4.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-3

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. II. triászbanya területén található felhagyott bányavágatból nyílik, a vágat ajtajától 80 m távolságban. Szabálytalan alakú, 0,8 m széles és 0,7 m magas bejárata kis termecskébe torkollik, melyből felfelé és lefelé is vezet járat. A felmenő 0,5-1,2 m x 2-3,5 m szelvényű kürtő 27 m magasságig járható. Lefelé függőlegesen induló 0,6-1,5 m x 1,2-2 m szelvényű aknája 25 m-es mélységben járhatatlanná szűkülve végződik. Az akna oldalából kis ablakon át egy szűkebb, de mélyebb mellékaknába lehet bejutni. Ez éri el a bejárat alatt 35,5 m-rel barlang legmélyebb pontját. A barlang járatainak összhosszúsága 68 m, vertikális kiterjedése 62,5 m (+27 m, -35,5 m). Felső triász vastagpados mészkő K-Ny irányú törésvonala mentén alakult ki, elsősorban a beszivárgó vizek korróziós hatására. Falain jellemzőek a kisméretű csipkés oldásformák. A bányavágatban egykor közlekedő

mozdony füstjének következményeként felső szakaszaiban nagy falfelületeket vékony koromlepel borít. Végponti szakaszában időszakosak a csepegések. Levegőjének hőmérséklete 7,5-10oC között változik. Légmozgás csak időnként érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1990-2006. között 21 téli, 5 tavaszi, 12 nyári és 5 őszi (összesen 43) megfigyelést végzett, melyek közül csak 12 téli bizonyult pozitívnek. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1991, 1993, 1994b, 1996, 1997, 1999, 2001, 2002, 2003b, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Indet sp.</i>
1991.02.03.	-	-	1
1991.12.15.	1	-	-
1993.02.14.	1	-	-
1996.01.14.	1	-	-
1997.12.07.	-	1	-
1999.01.23.	2	-	-
2001.02.18.	2	-	-
2002.01.28.	4	3	-
2002.12.22.	1	1	-
2003.12.27.	3	-	-
2006.02.28.	1	1	-
2006.12.27.	2	-	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1991, 1993, 1994b, 1996, 1997, 1999, 2001, 2002, 2003b, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Bejárata lezárt bányavágatból nyílik, melynek lemezajtaján és terméskő falazatán egy-egy berepülő nyílás lett kialakítva. A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási osztályának hozzájárulásával látogatható. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és a rendszeresen fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi 4.sz. barlang kis faj- és egyedszámú állandó téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi 5.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-4

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. II. triászbanya területén található felhagyott bányavágatból nyílik, a vágat ajtajától 82 m távolságban. A vágat kihajtásával vertikálisan kettémetszett barlang felső bejárata szabálytalan alakú, 1,6 x 2,5 m átmérőjű nyílás a mennyezeten, mely egy közel függőlegesen felfelé tartó, több helyen is két ágra oszló hasadékjáratba vezet. Ennek legmagasabb pontja 18 m-rel van a táró járószintje fölött. A 0,5 x 0,8 m átmérőjű, egy 4,5 m mélységig járható függőleges hasadékot feltáró alsó bejárat a járószinten nyílik. A barlang járatainak összhosszúsága 32 m, vertikális kiterjedése 22,5 m (+18

m, -4,5 m). Felső triász vastagpados mészkő K-Ny irányú törésvonala mentén alakult ki, elsősorban a beszivárgó vizek korróziós hatására. Falain jellemzőek a kisméretű csipkés oldásformák. A bányavágatban egykor közlekedő mozdony füstjének következményeként falait vékony koromlepel borítja. A barlang száraznak mondható, benne gyenge csepegések csak időszakosan jelentkeznek. Légmozgás is csak időszakosan érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1990-2006. között 19 téli, 3 tavaszi, 12 nyári és 4 őszi (összesen 38) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 6 téli volt pozitív. Az adatfelvételek során kizárólag a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) egyedeit regisztrálták (Juhász 2001, 2002, 2003b, 2004, 2006).

Dátum/date	Rhip
2001.01.30	1
2002.01.28.	1
2003.01.25.	3
2004.01.31.	2
2006.02.28.	1
2006.12.27.	2

Egyéb adatok:

Irodalmi adatok: Juhász 2001, 2002, 2003b, 2004, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Bejárata lezárt bányavágatból nyílik, melynek lemezajtaján és terméskő falazatán egy-egy berepülő nyílás lett kialakítva. A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási igazgatóságának hozzájárulásával látogatható. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és a rendszeresen fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi 5.sz. barlang kis faj- és egyedszámú állandó téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi 6.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-5

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang 0,6x1,5 m-es hasadékalakú bejárata a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. I. triászbánya területén nyílik. Járatát egy mindössze 0,4-0,6 m széles függőleges hasadék alkotja, mely 15 m mély. A teljes járáthosszúság 19,5 m. Bejárását 6 m-es mélységben egy szűkület, lejjebb beékelődött kötömbök nehezítik. Felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén elsősorban korróziós tágulással jött létre. Falai erősen korrodáltak, képződménymentesek. A barlang általában száraz, csapadékos időszakban viszont intenzív csepegések, csorgások is kialakulhatnak benne.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 23 téli, 9 tavaszi, 14 nyári és 4 őszi (összesen 50) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze egy tavaszi és két téli volt pozitív: 1989. április 2-án 1 határozatlan fajú,

riasztott denevért észleltek, 1990. január 28-án és december 30-án kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 1-1 egyedét regisztrálták (Juhász 1989, 1990, 1994a).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1989, 1990, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Bejárata korábban rácsajtóval le volt zárva, pillanatnyilag azonban nyitott. Számottevő emberi zavarás így sem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi 6.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi 7.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-6

Egyéb elnevezés: Agyagos-barlang

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. I. triászbanya területén nyílik. Felső triász vastagpados mészkő K-Ny és ÉK-DNy irányú törésvonalai mentén alakult ki karsztvízszint alatti oldódással. Egykor 2 m magas lezárt bejáratát a bányafalról lepergő törmelék 0,4 m-ig feltöltötte. Bejárati terme 4,5 m széles, 8 m hosszú és 2-4 m magas. Az e teremből induló szűk és enyhén emelkedő DK-i mellékjárat hosszúsága 4 m, a 3 m átmérőjű, 4 m mély aknával induló és szűk vízszintes járatban végződő ÉNy-i mellékjárat hosszúsága 10 m. A terem végéből enyhén emelkedve K-i irányba továbbvezető tágas, 2-3 m szélességű, 1,5-2,5 m magasságú folyosó 10 m után éri el a 6 m átmérőjű, 6 m magasságú Hütlen cseppkő-termét. A kisebb oldalfülkét is beleszámítva a barlang járatainak összhosszúsága 59,5 m, vertikális kiterjedése 13,3 m (+7,3 m, -6 m). Formakincsében a gömbüstös formák az uralkodóak, falainak egy részét limonitos lepel és kalcitkéreg fedi. Belső szakaszaiban levegőjének hőmérséklete a téli időszakban 10-11oC, a nyári időszakban 11-12,5oC.

Megfigyelési adatok:

Dátum/date	Rhip	Rfer	Mdau	Mbech	Mmyo	Eser	Indet sp.
1986.01.10.	2	-	-	-	-	-	-
1988.04.05.	1	-	-	-	-	-	-
1988.12.29.	1	-	-	-	-	-	-
1989.01.07.	1	-	-	-	-	-	-
1990.01.07.	1	-	-	-	-	-	-
1990.09.08.	3	-	-	-	-	-	-
1990.10.20.	3	-	-	-	-	-	-
1990.12.28.	1	-	-	-	-	1	-
1991.09.21.	2	-	-	-	-	-	-
1992.01.18.	1	-	-	-	-	-	-
1992.04.19.	1	-	-	-	-	-	-
1992.12.21.	1	-	-	-	-	-	-
1994.02.13.	1	-	-	-	-	-	-
1996.01.14.	2	-	-	-	-	-	-

Dátum/date	Rhip	Rfer	Mdau	Mbech	Mmyo	Eser	Indet sp.
1997.02.16.	3	-	-	-	-	-	-
1997.09.19.	-	-	-	-	-	-	5
1997.09.28.	3	-	1	-	-	-	-
1998.01.25.	4	-	-	-	-	-	-
1998.05.30.	1	-	-	-	-	-	-
1998.11.15.	1	-	-	-	-	-	-
1998.12.31.	3	-	-	-	-	-	-
1999.01.29.	2	-	-	-	-	-	-
1999.02.06.	2	-	-	-	-	-	-
1999.12.28.	4	-	-	-	-	-	-
2000.01.30.	4	-	-	-	-	-	-
2000.11.25.	3	-	-	-	-	-	-
2000.12.27.	3	-	-	-	-	-	-
2001.01.28.	4	-	-	-	-	-	-
2001.02.24.	5	-	-	-	-	-	-
2001.03.24.	5	-	-	-	-	-	-
2002.01.05.	7	-	-	-	-	-	-
2002.02.10.	14	-	-	-	-	-	-
2002.02.24.	11	-	-	-	-	-	-
2002.05.25.	3	-	-	-	-	-	1
2002.09.15.	4	-	-	-	-	-	-
2002.10.28.	20	-	-	-	-	-	-
2002.11.24.	31	-	-	-	-	-	-
2002.12.22.	23	-	-	-	-	-	-
2003.01.25.	11	-	-	1	-	-	-
2003.02.22.	14	-	-	-	-	-	-
2003.03.23.	14	-	-	-	-	-	-
2003.04.27.	3	-	-	-	-	-	1
2003.05.25.	1	-	-	-	-	-	-
2003.09.27.	12	-	-	-	-	-	-
2003.10.24.	20	-	-	-	-	-	-
2003.11.29.	15	-	-	-	-	-	-
2003.12.27.	6	-	-	-	-	-	-
2004.01.24.	5	-	-	-	-	-	-
2004.02.28.	5	-	-	-	-	-	-
2004.03.28.	3	-	-	-	-	-	-
2004.04.25.	4	-	-	-	-	-	-
2004.05.23.	2	-	-	-	-	-	-
2004.06.28.	-	-	-	-	-	-	1
2004.08.28.	2	-	-	-	-	-	-
2004.09.25.	3	-	-	-	1	-	1
2004.10.23.	3	1	-	-	-	-	-
2004.11.28.	5	1	-	-	-	-	-
2004.12.30.	6	-	-	-	-	-	-
2005.01.29.	4	-	-	-	-	-	-
2005.02.26.	3	-	-	-	-	-	-
2005.03.27.	1	-	-	-	-	-	-
2005.09.25.	4	-	-	-	-	-	-
2005.10.23.	2	1	-	-	-	-	-
2005.11.26.	4	-	-	-	-	-	-
2005.12.18.	5	-	-	-	-	-	-
2006.01.25.	6	-	-	-	-	-	-

2006.02.28.	2	-	-	-	-	-	-
2006.03.28.	2	-	-	-	-	-	-
2006.09.29.	2	1	-	-	-	-	-
2006.11.24.	1	-	-	-	-	-	-
2006.12.27.	4	-	-	-	-	-	-

A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 40 téli, 23 tavaszi, 27 nyári és 26 őszi (összesen 116) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 2002. január óta havi rendszerességűek. Közülük 35 téli, 12 tavaszi, 2 nyári és 21 őszi (összesen 70) pozitívnek bizonyult. Az 1987. évi bejárások elmaradtak, az 1993. évi és 1995. évi 2-2 bejárás pedig eredménytelenül zárult. 1991. január 5. és június 30. között heti rendszerességű ellenőrzések történtek. Az adatfelvételek során 6 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), nagy patkósdenevér (*R. ferrumequinum*), vízi denevér (*M. daubentonii*), nagyfülű denevér (*M. bechsteinii*), közönséges denevér (*M. myotis*), közönséges késeidenevér (*E. serotinus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1986b, 1988a, 1989, 1990, 1991, 1992, 1994a, 1994b, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1988a, 1989, 1990, 1991, 1992, 1994a, 1994b, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Bejárata korábban „légópince” típusú ajtóval le volt zárva, pillanatnyilag azonban nyitott. Számottevő emberi zavarás így sem fenyegeti. Csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyoni-kezelői hozzájárulásával látogatható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok alapján a Keselő-hegyi 7.sz. barlang a 2002. és 2003. években tapasztalt magasabb egyedszámoktól eltekintve jelenleg helyi viszonylatban csak kis faj- és egyedszámú állandó téli denevér-szálláshelynek minősíthető a *R. hipposideros* dominanciájával. Figyelemre méltó a *R. ferrumequinum* visszatérő megjelenése. Egyéb fajok képviselői csak elvétve jelennek meg a barlangban.

Keselő-hegyi 8.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-7

Egyéb elnevezés: Omladékos-barlang

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang Ny-ra néző, nehezen észrevehető, mindössze 0,5 m széles és 0,8 m magas bejárata a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. I. triászbanya területén nyílik. A felső triász vastagpados mészkő K-Ny és ÉNy-DK irányú törésvonalaira illeszkedő, kisebb termekből, kürtökből és az ezeket összekötő szűk hasadékokból álló járatai karsztvízszint alatti oldódással alakultak ki. A bányaművelés robbantásainak hatására a kőzet összetöredezett, a barlangban omlások történtek, az eredeti formák ma már csak részben rekonstruálhatók. Az épen maradt felületeken gömbüstös formák ismerhetők fel. A falakat foltokban mállott, sok helyen sérült kalcitkéreg fedi. Járatainak felmért hossza 25 m, a laza omladékban haladó további járatok

becsült hossza további 10-15 m. Vertikális kiterjedése 7 m (+5 m, -2 m). A barlang általában száraz, csapadékos időszakban viszont erős csepegések is megfigyelhetők benne.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 24 téli, 9 tavaszi, 15 nyári és 8 őszi (összesen 56) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze egy téli volt eredményes: 1999. január 29-én a barlang végponti szakaszában vízi denevér (*M. daubentonii*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász M. 1999).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1999

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi 8.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi 9.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-8

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. I. triászbanya területén található. DNy-ra néző bejáratának szélessége 1,8 m, magassága 1,5 m. A felső triász vastagpados mészkő ÉÉK-DDNy irányú törésvonalára illeszkedő, 15,7 m hosszú, 0,8-3,5 m széles és 1-2,5 m magas vízszintes járat karsztvízszint alatti oldódással alakult ki. A törés mentén a kőzet erősen breccsásodott, a törésvonalban a barlang hossz tengelyét alkotva egy 10-20 cm vastagságú kalcitlér fut végig. A falak felszíne gyengén mállott, letompult gömbüstös bemélyedésekkel tagolt. Foltokban erősen roncsolt borsókő kiválás is megfigyelhető. A barlang méretéből és jellegéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások. Belül kimondottan száraz, gyenge csepegés csak tartósan csapadékos időben tapasztalható.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 27 téli, 9 tavaszi, 15 nyári és 13 őszi (összesen 64) megfigyelést végzett, melyek közül 2 téli, 1-1 tavaszi és nyári, valamint 4 őszi volt eredményes. Az adatfelvételek során a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) és a szürke hosszúfülű-denevér (*P. austriacus*) egyedeit regisztrálták (Juhász 1990, 1991, 1994a, 2002, 2004).

Dátum/date	Rhip	Paus	indét sp.
1990.04.03.	1	-	-
1990.10.27.	1	-	-
1991.06.24.	1	-	-
2002.01.05.	1	-	-
2002.02.10.	1	-	-
2002.09.15.	2	-	-
2002.11.24.	2	-	1
2004.11.28.	-	1	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1990, 1991, 1994a, 2002, 2004

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi 9.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli és nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi 10.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-9

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. Eocénbánya ereszkebányájában található. DNy-ra néző hasadékjellegű bejáratának szélessége 0,6 m, magassága 3 m. Bejárat szakasza egy ÉK-DNy irányú törésvonalra illeszkedik, majd 2 m után K-i irányba megtörve folytatódik. A 0,4-0,6 m széles, 3-4,5 m magas, több helyen beékelődött omladékkal tagolt, aljzatán kötőrmelékes hasadék mindössze 5,5 m hosszúságban járható. Középső eocén mészkőben és márgában alakult ki, elsősorban tektonikai hatásra. Benne jellemzőek a tört, omlott felületek, korróziós nyomok csak elvétve figyelhetők meg. Képződmény nincs. Méretéből és jellegéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások. Gyenge csepegések is csak időszakosan alakulnak ki.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 26 téli, 9 tavaszi, 15 nyári és 8 őszi (összesen 58) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy nyári volt pozitív: 2005. augusztus 27-én a barlang bejárat szakaszában közönséges denevér (*M. myotis*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász M. 2005).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 2005

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi 10.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi 11.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-10

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. II. triászban területén található. Közvetlenül az egykor 1 x 1 m-es rácsajtóval lezárt bejárata alatt tágas függőleges járattal, a 25 m

mélységű Kis-aknával indul. Az ennek aljáról 22 m hosszban lefelé tartó hasadékjárat talppontja 31 m mélységben van a bejárat szintje alatt. A Kis-akna 6 m-es mélységben lévő párkányáról leágazó szűk és meredek, kisebb függőleges letörésekkel tarkított járat 15 m után rányílik a Nagy-akna tetejére. Ennek mélysége 44 m, szélessége felül csupán 0,5-0,8 m, lejjebb 1-1,5 m, de hosszanti kiterjedése a 20-25 métert is eléri. Több helyen beékelődött kötömbök, középső szakaszán egy omladékos álfenék tagolja. Az akna alja itt is egy lejtős hasadékjáratba csatlakozik, melynek hosszúsága 40 m és levezet a barlang -69 m-es mélypontjára. A járatok összhosszúsága 183,5 m. A barlang felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén alakult ki, elsősorban a törés kinyílásával, alárendeltebben a beszivárgó vizek korróziójával. Képződményekben szegény, de az elágazás környékét szép cseppkőképződmények díszítik. Alsó szakaszai állandóan nedvesek, de a csepegések csak időszakosak. A barlang levegőjének átlagos hőmérséklete 9,1oC. Enyhe légmozgás is csak időszakosan érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 12 téli, 3 tavaszi, 7 nyári és 8 őszi (összesen 30) megfigyelést végzett, melyek közül 10 téli, 2 tavaszi, 1 nyári és 5 őszi (összesen 18) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 5 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), nagy patkósdenevér (*R. ferrumequinum*), horgasszőrű denevér (*M. nattereri*), közönséges denevér (*M. myotis*), közönséges kései denevér (*E. serotinus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1986b, 1988a, 1990, 1991, 1993, 1994a, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Rfer</i>	<i>Mnat</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Eser</i>	<i>indet sp.</i>
1986.08.03.	-	-	-	-	-	1
1988.01.23.	8	-	-	-	-	-
1990.12.28.	20	-	-	-	-	-
1991.09.21.	2	3	-	-	-	-
1993.09.16.	-	-	-	-	-	6
1998.02.05.	12	-	-	-	-	-
1998.11.15.	20	-	-	-	1	1
1999.01.23.	27	-	-	1	-	-
1999.04.24.	2	-	-	-	-	-
1999.11.27.	16	-	-	-	-	-
2000.03.25.	3	-	-	-	-	-
2000.12.29.	4	-	-	-	-	-
2001.02.18.	13	-	1	-	-	-
2001.12.29.	8	-	1	-	-	-
2002.12.30.	6	-	-	-	-	-
2003.12.27.	5	-	-	-	-	-
2004.10.03.	2	-	-	-	-	1
2006.02.11.	11	-	-	-	-	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1988a, 1990, 1991, 1993, 1994a, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási igazgatójának hozzájárulásával látogatható. Korábban rácsajtóval lezárt bejárata pillanatnyilag nyitott, de számottevő emberi zavarás – jellege miatt – így sem fenyegeti. A lezárás

helyreállítása megoldandó feladat. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi 11.sz. barlang helyi viszonylatban kis-közepes faj- és egyedszámú állandó téli és kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető, a *R. hipposideros* egyértelmű dominanciájával.

Keselő-hegyi 13.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-12

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang 0,6x0,9 m átmérőjű, ovális alakú bejárata a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. Eocénbánya területén nyílik. Egykori bejárati lezárása mára gyakorlatilag teljesen megsemmisült. A bejárati nyílás egy ÉK-DNy irányú törésvonalra illeszkedő függőleges hasadékba vezet, mely 3,5 m mélységig összesen 12 m hosszban járható. Középső eocén mészkőben és márgában alakult ki, elsősorban tektonikus hatásra. A falakon néhol korróziós nyomok figyelhetők meg, valamint kis felületeken kalcitkérges és apró, 1-2 mm-es barit kristálykák. Méretéből és jellegéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások. Gyenge csepegések is csak időszakosan alakulnak ki. Időszakosan erős légmozgás is érzékelhető benne.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1988-2006. között 25 téli, 10 tavaszi, 17 nyári és 8 őszi (összesen 60) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 3 nyári volt pozitív: a barlang bejárati szakaszában 2002. augusztus 24-én közönséges késeidenevér (*E. serotinus*) 1 egyedét, 2003. június 22-én kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 1 egyedét regisztrálták, míg 2003. július 27-én 2 határozatlan fajú riasztott példány mellett 2 nőstény kis patkósdenevért figyeltek meg, mindkettőt a hasán csimpaszkodó ivadékkal (Juhász M. 2002, 2003b)

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 2002, 2003b

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Bejárata korábban rácsajtóval le volt zárva, pillanatnyilag azonban nyitott. Számottevő emberi zavarás így sem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi 13.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi 17.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-16

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang 0,5x0,7 m átmérőjű, szabálytalan alakú bejárata a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. Eocénbánya területén nyílik. A bejárati nyílás egy ÉK-DNy irányú törésvonalra

illeszkedő hasadékba vezet. Ezt a meredeken lejtő, kisebb lépcsőkben függőlegesen letörő szűk, mindössze 0,3-0,5 m-es, végponti részén 0,8 m-es szélességű hasadékot a beékelődött kötömbök két szakaszra tagolják. A járat összhosszúsága 8,5 m, mélysége 4,5 m. Középső eocén mészkőben és márgában alakult ki részben tektonikus hatásra, részben – főtéjének gömbüstös formái alapján – karsztvízszint alatti oldódással. A falakon néhol korróziós nyomok figyelhetők meg, valamint a felső szakaszban kis felületeken 1-2 mm-es barit kristálykák, az alsó szakaszban 10-15 cm-es vastagságot is elérő összefüggő limonit kiválás. Méretéből és jellegéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások. Gyenge csepegések is csak időszakosan alakulnak ki benne.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1993-2006. között 17 téli, 6 tavaszi, 10 nyári és 5 őszi (összesen 38) megfigyelést végzett, melyek közül csupán két nyári és egy őszi volt pozitív: 1993. augusztus 1-én és szeptember 16-án, valamint 2005. augusztus 27-én a járatban 1-1 határozatlan fajú, riasztott denevért észleltek (Juhász M. 1993, 1994a, 2005).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1993, 1994a, 2005.

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi 17.sz. barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Keselő-hegyi 21.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-62

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy)

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A barlang a Keselő-hegy nyugati oldalában, az ún. II. triászbánya területén nyílik. Felső triász vastagpados mészkő ÉNy-DK irányú törésvonala, illetve réteghatárai mentén alakult ki, gömbüstös formái és ásványképződményei alapján karsztvízszint alatti oldódással. Szűkebb bejárati szakaszát cseppkőképződmények, tágas termét és végponti szakaszát látványos borsókó és korallszerű kiválások díszítik. Mellettük a limonit és a barit jelenléte is kimutatható. Járatainak összhosszúsága 20,5 m, vertikális kiterjedése 8 m (+1,8 m, -6,2 m). A barlang levegőjének átlaghőmérséklet 9,5°C. Benne időszakosan gyenge légmozgás érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1999-2004. között 7 téli, 7 tavaszi, 6 nyári és 9 őszi (összesen 29) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 2 őszi volt eredményes: 1999. szeptember 12-én és 20-án a belső szakaszban kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 1-1 egyedét regisztrálták (Juhász M. 1999).

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1999

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Csak a Duna-

Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási hozzájárulásával látogatható. A barlangi ásványkiválások állapotának fenntartásához alapvetően szükséges természetes barlangi klímarendszer biztosítása érdekében a barlang bejárata lemezajtóval lezárt. Az ajtón berepülő nyílás sem lett kialakítva. A barlang rövid ideig tartó nyitott időszakában kis faj- és egyedszámú alkalmi őszi denevér-szálláshelynek volt minősíthető. Élőhelyként ma már nem tartjuk nyilván.

Keselő-hegyi I. triászbanya felső tárója

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: Felső triász vastagpados dolomitos mészkőben hajdan valószínűleg anyagtárolási céllal kihajtott, ma már felhagyott kétbejárátú vízszintes folyosórendszer az I. Triászbanya területén. Jelenleg északi bejárata járható, déli nyílását 2005-ben eltömedékelték. Az északi bejárat eredetileg 3 m széles, de egy téglafalazat 2,2 m-esre szűkíti. Az innen ÉK-i irányba tartó 3 m széles és 2,5-2,8 m magas bejárati folyosóból DK-re két rövid mellékjárat, ÉNy-ra pedig két, egymással párhuzamosan futó 3 m széles és 2,6 m magas összekötő vágat ágazik ki, melyek a déli bejárati folyosóba torkollnak. A vágak összhosszúsága 120 m. Bejárásukat a mennyezetről leomlott, az aljzaton kaotikusan felhalmozódott kőzettörmelék nehezíti.

A Ny-i bejárat eltömedékelésének eredményeként megszűnt a két bejárat között korábban állandóan érzékelhető áthúzó légmozgás, a klíma jóval kiegyenlítettebb lett, így lényegesen kedvezőbbé vált a denevérek számára.

Megfigyelési adatok: A bányavágatban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2006. között 18 téli, 11 tavaszi, 10 nyári és 10 őszi (összesen 49) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 2006. február óta havi rendszerességűek. Közülük 3 téli, 3 tavaszi, 1 nyári és 3 őszi (összesen 10) bizonyult pozitívnek. 1998-2002. között, valamint 2004-ben minden ellenőrzés eredménytelenül zárult. Az adatfelvételek során 6 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), vízi denevér (*M. daubentonii*), nagyfülű denevér (*M. bechsteinii*), közönséges denevér (*M. myotis*), közönséges késeidenevér (*E. serotinus*), pisze denevér (*B. barbastellus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1997, 2001, 2003b, 2005, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Mdau</i>	<i>Mbech</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Eser</i>	<i>Bbar</i>
1997.02.16.	-	-	-	-	1	-
2003.03.23.	-	1	-	-	-	1
2005.08.27.	1	-	-	-	-	-
2005.10.23.	1	-	-	-	-	-
2006.02.28.	2	2	1	-	-	1
2006.03.28.	2	1	-	2	-	-
2006.04.30.	1	-	-	1	-	-
2006.10.28.	-	-	-	1	-	-
2006.11.24.	1	-	-	-	-	-
2006.12.27.	1	-	-	1	-	-

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1997, 2001, 2003b, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bányavágot működő kőbánya területén található, benne alkalmanként érzékelhetőek a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Bejárata nyitott, de számottevő emberi zavarás nem veszélyezteti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a bányavágot jelenleg helyi viszonylatban közepes fajszámú, de igen kis egyedszámú állandó téli denevér-szálláshelynek, valamint kis faj- és egyedszámú tavaszi, nyári és őszi alkalmi szálláshelynek minősíthető. Méreteiből és jellegéből adódóan a jövőben elvileg kiváló szálláshellyé válhat.

Keselő-hegyi II. triászbánya tárója

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

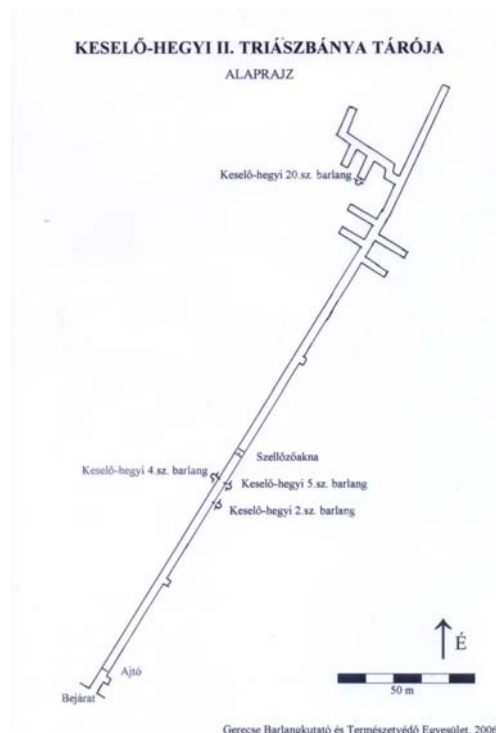
Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: Felső triász vastagpados mészkőben az 1940-es évek elején kisvasúti anyagszállítás céljából kihajtott vízszintes bányavágot a II. Triászbánya területén. A főfolyosóban hosszú ideig a bányabeli szénfűtésű mozdony közlekedett, ezért falai nagyrészt ma is feketére színezettek a vastagon lerakódott koromtól. A II. világháború idején óvóhelyként is használták. DNy-ra néző, közettörmelékkel nagyrészt feltöltött aljzatú bejáratának szélessége 2,5 m, magassága 1-1,5 m. A bejárati nyílástól 8 m távolságra található a lezárás, mely betonnal rakott terméskő falazatba beépített nagyméretű „légópince” ajtó. A bejáratától ÉK-i irányba tartó főfolyosó átlagosan 3 m széles és 3,5 m magas, néhol azonban a természetes üregesedések vagy az utólagos kőzetomlások eredményeként ennél lényegesen tágasabb. Az ajtótól számítva 245 m hosszban járható, egykor a külszínre nyíló ÉK-i végét az 1970-es évek óta agyagos-kötöttörmelékös tömedékelés zárja le. A főfolyosóból több mellékvágot is kiágazik. A 93. m-nél nyíló szellőzőakna 3x3 m-es szelvényű, négyzet-alakú, kb. 20 m magasságú, a tetején vasbeton lappal lefedett vertikális vágot. A 175. m-nél nyíló külső keleti mellékvágot 2,5 m széles, 2 m magas, hosszúsága 10 m. A 180. m-nél nyíló külső nyugati mellékvágot 3 m széles, 2-2,5 m magas és 9 m hosszú. A 185. méternél nyíló belső keleti mellékvágot 2,5 m széles, 2 m magas és 12 m hosszú. A 190. m-nél nyíló középső nyugati mellékvágot szélessége 2,5 m, magassága 2 m, hosszúsága 11 m. A 205. m-nél nyíló, többször is megtörő irányú és két 8 m hosszúságú leágazással is rendelkező belső nyugati mellékvágot átlagos szélessége 3 m, magassága 2 m, összhosszúsága 30 m. A vágotrendszer teljes hosszúsága 366 méter. A főfolyosó 72. m-énél nyílik a 150 m összhosszúságú, 57 m (+24 m, -33 m) vertikális kiterjedésű Keselő-hegyi 2.sz. barlang, a 80. m-nél a 32 m összhosszúságú, 22,5 m (+18 m, -4,5 m) vertikális kiterjedésű

Keselő-hegyi 5.sz. barlang, a 82. m-nél a 68 m összhosszúságú, 62 m (+27 m, -35 m) vertikális kiterjedésű Keselő-hegyi 4.sz. barlang. A belső nyugati mellékvárat oldaljárataiban található a 4 m hosszúságú, horizontális jellegű Keselő-hegyi 20.sz. barlang bejárata. E barlangok mellett a vágatokban számos kisebb üregesedés is tanulmányozható. A kőzetfelületeken néhol kezdetleges cseppkövesedés – lefolyások, bekérgeződések, szalmacseppkövek, kisebb sztalaktitok – is megfigyelhető. A kötörmelék aljzaton az időszakos, de akkor intenzív csepegések alatt kisebb cseppkömedencék is kialakultak. Az ajtó berepülő nyílásánál télen erős behúzó, nyáron gyengébb kifúvó légáramlás észlelhető. A vágatban a léghőmérséklet a téli időszakban 6-8 °C, a nyári időszakban 10-12,5 °C. A denevérek a vágatrendszert teljes terjedelmében kihasználják, de leginkább a központi – 60-190 m közötti – szakaszban koncentrálnak. Érdekeség, hogy előszeretettel függeszkednek a falakból 0,5 m-es és 2,5 m-es magasságban kiálló, egykor kábeltartónak beépített, ma már erősen rozsdásodott vascsöveken.

Megfigyelési adatok: A bányavágatban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2006. között 32 téli, 32 tavaszi, 29 nyári és 27 őszi (összesen 120) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 1997. február óta havi rendszerességűek. Közülük 32 téli, 27 tavaszi, 8 nyári és 24 őszi (összesen 91) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 9 denevérfaj – *Rhip*, *Rfer*, *Reur*, *Mdau*, *Mnat*, *Mbec*, *Mmyo*, *Paur*, *Paus* – előfordulását regisztrálták (Dobrosi 2006, 2007, Juhász 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Molnár 1997, 2005). A teljes megfigyelési adatsor:

Faj	1997											
	02.16.	03.23.	03.30.	04.23.	05.18.	05.28.	07.04.	08.26.	09.28.	11.05.	12.07.	12.29.
<i>Rhip</i>	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4	5
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Reur</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	9	18	20	60	400	420	*	-	-	9	6	10
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paus</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	10	19	22	60	400	420	-	-	-	9	11	17

Faj	1998											
	01.25.	02.28.	03.31.	04.26.	05.30.	07.03.	08.02.	09.06.	10.04.	11.01.	12.05.	12.30.
<i>Rhip</i>	5	4	6	1	-	-	-	-	-	4	8	4
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mnat</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	5	9	30	81	-	-	-	1	-	9	8	15
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Σ	12	13	36	82	-	-	-	2	-	13	17	22

Faj	1999											
	01.29.	02.27.	03.27.	04.30.	05.21.	07.03.	07.31.	08.29.	09.12.	10.30.	11.27.	12.28.
<i>Rhip</i>	4	7	4	-	2	-	-	-	1	-	2	5
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	20	11	16	-	1	-	-	-	-	-	5	10
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	26	20	22	-	3	-	-	-	1	-	7	15

Faj	2000											
	01.26.	02.27.	04.01.	04.30.	05.27.	07.01.	07.30.	08.27.	09.30.	11.05.	11.26.	12.27.
<i>Rhip</i>	3	1	7	1	-	-	-	-	-	6	9	12
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	10	12	16	-	-	-	-	1	-	6	5	6
<i>Paur</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	-
Σ	14	13	25	3	-	-	-	1	-	12	15	18

Faj	2001											
	01.30.	02.27.	03.31.	04.22.	05.27.	06.24.	07.29.	08.25.	09.28.	10.27.	11.28.	12.28.
<i>Rhip</i>	7	6	3	2	1	-	-	-	-	1	17	20
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Mbec</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	5	8	-	19	-	-	-	-	-	5	12	19
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	13	14	4	21	1	-	-	-	-	6	30	40

Faj	2002											
	01.28.	02.26.	03.23.	04.28.	05.25.	06.23.	07.31.	08.25.	09.29.	10.26.	11.24.	12.22.
<i>Rhip</i>	12	6	9	4	3	-	-	-	1	1	5	13
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	23	27	17	4	-	-	-	2	3	10	17	12
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Σ	35	36	27	8	3	-	-	2	6	12	22	25

Faj	2003											
	01.25.	02.22.	03.23.	04.27.	05.25.	06.22.	07.27.	08.26.	09.27.	10.24.	11.30.	12.27.
<i>Rhip</i>	14	18	11	5	-	-	-	-	2	1	7	13
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	16	25	31	2	-	-	4	-	2	12	18	19
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	31	45	43	7	-	-	4	1	5	14	25	32

Faj	2004											
	01.27.	02.28.	03.27.	04.25.	05.23.	06.28.	07.24.	08.28.	09.25.	10.23.	11.29.	12.30.
<i>Rhip</i>	18	7	9	3	3	-	-	-	1	1	8	13
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	32	30	25	-	-	-	-	-	-	6	8	18
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Σ	51	37	36	3	4	-	-	-	2	7	16	31

Faj	2005											
	01.29.	02.26.	03.22.	04.27.	05.28.	06.26.	08.05.	08.26.	09.24.	10.23.	11.26.	12.18.
<i>Rhip</i>	13	8	11	2	-	-	-	-	2	1	17	15
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	21	26	35	3	-	-	16	4	-	9	25	19
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	34	34	50	5	-	-	16	4	2	10	42	35

Faj	2006*											
	01.29.	02.28.	03.28.	04.30.	05.26.	06.30.	07.25.	08.27.	09.29.	10.28.	11.24.	12.27.
<i>Rhip</i>	18	20	15	6	3	-	-	-	-	1	12	22
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	4	3	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	19	29	21	1	1	-	-	2	1	13	12	21
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Σ	37	53	39	7	4	-	1	3	1	15	24	43

*1997. július 4-én 15-20 M. myotis tetem (fiatal, néhány napos egyedek)

Egyéb adatok: 1997. május 28-án Juhász Márton és Molnár Zoltán egymástól függetlenül végzett kirepülés-számlálása szerint a vágatot 20.40-21.00 óra között 9 *R. hipposideros*, 20.50-22.10 óra között kb. 340 *M. myotis* hagyta el. 22.10 órakor még a vágatban röpködött 15-20, a falon függött további kb. 60 *M. myotis*.

Irodalmi adatok: Dobrosi 2006, 2007, Juhász 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Molnár 1997, 2005

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A vágat működő kőbánya területen nyílik, benne alkalmanként erősen érzékelhetők a közeli robbantások hangja és rezgéshullámai. Egy nagyerejű robbantás sajnálatos következménye volt 1997. nyarán az akkor itt újonnan megismert kb. 400 egyedes *M. myotis* szülőkolónia idő előtti hirtelen felbomlása és 15-20 fiatal, néhány napos egyed elhullása. A robbantások volumenét a bányauzem a vágat térségében a későbbiekben már korlátozta, de a szülőkolónia azóta sem állt össze. A vágat bejárata 1990. óta biztonságosan lezárt. A „légópince” típusú ajtón és a záró falazaton kialakított 1-1 berepülő nyílás jól biztosítja a denevérek szabad mozgását. A vágatból nyíló barlangok csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodói hozzájárulásával látogathatók. Az Igazgatóság a denevéres időszakokban látogatási tilalmat érvényesít. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. A Keselő-hegyi II. triászbanya tárója jelenleg helyi viszonylatban a *R. hipposideros* és a *M. myotis* dominanciájával jellemezhető magas faj- és egyedszámú állandó téli denevérszálláshelynek, egyben tavaszi és őszi váltószállásnak, ugyanakkor csak kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári szálláshelynek minősíthető. Jelentőségét a *R. euryale* esetenkénti és a *R. ferrumequinum* visszatérő megjelenése is növeli. Kiemelkedő speleológiai és denevérfaunisztikai értékei, valamint veszélyeztetettsége miatt a bányavágat védetté nyilvánítása feltétlenül indokolt.

Keselő-hegyi eocénbánya K-i bányavágata

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

Egyéb elnevezés: -

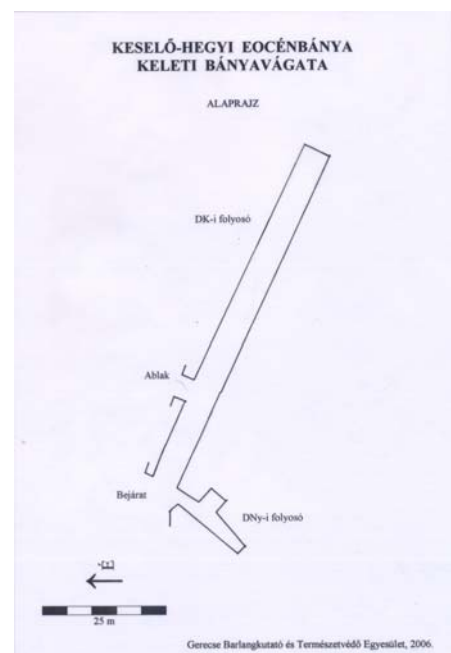
Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A részben középső eocén nummuliteszes mészkőben és mészmárgában, részben felső triász dolomitós mészkőben hajdan ismeretlen céllal vízszintesen kihajtott, ma már felhagyott bányavágat a Keselő-hegy déli nyúlványát metsző MÁV vasúti bevágás részsűjében nyílik. ÉNy-ra néző tágas bejáratát egy omladozó terméskő falazat két részre tagolja: a déli nyílás 4 m széles és 0,6-1 m magas, az északi nyílás szélessége 0,8 m, magassága 0,5-1 m. Közvetlenül a bejárat után a vágat DNy-i és DK-i irányokba kettévál. A 3 m széles és 2-3 m magas DNy-i folyosó 16 m hosszúságú.

Belőle egy tágas mellékfülke is leágazik. Az 5,5 m széles, 3-4 m magas DK-i folyosó hosszúsága

75,5 m. E vágat a 20. méternél egy 4,5 m széles és 1,5 m magas „ablakkal” a sziklafalra lyukad. Végpontja közelében kisebb természetes üregesedések is megfigyelhetők, itt 5-6 m magasságig felboltozódik. A bejárati nyílás és az „ablak” között szinte állandó áthúzó légáramlás alakul ki. Ebben a szakaszban a külszíni meteorológiai hatások még erőteljesen érvényesülnek. A vágat itt jól megvilágított, a kőzetfal száraz. A végponti szakasz nedvesebb, hőmérséklete kiegyenlítettebb: a télen időszakban 6-8 °C, a nyári időszakban 14-17 °C. A klímaviszonyokból következően a hidegtűrő denevérfajok (pl. *E. serotinus*, *B. barbastellus*) szállásként a bejárati szakaszt, a „komfortosabb” fajok (pl. *R. hipposideros*, *M. myotis*) elsősorban a belsőbb szakaszt használják.

Megfigyelési adatok: A bányavágatban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1998-2006. között 26 téli, 18 tavaszi, 21 nyári és 19 őszi (összesen 84) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 1998-2000. között évi 4 alkalommal történtek, 2001. február óta havi rendszerességűek. Közülük 26 téli, 10 tavaszi, 3 nyári és 15 őszi (összesen 54) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 8 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), vízi denevér (*M. daubentonii*), horgasszőrű denevér (*M. nattereri*), nagyfülű denevér (*M. bechsteinii*), közönséges denevér (*M. myotis*), közönséges késeidenevér (*E. serotinus*), barna hosszúfülű denevér (*P. auritus*), pisze denevér (*B. barbastellus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006). A teljes megfigyelési adatsor:

Faj	1998				1999				2000			
	02.02.	02.28.	08.02.	12.30.	01.29.	02.27.	07.30.	12.28.	01.26.	07.01.	11.25.	12.29.
<i>Rhip</i>	7	2	-	10	10	12	-	15	14	-	4	7
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	.	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	3	2	4	-	3	3	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	.	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	5	3	-	4	5	3	-	4	2	-	-	2
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	19	5	-	17	17	19	-	22	20	-	4	9

Faj	2001											
	02.03.	02.27.	03.31.	04.22.	05.27.	06.24.	07.29.	08.25.	09.28.	10.27.	11.28.	12.28.
<i>Rhip</i>	5	5	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Mmyo</i>	2	3	3	3	-	-	-	-	-	-	7	11
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	7	8	4	3	-	-	-	-	-	-	9	17

Faj	2002											
	01.25.	02.26.	03.23.	04.28.	05.25.	06.23.	07.31.	08.25.	09.29.	10.26.	11.24.	12.22.
<i>Rhip</i>	1	2	-	-	1	-	-	-	1	-	2	3
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	5	4	-	-	1	-	-	-	11	21	18	9
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Σ	7	6	-	-	2	-	-	-	15	21	22	12

Faj	2003											
	01.25.	02.22.	03.23.	04.27.	05.25.	06.22.	07.27.	08.26.	09.27.	10.24.	11.30.	12.27.
<i>Rhip</i>	2	2	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	10	9	9	3	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	13	14	10	3	-	-	-	-	-	1	1	1

Faj	2004											
	01.24.	02.29.	03.28.	04.25.	05.25.	06.28.	07.24.	08.28.	09.19.	10.23.	11.28.	12.30.
<i>Rhip</i>	1	-	4	-	-	-	-	-	-	-	2	2
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	2	5	-	-	-	-	-	1	-	2	4
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	3	3	9	-	-	-	-	-	1	-	5	6

Faj	2005											
	01.29.	02.26.	03.27.	04.30.	05.28.	06.26.	07.23.	08.27.	09.25.	10.23.	11.27.	12.18.
<i>Rhip</i>	4	3	1	-	-	-	-	-	-	2	2	4
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	12
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mmyo</i>	1	1	1	-	-	-	-	4	1	7	20	23
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	5	6	2	-	-	-	-	6	1	9	22	42

Faj	2006											
	01.25.	02.28.	03.28.	04.30.	05.26.	06.30.	07.25.	08.27.	09.29.	10.28.	11.24.	12.27.
<i>Rhip</i>	2	1	2	-	1	-	-	-	1	2	3	5
<i>Mdau</i>	1	8	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mmyo</i>	20	18	21	8	21	6	6	-	2	6	2	2
<i>Eser</i>	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	26	30	25	8	22	6	6	-	3	8	5	11

Egyéb adatok: -

Irodalmi adatok: Juhász 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bányavágot az 1990-es évek elején és közepén több durva zavarás érte. Ekkor bontották ki – feltehetően környékbeli gyerekek – a bejárati falazatokat, előidézve ezzel a fény- és klímaviszonyok jelentős mértékű megváltozását. A vágat állapotát mennyezetének a bejárat és az „ablak” térségében megfigyelhető réteglap menti fellazulása és leszakadozása is veszélyezteti. Ezt a folyamatot a helyi kőzetanyagból épített alapállérezéssel lehetne meggátolni. Érdekes, hogy a denevéreket a közeli és igen forgalmas vasútvonal zaj- és rezgéshullámai látszólag nem befolyásolják. A további zavarások megelőzése érdekében szükséges lenne a bejárat biztonságos lezárása, az omlásveszély felszámolása végett a kritikus szakaszok kb. 10-10 m²-nyi felületen történő pilléres stabilizálása. A megfigyelési adatok és a rendszeresen fellelhető friss ürülék alapján a Keselő-hegyi eocénbánya K-i bányavágata helyi viszonylatban magas faj- és egyedszámú állandó téli denevér-szálláshelynek, egyben tavaszi és őszi váltószállásnak, ugyanakkor csak kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári szálláshelynek minősíthető. Denevérfaunisztikai értékei és veszélyeztetettsége miatt védetté nyilvánítása és lezárása feltétlenül indokolt.

Keselő-hegyi eocénbánya Ny-i bányavágata

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: -

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Keselő-hegy

UTM-kód: CT07D4

Leírás: A középső eocén nummuliteszes mészkőben és mészmárgában hajdan ismeretlen céllal kihajtott, ma már felhagyott bányavárat a Keselő-hegy déli nyúlványát metsző MÁV vasúti bevágás részsíjében nyílik két ÉK-re néző, omladozó terméskő falazatokkal szűkített bejárattal. A Ny-i bejárat 5 m széles és 1-1,5 m magas, a K-i bejárat szélessége 1,4 m, magassága 0,7 m. Egymással párhuzamosan DNy-i irányba futó, közepén egy rövid vágattal összekötött vízszintes folyosókból áll. A folyosók 3-5 m szélesek és 2,5-4 m magasak, hosszúságuk 18-18 méter. A Ny-i folyosó bejárat szakasza jól megvilágított. A két bejárat között szinte állandó áthúzó légáramlás alakul ki. A vágatokban a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek, bennük a hőmérséklet a téli időszakban akár 0oC-ig is lecsökkenhet, nyáron viszont a 18-19oC-t is elérheti.

Megfigyelési adatok: A bányaváratban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1998-2006. között 26 téli, 20 tavaszi, 21 nyári és 19 őszi (összesen 86) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 1998-ban és 1999-ben 4-4 alkalommal, 2000-ben 6 alkalommal történtek, 2000. november óta havi rendszerességűek. Közülük 7 téli, 2 tavaszi és 4 őszi (összesen 13) bizonyult pozitívnek. 2001-ben és 2002-ben csak 1-1 adatfelvétel volt eredményes, 2000-ben, 2003-ban és 2004-ben minden ellenőrzés eredménytelenül zárult. Az adatfelvételek során 5 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), horgasszörű denevér (*M. nattereri*), nagyfülű denevér (*M. bechsteinii*), közönséges denevér (*M. myotis*), barna hosszúfülű-denevér (*P. auritus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1998, 1999, 2001, 2002, 2005, 2006).

Dátum/date	Rhip	Mnat	Mbech	Mmyo	Paur	indet sp.
1998.02.02.	1	-	-	-	1	-
1998.02.28.	1	-	-	-	-	-
1998.12.30.	1	1	2	-	-	-
1999.01.29.	1	1	-	-	-	-
1999.02.27.	1	1	-	-	-	-
2001.03.31.	-	-	-	1	-	-
2002.02.26.	1	-	-	-	-	-
2005.02.26.	2	-	-	-	-	-
2005.09.25.	-	-	-	-	-	1
2005.10.23.	1	-	-	-	-	-
2006.03.28.	1	-	-	-	-	-
2006.09.29.	-	-	-	-	1	-
2006.10.28.	1	-	-	-	-	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a bányavárat helyi viszonylatban közepes fajszámú, de igen kis egyedszámú alkalmi téli, tavaszi és őszi denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1998, 1999, 2001, 2002, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A bányavárat korábban terméskő falazattal lezárt bejáratai pillanatnyilag nyitottak, de számottevő emberi zavarás így sem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Kiskő-oldali 2.sz. barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-15

Egyéb elnevezés: -

Település: Bajót (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-kő (Kiskő-oldal)

UTM-kód: CT18C3

Leírás: A barlang Öreg-kő keleti részterületét képező Kiskő-oldal déli oldalába mélyedő felhagyott kőfejtőben található. Bejárata 1,6 m széles, 0,7 m magas. Bejárati kuszodája 2,5 m után egy 6,5 m hosszú, 3 m széles terembe vezet. Ennek felső részéből két rövid mellékjárat, aljáról szűk aknácska indul, mely egy kettéágazó és teljesen elszűkülő járatban végződik. Járatainak összhosszúsága 17 m, vertikális kiterjedése 7,7 m (+2,8 m, -4,9 m). Felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén alakult ki karsztvízszint alatti oldódással. Falait kis foltokban kalcitkéreg és borsókő díszít. Kimondottan száraz, de jellegéből és méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 18 téli, 3 tavaszi, 18 nyári és 2 őszi (összesen 41) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy téli volt eredményes. 1988. január 24-én az alsó végpont közelében kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász M. 1988, 1994a).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Kiskő-oldali 2.sz. barlang feltételesen kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1988, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlangot nehéz megközelíteni, megtalálni, ezért számottevő emberi zavarás nem veszélyezteti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Kisréti-víznyelőbarlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-31

Egyéb elnevezés: 9.sz. víznyelő

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kis-rét

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A tatabányai Kő-hegy ÉK-i nyúlványának tekinthető Kis-rét területén található. A barlang szabálytalan alakú 1,2 m széles és 1 m magas bejárata egy töbör aljába mélyedő 2 m mély kutatóaknából nyílik. A meredeken lejtő szűk járat 6 m után egy termecske tetejére lyukad. E terem hosszúsága 6,5 m, szélessége 1,5-2,5 m, magassága 1,5-3 m. A végződéséből induló kuszoda 4 m hosszú. A barlang járatainak összhosszúsága 24 m, mélysége 10,5 m. Felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén alakult ki a beszivárgó vizek korróziós hatására. A barlang viszonylag száraz, klímája átlagos.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 10 téli, 2 tavaszi és 10 nyári (összesen 22) megfigyelést végzett, melyek közül csupán 2 téli és 1 nyári volt eredményes. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), pisze denevér (*B. barbastellus*) előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1997, 2000, 2004).

Dátum/date	Rhip	Bbar	Mmyo
1997.08.17.	-	-	1
2000.12.27.	1	-	-
2004.12.22.	-	1	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Kistréti-víznyelőbarlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli – és feltételese nyári – denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1997, 2000, 2004

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang szabadon látogatható. Nyitott bejárata eldugott helyen nyílik, ezért számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Jelentős védelmi problémát okoz viszont omladékos bejárati szakasza, mely beomlással, és feltöltődéssel veszélyezteti a barlangot. Az omlásveszélyt a bejárat biztonságos kiépítésével (és lezárásával) lehetne maradandóan megszüntetni.

Kő-hegyi-hasadékbarlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-17

Egyéb elnevezés: Kőhegyi-barlang, Kő-hegy hasadékbarlangja, Kőhegyi mésztufa hasadékbarlang, Mogyorósbányai kőhegyi barlang

Település: Mogyorósbánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT28A1

Leírás: A barlang a mogyorósbányai Kő-hegy fennsíkjának peremén található felhagyott kőfejtőben nyílik két bejáratral. A bejáratok távolsága egymástól 15 m, a szintkülönbség 4 m. Az alsó (északi) bejárat 0,5 x 1 m-es, a felső (déli) bejárat 0,5 x 0,8 m-es szelvényű. Mindkét nyílás függőlegesen vezet le a barlang 8-10 m mélységben található főjáratába. Ez tipikus hasadékjárat, 0,5-2 m széles, 2-8 m magas, 52 m hosszú. A barlang járatainak összhosszúsága 84,2 m, mélysége 12,2 m. Pleisztocén korú forrásmész (mésztufa) É-D irányú törésvonala mentén jött létre, a kőzetblokkok a törés mentén végbement szétlazulásával. Kialakulásában a beszivárgó víz korróziós munkája nem játszott számottevő szerepet. Falai képződménymentesek, aljzatán sok az omladék. A barlang kimondottan száraz. A két bejárat között szinte állandó áthúzó légmozgás érezhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2005. között 3 téli, 1 tavaszi, 3 nyári és 1 őszi (összesen 8) megfigyelést végzett, melyek közül csupán 1 őszi volt eredményes. 1997. augusztus 4-én a barlang alsó szakaszában 1 riasztott, határozatlan fajú denevért észleltek (Juhász M. 1997).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Kő-hegyi-hasadékbarlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári-őszi denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1997

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közkedvelt kiránduló helyen nyílik. Jellegéből adódóan kevesen látogatják, így az emberi zavarások veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Kullancsos-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-53

Egyéb elnevezés: Öreg-Kovács-hegyi 34.sz. víznyelő, Széna-hegyi 5.sz. víznyelő

Település: Baj (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-Kovács-hegy

UTM-kód: CT07C3

Leírás: Az Öreg-Kovács-hegy fennsíkján található barlang lezárt bejárata töbörfenéken nyílik. Bejárati szakaszának felső 5 m-e beton kútgyűrűkkel biztosított. Vertikális jellegű, kisebb-nagyobb függőleges lépcsőkkel letörő járatai általában igen szűkek. Ez alól kivételt a barlang központi szakaszát képező Nagy-hasadék jelent, melynek szélessége 2 m, magassága a 8-12 métert is eléri. Legjelentősebb mellékjárata a 10 m-es mélységben vízszintesen leágazó meanderező jellegű 15 m hosszúságú Rövid-ág. A barlang járatainak összhosszúsága 165 m, mélysége 41,5 m. A felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy és ÉNy-DK irányú törésvonalai mentén alakult ki a beszivárgó vizek korróziójának hatására. Falain a változatos oldásformák mellett néhol szép Megalodus metszetek is megfigyelhetők. A barlang egyes szakaszait, így a Rövid-ág bejárati részét és a 30 m mélységben lévő Ékszerdobozt látványos cseppkőképződmények díszítik. A barlangban a csepegések csak időszakosan jelentkeznek, olykor a végponton kisebb tócsa is kialakulhat. A hőmérséklet 6,5-11 °C között ingadozik. Légmozgás is csak időszakosan érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1990-2005. között mindössze 2 téli, 3 tavaszi, 4 nyári és 1 őszi (összesen 10) megfigyelést végzett, melyek közül 1-1 téli, tavaszi és őszi volt pozitív. Az adatfelvételek során 3 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), horgasszőrű denevér (*M. nattereri*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 2001, 2003b).

Dátum/date	Rhip	Mnat	Mmyo
2001.04.12.	1	1	-
2003.01.04.	4	-	-
2003.11.30.	1	-	1

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Kullancsos-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 2001, 2003b

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A rácsajtóval lezárt barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelői hozzájárulásával látogatható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Lábatlani Sárkány-lyuk

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-37

Egyéb elnevezés: Berzsekhegyi-zsomboly, Lábatlani Sárkánybarlang, Sárkány-lyuk, Sárkánylyuki-zsomboly, Sárkánylyuki kőfejtő 1.sz. és 2.sz. barlangja

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Berzsek-hegy

UTM-kód: CT18A3

Leírás: A Berzsek-hegy északi oldalába mélyedő Sárkány-lyuki kőfejtőben található. Két ÉNy-ra néző bejárat nyílik a hajdani kőfejtés által félig leművelt teremroncsból. Az alsó (K-i), 1,5 m széles és 1 m magas bejárat egy befelé lejtő, 2-3 m széles, 12 m hosszú és 4 m magas terembe vezet, mely belső végéből meredeken emelkedő kuszodával folytatódik. A kuszoda 7 m után hasadékjellegű folyosóvá tágul. Ez 0,5-1 m széles, 1-2 m magas, de felső részén 7 m-ig felboltozódik, 13. m-énél omladéokban végződik. A felső (Ny-i), 2,5 m széles és 3,5 m magas bejáratról egy meredeken felfelé tartó, elején 2-3,5 m széles és 3 m magas, befelé összeszűkülő folyosó indul, mely 16 m hosszban járható. Felső részéből 7 m hosszú mellékjárat nyílik. A barlang járatainak összhosszúsága 65 m, vertikális kiterjedése 20 m (+14 m, -6 m). Alsó jura vékonypados mészkőben ÉK-DNy és ÉNyNy-DKK irányú törésvonalak mentén alakult ki, formakincse és ásványkiválásai alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Az alsó járat belső részének falait vastag összefüggő kalcitkéreg, foltokban borsókó borítja, néhol fentnőtt barit kristályok is megfigyelhetők.

A Lábatlani Sárkány-lyuk valószínűleg annak az egykor jóval nagyobb barlangnak a maradványa, melynek denevér lakottságát és kitöltésének guanóját már az 1870-es években ismerték. Vida (1877) színes beszámolója szerint: "Már az első üregben is, de különösen a másodikban a denevérek meglepő mennyiségben tanyáznak. Más élő állatot azonban nem láttam. E barlang nevezetességét szerény nézetem szerint nem a netán felfedezendő őslénytani adatok, sem a csepegő víz vagy denevér, hanem a benne található guanó képezi; az első teremben még nem nagy mennyiségben m.e. 1 lábnyi vastagon fekszik, de a másodikban már jóval vastagabb guanóréteg borítja a talajt, ..." A barlang szóban forgó szakasza sajnos az 1990-as évek elején a kőfejtés áldozatává vált.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2001. között 5 téli, 2 tavaszi, 7 nyári és 2 őszi (összesen 16) megfigyelést végzett, melyek közül 2 téli, 1 tavaszi, 1 nyári és 1 őszi eredményesnek bizonyult. Az adatfelvételek során 1 denevérfaj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1986b, 1990, 1991, 1993, 1994a).

Dátum/date	Rhip	indet sp.
1986.01.18.	-	1
1990.09.13.	1	-
1991.03.03.	3	-
1993.01.26.	1	-
1993.08.30.	-	1

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Lábatlani Sárkány-lyuk kis faj- és egyszámú alkalmi téli denevér-szállásnak minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1990, 1991, 1993, 1994a, Vida 1877

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási igazgatójának hozzájárulásával látogatható. Bejárata nyitott, ennek ellenére – megközelítésének nehézsége miatt – az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Legyes-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-55

Egyéb elnevezés: -

Település: Süttő (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Gerecse)

UTM-kód: CT18B1

Leírás: A Nagy-Gerecse fennsíkján található barlang lezárt bejárata töbörfenéken nyílik. Bejárati aknája 1,5-2 m átmérőjű, 12 m mély. Felső 5 m-e beton kútgyűrűvel biztosított. Az aknatalpról kezdetben szűk, majd lefelé egyre táguló hasadékjárat indul, mely kisebb-nagyobb függőleges lépcsőkkel tagoltan vezet lefelé. A barlang járatainak összhosszúsága 48 m, mélysége 33,2 m. Felső triász vastagpados mészkő K-Ny irányú törésvonala mentén alakult ki a beszivárgó vizek korróziójának hatására. Falain változatos oldásformák figyelhetők meg. Cseppkőképződmények csak 15 m-es mélységbe nyíló mellékfülkéjében láthatók. Időszakosan erős csepegések is kialakulnak benne. Végponti zónájában gyakran erős huzat érezhető. Levegőjének hőmérséklete lényegesen alacsonyabb az átlagosnál, 6,5-8oC között ingadozik, általában 7,5oC alatti.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1993-2002. között 8 téli, 5 tavaszi, 15 nyári és 4 őszi (összesen 32) megfigyelést végzett, melyek közül 2 téli, 3 tavaszi, 4 nyári és 3 őszi (összesen 12) volt pozitív. Az ellenőrzések 2000-ben havi rendszerességűek voltak. Az adatfelvételek során 4 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), vízi denevér (*M. daubentonii*), horgasszőrű denevér (*M. nattereri*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1998, 2000, 2001, 2002).

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mnat	Mmyo	indet sp.
1998.12.31.	-	-	1	-	-
2000.08.15.	1	-	-	1	-
2000.09.08.	-	-	-	2	-
2000.11.26.	1	-	-	-	-
2000.12.28.	1	-	-	-	-
2001.03.15.	-	-	-	-	1
2001.04.29.	-	-	-	-	1
2001.06.22.	-	-	-	1	-
2001.08.14.	-	-	-	-	1
2001.09.22.	-	2	-	-	-
2002.04.27.	1	-	-	-	1
2004.08.10.	1	-	-	-	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Legyes-barlang az év minden szakában kis faj- és egyedszámú alkalmi denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1998, 2000, 2001, 2002

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A berepülő nyílással ellátott lemezajtóval lezárt barlang csak a Duna-Ípoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodói hozzájárulásával látogatható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Lengyel-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-22

Egyéb elnevezés: Gázos-barlang, Gáz-barlang, Kőhegyi-barlang, Kőhegyi-ördöglyuk, Mammutos-útvesztő, Ördöglyuk, Tatabányai-ördöglyuk

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A tatabányai Kő-hegy fennsíkján található. Természetes bejárata 0,5 m széles és 0,8 m magas, de ez fölé egy beton „bunker” épült. A barlang felső triász vastagpados mészkőben alakult ki, több egymással párhuzamosan futó ÉK-DNy irányú törésvonal és alárendeltebben K-Ny és ÉNy-DK irányú haránttörések mentén. Formakincse több karsztosodási fázis jegyeit is magán viseli. Döntően karsztvízszint alatti oldódással tágult, de a beszivárgó vizek korróziós munkája sem elhanyagolható. Nagymennyiségű kitöltése jelzi, hogy egy időben víznyelőként is funkcionálhatott. Bonyolult szerkezetű, több szintes járatrendszer, mely szűk függőleges hasadékok, vízszintes kuszodák és kisebb-nagyobb termek együtteséből áll. Nagyobb termei a 3-5 m széles, 8 m hosszú, 1,5-2 m magas Bejárat- vagy Váró-terem, a 2-3 m széles, 7 m hosszú, 5-6 m magas Akna-terem, a 2-4 m széles, 9 m hosszú, 6-8 m magas Kupola-terem, a 3 x 5 m alapterületű, 6 m magas Kiskupola-terem, a 3-5 m széles, 12 m hosszú, 4-6 m magas Guanó-terem és a 2-3 m széles, 8 m hosszú, 4-5 m magas Nehéz-terem. Járatainak összhosszúsága a mellékjáratokkal együtt 585 m, mélysége 70 m, ezzel a Gerecse egyik legnagyobb barlangja. Falai általában képződménymentesek, de néhol szép cseppkőlefolyások és kisebb függőcseppkövek láthatók. A barlang felsőbb szakaszaiban a csepegések csak időszakosak, alul állandóak. Gyakran kisebb pocsolók is kialakulnak. Levegőjének hőmérséklete 9-10°C közötti, páratartalma 96-100%. Széndioxid tartalma hírhedten magas, a nyári-őszi hónapokban akár az 5 tf%-ot is meghaladhatja. A barlang morfológiai értékei, különleges klímája és jelentős kiterjedése miatt fokozottan védett.

A Lengyel-barlang denevérlakottságát először Bathó (1961) említette. Beszámolója szerint a barlangot nagyszámú denevér népesítette be, melyek az alsóbb szinteket lakták nagy tömegben. Lendvay (1979) szerint viszont a Nehéz-teremig bezárólag 5-6 – maximum 3-4 egyedből álló csoport volt látható.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 49 téli, 45 tavaszi, 48 nyári és 47 őszi (összesen 189) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 1986-ban 2 alkalommal, 1988-1990. között évi 3-4 alkalommal, 1991-1994. között – néhány kihagyással – havi rendszerességgel, 1995-1996. között évi 6 alkalommal történtek, 1997 januárjától napjainkig havi rendszerességűek. Közülük 49 téli, 38 tavaszi, 19 nyári és 39 őszi (összesen 145) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 9 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), nagy patkósdenevér (*R. ferrumequinum*), vízi denevér (*M. daubentonii*), csonkafülű denevér (*M. emarginatus*), horgasszörű denevér (*M. nattereri*), nagyfülű denevér (*M. bechsteini*), közönséges denevér (*M. myotis*), barna hosszúfülű-denevér (*P. auritus*), szürke hosszúfülű-denevér (*P. austriacus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1986b, 1988a, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006). A teljes megfigyelési adatsor:

Faj	1986		1988			1989			1990			
	01.25.	08.03.	01.17.	10.15.	12.17.	02.18.	07.02.	10.21.	01.14.	06.29.	09.22.	12.29.
<i>Rhip</i>	11	-	7	-	1	1	-	1	2	-	1	2
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	4	1	5	-	4	6	-	-	5	-	1	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	1	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-
Σ	16	1	12	3	5	9	-	1	7	-	2	3

Faj	1991										
	02.10.	04.20.	05.24.	06.28.	07.30.	08.31.	09.30.	10.31.	11.30.	12.30.	
<i>Rhip</i>	-	2	1	1	-	-	2	3	3	3	
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Mmyo</i>	2	2	-	-	-	-	-	1	-	4	
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Indet sp.</i>	-	1	-	-	-	1	1	-	1	-	
Σ	2	5	1	1	-	1	3	4	4	7	

Faj	1992											
	01.31.	02.29.	03.31.	05.01.	05.31.	06.30.	07.30.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	4	2	2	-	-	-	-	-	1	-	2	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	7	4	-	-	-	-	-	-	1	2	2
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	1	2	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Σ	7	11	7	-	-	1	-	-	1	1	5	2

Faj	1993											
	01.31.	02.28.	03.13.	03.31.	05.01.	06.30.	07.31.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	1	1	-	1	-	-	-	-	1	1	3	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	5	17	11	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	1	-	-	1	-	-	1	1	1	-	-	-
Σ	5	7	17	13	-	-	1	1	2	1	3	1

Faj	1994										
	01.30.	02.28.	03.31.	04.30.	05.30.	06.30.	07.30.	08.31.	09.30.	10.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	2	1	-	-	-	-	1	1	2	-	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	1	8	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	1	2	1	-	-	-	1	-	-
Σ	3	2	9	2	1	-	1	1	3	-	2

Faj	1995						1996					
	01.30.	03.11.	04.08.	06.03.	08.05.	10.29.	02.17.	03.24.	05.25.	07.20.	10.19.	11.29.
<i>Rhip</i>	1	-	3	-	1	-	1	-	1	-	3	3
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	4	6	-	-	-	5	21	-	-	-	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Σ	3	5	9	-	1	-	6	21	2	-	6	4

Faj	1997											
	01.12.	02.16.	03.23.	04.27.	05.31.	06.29.	07.31.	08.30.	09.28.	10.31.	12.07.	12.29.
<i>Rhip</i>	1	3	-	-	2	-	-	1	4	2	2	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	3	4	13	2	-	-	-	-	-	-	3	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	6	10	13	3	2	-	-	1	4	2	5	2

Faj	1998											
	01.25.	02.28.	03.31.	04.26.	05.30.	07.04.	09.06.	10.04.	11.01.	11.15.	12.05.	12.30.
<i>Rhip</i>	-	1	1	-	-	-	-	1	2	3	1	2
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	4	5	-	-	-	-	-	2	3	2	3
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	3	5	7	-	-	-	-	1	4	6	4	7

Faj	1999											
	01.30.	02.28.	03.30.	04.30.	05.30.	07.03.	07.31.	08.29.	09.26.	10.30.	11.27.	12.30.
<i>Rhip</i>	4	3	3	-	-	-	-	-	-	5	7	9
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	2	4	2	-	-	-	-	-	-	5	4
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	9	9	7	3	-	-	-	-	-	5	15	13

Faj	2000											
	01.30.	02.26.	03.25.	04.30.	06.03.	06.30.	07.30.	08.27.	09.29.	10.28.	11.25.	12.27.
<i>Rhip</i>	7	3	-	6	3	-	1	-	-	2	1	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	7	8	11	-	-	-	-	2	-	-	3	1
<i>Paur</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	2	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-
Σ	16	13	11	6	3	-	1	3	3	2	5	3

Faj	2001											
	01.28.	02.25.	03.24.	04.21.	05.26.	06.23.	07.29.	08.25.	09.28.	10.27.	11.28.	12.30.
<i>Rhip</i>	1	2	2	2	2	1	-	-	1	2	4	4
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	1	11	2	-	-	-	-	-	-	2	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	2	3	14	4	2	1	-	-	1	4	8	5

Faj	2002											
	01.26.	02.24.	03.26.	04.27.	05.26.	06.23.	07.28.	08.24.	09.29.	10.28.	11.27.	12.29.
<i>Rhip</i>	5	3	2	-	1	-	-	-	-	1	1	4
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Mdau</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	2	12	-	-	-	-	-	-	1	1	2
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-
Σ	6	5	15	-	1	1	1	1	-	2	3	7

Faj	2003											
	01.28.	02.25.	03.23.	04.27.	05.28.	06.29.	07.30.	08.26.	09.28.	10.24.	11.28.	12.30.
<i>Rhip</i>	3	3	2	3	-	-	-	-	1	2	3	3
<i>Rfer</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mbec</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	4	6	11	-	1	-	-	-	-	1	-	3
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Σ	8	10	14	3	1	-	-	-	2	3	3	7

Faj	2004											
	01.25.	02.28.	03.28.	04.26.	05.25.	06.29.	07.25.	08.29.	09.25.	10.23.	11.28.	12.22.
<i>Rhip</i>	3	3	1	1	1	-	-	-	-	2	4	3
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	4	3	8	2	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	7	6	10	3	2	-	-	-	-	2	4	3

Faj	2005											
	01.23.	02.26.	03.26.	04.29.	05.28.	06.26.	07.31.	08.28.	09.25.	10.25.	11.27.	12.31.
<i>Rhip</i>	2	2	-	-	3	-	-	-	3	4	17	16
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Indet sp.</i>	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Σ	3	5	10	1	3	-	-	-	4	6	18	17

Faj	2006											
	01.22.	02.25.	03.28.	04.30.	05.26.	06.30.	07.30.	08.26.	09.30.	10.23.	11.25.	12.23.
<i>Rhip</i>	12	6	2	1	2	-	-	1	2	6	19	18
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	1	7	-	-	-	-	-	1	-	-	3
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Σ	15	8	10	1	3	-	-	1	3	6	19	21

Egyéb adatok: 1./ A Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály által 1983-ban a Guanó-terem alatti vakág végpontjáról begyűjtött holocén korú csontmaradványok közül Kordos L. (1994) fajra nem határozott denevérmaradványokat is jelzett.

2./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei (Molnár Z. 2005). 1996.08.19.: *M. daubentonii* (17), *M. mystacinus* (2), *M. emarginatus* (13), *M. nattereri* (7), *M. bechsteinii* (24), *M. myotis* (3), *N. noctula* (1), *P. auritus* (7); 1997.07.04.: *P. austriacus* (1); 1997.09.05.: *M. daubentonii* (7), *M. brandtii* (1), *M. emarginatus* (27), *M. nattereri* (56), *M. bechsteinii* (50), *M. myotis* (3), *M. blythii* (3), *P. auritus* (12); 1998.07.16.: -; 2001.08.26.: *M. daubentonii* (11), *M. emarginatus* (29), *M. nattereri* (18), *M. bechsteinii* (33), *M. myotis* (1), *M. blythii* (4), *N. noctula* (5), *P. auritus* (4)

3./ A Magyar Denevérkutatók Baráti Köre által a barlangbejáratnál infrakamerával végzett denevérszámlálások eredményei (Dobrosi D. 2006, 2007). 2005.09.25.: *R. hipposideros* (5), *M. daubentonii* (3), *M. emarginatus* (6), *M. nattereri* (25), *M. bechsteinii* (15), *M. myotis* (3), *P. auritus* (1); 2006.09.23.: *R. hipposideros* (3), *M. daubentonii* (3), *M. emarginatus* (13), *M. nattereri* (35), *M. bechsteinii* (10), *M. myotis* (2), *P. auritus* (5).

A megfigyelési adatok és a rendszeresen fellelhető friss ürülék alapján a Lengyel-barlang helyi viszonylatban magas fajszámú, de csak kis-közepes egyedszámú téli és kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető. Elsősorban a *R. hipposideros* telelőhelye és a *M. myotis* kisebb csoportjának rendszeres tavaszi váltószállása. Az egyik legjelentősebb nászbarlang a Gerecsében.

Irodalmi adatok: Bathó 1961, Dobrosi 2006, 2007, Juhász 1986b, 1988a, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Kordos 1994, Lendvay 1979, Molnár 2005.

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang csak a DINPI vagyongazdálkodási hozzájárulásával látogatható. Bejárata lezárt, a kisméretű „légópince” típusú lemezajtón egy, a bejárati beton építményen további 3 berepülő nyílás van kialakítva. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Lengyel-szakadék

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-23

Egyéb elnevezés: Lengyel-barlang II.sz. aknája, Szakadék-barlang

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A tatabányai Kő-hegy fennsíkján található. Szakadékszerű bejárati aknájának szélessége 3,5 m, hosszúsága 7 m. Alját 17,5 m-es mélységben szálkő talp alkotja. Az akna 14,5 m-es mélységében rövid átjáró nyílik a 7,5 m mélységű Fehér-akna tetejére. Az ennek a talpáról induló szűk és zezugos, kisebb letörésekkel lépcsőzetesen lefelé tartó járat a Zászló-kürtő alsó részébe vezet. A kürtő 12 m magas, felül egy rövid oldaljárata is van. Itt szép cseppkőképződmények díszítik. A kürtő aljáról vízszintesen induló 0,6-1,2 m széles, átlagosan 0,8 m magas, többször is irányt váltó járat 17 m után szűkületben végződik. A járatok összhosszúsága 62,5 m, mélysége 26 m. A barlang felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy, ÉNy-DK és K-Ny irányú törésvonalai

mentén jött létre, valószínűleg karsztvízszint alatti oldódással. Homokos-kavicsos kitöltése alapján később rövid ideig víznyelőként is működhetett. Levegőjének hőmérséklete átlagosan 7 °C körüli, de még az alsó szakaszban is 4-9 °C között változik. Ez a téli időszakban kialakuló rendkívül erőteljes behúzó légáramlás következménye. CO₂-tartalma nyáron és ősszel megközelíti az 5 tf %-ot. Nagyobb csapadék esetén erőteljes csepegések és csorgások indulnak meg, a Zászlós-kürtő alján és a végponti járatban nagyobb pocsolyák is kialakulnak.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2003. júliusa között 18 téli, 6 tavaszi, 13 nyári és 6 őszi (összesen 43) ellenőrzést végzett. E megfigyelések mindegyike eredmény nélkül zárult. Az ellenőrzések 2003. szeptemberétől havi rendszerességűek. Ebben az időszakban a 10 téli, 10 tavaszi, 9 nyári és 11 őszi (összesen 40) megfigyelés közül 4 téli, 2 tavaszi és 2 őszi (összesen 8) volt pozitív. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – *Rhip*, *Mnat* – előfordulását regisztrálták (Juhász 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Mnat</i>	<i>Indet sp.</i>
2004.02.01.	1	-	-
2004.03.13.	-	2	-
2004.11.28.	-	1	-
2005.01.09.	-	-	1
2005.03.13.	-	-	1
2005.12.31.	1	-	-
2006.01.22.	1	-	-
2006.10.23.	1	-	-

Egyéb adatok: A Zászlós-kürtő aljáról a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület által begyűjtött üledékminták iszapolási maradéka kevés csontot is tartalmazott. Az anyagból Kordos (2006) fajra nem határozott holocén korú denevérmaradványokat is jelzett. megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Lengyel-szakadék kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 2004, 2005, 2006, Kordos 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang nyitott, szabadon látogatható, ennek ellenére – jellegéből adódóan – számottevő emberi zavarás nem veszélyezteti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Lepke-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-57

Egyéb elnevezés: -

Település: Bicske-Óbarok (Fejér megye)

Településhatár: Lóingató-hegy

UTM-kód:

Leírás: A Lóingató-hegy meredek, sziklás északnyugati oldalában található. ÉNy-ra néző bejárata 2,2 m széles és 1,3 m magas. Bejárat termecskéjének szélessége 4,5 m, hosszúsága 6,5 m, magassága 1,5-1,8 m. A terem belső végéből induló 2,5 m széles és 1 m magas vízszintes folyosó 5 m után ellaposodva egy 4-4,5 m átmérőjű, csupán 0,3-0,4 m magas lapítójáráttal végződik. A barlang járatainak összhosszúsága kisebb mellékfülkéivel együtt 23 m. Felső triász vastagpados dolomit K-Ny irányú törésvonala mentén alakult ki. Genetikája tisztázatlan.

Méretéből és jellegéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület csupán egy ellenőrzést végzett 1990. januárjában és ez eredménytelennek bizonyult (Juhász 1994a).

Egyéb adatok: A tatai Kuny Domokos Múzeum által 1978-ban a barlang humuszos-kőtörmelékes kitöltéséből begyűjtött holocén korú csontmaradványok közül Kordos L. (1978, 1994) fajra nem határozott denevér-maradványokat is jelzett. Kellő számú megfigyelés hiányában, csupán a csontmaradványok alapján a Lepke-barlang feltételesen kis faj- és egyedszámú denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1994a, Kordos 1978, 1994

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang nehezen megtalálható és megközelíthető, így az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Lófej-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-21

Egyéb elnevezés: Hét gonosz-barlang

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A tatabányai Kő-hegy meredek, sziklás nyugati oldalában található. ÉK-re néző bejáratának szélessége 0,6 m, magassága 1 m, alakja lófejre emlékeztet. A barlang egy 3 x 3 m alapterületű, 2 m magas, gömbfülke-jellegű termecskéből áll. Felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonalai mentén alakult ki. Formakincse alapján valószínűleg egy hajdani forrásbarlang maradványa. Jellegéből és méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 23 téli, 5 tavaszi, 15 nyári és 6 őszi (összesen 49) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 3 nyári bizonyult eredményesnek. Az adatfelvételek során egy denevérfaj, a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász M. 1986b, 1994a, 1999, 2000).

Dátum/date	Rhip	Indet sp.
1986.08.03.	1	-
1999.07.03.	-	1
2000.06.10.	1	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Lófej-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1994a, 1999, 2000

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közkedvelt kirándulóhely közelében található, de bejáratának megközelítési, megtalálási nehézségei miatt

számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Lóingató-hegyi-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4610-55

Egyéb elnevezés: Óbaroki-barlang

Település: Bicske-Óbarok (Fejér megye)

Településhatár: Lóingató-hegy

UTM-kód:

Leírás: A Lóingató-hegy délnyugati oldalában, az Óbarok mellett emelkedő sziklaszirtben található. Öt nyugatra néző, egyenként 1-2,5 m széles és 0,6-1 m magas bejárata egy tágas, de alacsony teremre nyílik. Ennek szélessége 15 m, hossza 7, m, magassága 1-1,5 m. Végéből egy kezdetben 6 m szélességű, befelé enyhén lejtő és fokozatosan keskenyedő kúszójárat vezet tovább, mely 15 m után több irányváltást és elágazást követően ellaposodva végződik. A járatok összhosszúsága 50 m. A felső triász dolomitban kialakult barlang K-Ny, ÉK-DNy és ÉNy-DK irányú törésvonalakhoz kötődő tektonikai preformáltsága másodlagosnak tűnik a kőzet rétegzettségének jelentősége mellett, mivel az egész üreg rétegrés jellegű. Feltehetőleg egy forrásbarlang maradványa. A kőzet erősen breccsásodott, képződmény nincs. A barlang száraznak mondható. Méretéből és jellegéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2003. között 2 téli, 1 tavaszi, 1 nyári és 1 őszi (összesen 4) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy téli volt pozitív: 1999. január 31-én a barlang belső részében kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 3 egyedét regisztrálták (Juhász 1999).

Egyéb adatok: A kevés megfigyelési adat alapján a Lóingató-hegyi-barlang feltételesen kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1999

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közvetlenül a település mellett nyílik. Sok kiránduló felkeresi, de ez – az ismétlődő tűzrakástól eltekintve – önmagában nem jár számottevő zavarással. Kívánatos lenne egy ismeretterjesztő (figyelemfelhívó, tiltó) tábla kihelyezése.

Maróti-hegyi-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-48

Egyéb elnevezés: -

Település: Nyergesújfalu (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Maróti-hegy

UTM-kód: CT18A4

Leírás: A Maróti-hegy meredek, sziklás, sziklaletörésekkel tagolt keleti oldalában található. DK-re néző szabálytalan alakú bejáratának szélessége 1,5 m, magassága 0,7 m. A bejárat nyílás egy 0,5-1 m széles, 0,5-0,7 m magas rókalyuk-szerű vízszintes járatba vezet, mely 4 m után 4 m magasságú hasadékjellegű felboltozódással végződik. A barlang összhosszúsága 8 m, magassága 4 m. Felső triász vastagpados mészkő ÉÉK-DDNy és K-Ny irányú törésvonalai mentén alakult

ki, elsősorban korróziós tágulással. Jellege és formakincse alapján egykor forrásbarlangként funkcionált. Falai képződménymentesek. Méretéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 2006-ban végzett 1-1 őszi és téli megfigyelést, melyek közül a nyári pozitívnek bizonyult: 2006. szeptember 9-én a belső fülkészkében kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász M. 2006). Érdekesség, hogy a fülkében a denevértől mindössze 0,5 m távolságban egy nagy pele (*Glis glis*) is tartózkodott

Egyéb adatok: Az egyetlen megfigyelési adat és az üregben fellelt ürüléknyomok alapján a Maróti-hegyi-barlang feltételesen kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári-őszi denevérszálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől, jelzett turistaúttól távol, nehezen megközelíthető, megtalálható helyen nyílik. Számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Megalodus-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-81

Egyéb elnevezés: Kálvária-dombi-barlang

Település: Tata (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kálvária-domb

UTM-kód: BT98D4

Leírás: A barlang három bejárata a Tatai Kálvária-domb TT területén nyílik. A "felfedező" bejárat lemezajtóval, a Kígyós-ági és a Tavi bejárat rácsajtóval lezárt. A bejáratok alatt vertikális jellegű járatok vezetnek le a barlang a felszín alatt 15-20 m mélységben húzódó enyhe lejtésű főfolyosójába. Ennek központi szakasza a tágas Megalodusos-folyosó, melynek falain kipreparálódott kagylókövületek tömege látható. A másik látványos szakasz a Bárányfelhők folyosója, ahol a falakat 10-30 cm vastagságú, gömbölyded formákkal tagolt felszínű kalcitpaplan borítja. A barlang felső szintjeire a legmélyebben fekvő, 3 x 5 m alapterületű, alján mindig vízzel borított Tavas-teremből lehet feljutni. Az itt látható "kövirágok" sugaras-rostos kalcitgumókból alakultak ki. A barlang járatainak összhosszúsága 280 m, vertikális kiterjedése 23 m (+7 m, -16 m). A felső triász vastagpados mészkőben és alsó jura vékonypados, táblás mészkőben ÉÉK-DDNy irányú törésvonal mentén jött létre karsztvízszint alatti – részben melegvizes – oldódással, de feltehetően a későbbiekben forrásbarlangként is funkcionált. Ásványtani és őslénytani értékei és formakincse miatt a barlang fokozottan védett. Falai állandóan nedvesek, a Tavi-bejáratnál szinte folyamatosan szivárog be a víz. Esős időszakban a beszivárgó, befolyó vizek nem tudnak kellő gyorsasággal elszivárogni, ilyenkor a járatokban akár 6-8 m magasságig visszaduzzad a víz. Levegőjének hőmérséklete a belsőbb szakaszokban 9-11 °C.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1993-ban egy téli, majd 2004-2006. között havi rendszerességgel 8 téli, 7 tavaszi, 7 nyári és 9 őszi (összesen 32) ellenőrzést végzett. A megfigyelések közül 8 téli, 3 tavaszi, 3 nyári és 9 őszi

(összesen 23) megfigyelés pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – *Rhip*, *Mnat* – előfordulását regisztrálták (Juhász 1993, 1994a, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Mnat</i>	<i>indet sp.</i>
1993.01.17.	1	-	1
2004.08.18.	3	-	2
2004.09.25.	4	-	1
2004.10.30.	5	-	-
2004.11.29.	6	-	-
2004.12.30.	4	3	-
2005.01.30.	6	2	-
2005.02.26.	6	3	-
2005.03.26.	4	1	-
2005.07.30.	4	-	-
2005.09.25.	3	-	-
2005.10.31.	3	-	-
2005.12.04.	4	1	-
2005.12.30.	6	1	-
2006.01.29.	6	2	-
2006.02.28.	5	1	-
2006.03.28.	5	-	-
2006.04.30.	4	-	-
2006.07.30.	-	-	1
2006.09.29.	1	-	-
2006.10.28.	3	1	-
2006.11.24.	2	-	-
2006.12.28.	5	-	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a *Megalodus*-barlang kis faj- és egyedszámú állandó téli és alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1993, 1994a, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelői hozzájárulásával látogatható. Mindhárom bejárata lezárt, a Felfedező-bejárat berepülő nyílás nélküli lemezajtóval, a Kígyós-ági bejárat és a Tavi-bejárat rácsajtóval. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Mese-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-40

Egyéb elnevezés: -

Település: Süttő (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Gerecse

UTM-kód: CT18B1

Leírás: A Nagy-Gerecse meredek, sziklás északkeleti oldalában található. ÉNy-ra néző háromszög alakú bejárata 1,5 m széles és 0,8 m magas. Vízzintesen délre tartó, 0,3-1,5 m széles, 0,3-1,2 m magas járata 16 m hosszban járható, innen 0,1 m-es hasadékká szűkülve folytatódik. A felső triász vastagpados mészkő É-D irányú törésvonal mentén alakult ki. Feltételezhetően a Nagy-Gerecse fennsíkja alatt húzódó nagyobb barlangrendszer inaktív kifolyási ága. Belső részét

elaggott cseppkövek díszítik. A barlang száraznak mondható, benne gyenge csepegések csak időszakosan alakulnak ki.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 12 téli, 3 tavaszi és 10 nyári (összesen 25) megfigyelést végzett, melyek közül csupán 1 téli volt pozitív: 1988. január 10-én a barlang belső részében bajuszos denevér (*M. mystacinus*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász M. 1988, 1994a).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Mese-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1988, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településtől távol, nehezen megközelíthető, megtalálható helyen nyílik. Számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Nagy-somlyói-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4640-6

Egyéb elnevezés: Gerecse-barlang, Jankovich-barlang, Nagysomlyói 1.sz. és 2.sz. barlang, Nagysomlyói I.sz. sziklaüreg

Település: Neszmély (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Somlyó

UTM-kód: CT08C3

Leírás: A Nagy-Somlyó meredek, sziklás északkeleti oldalában található. ÉK-re néző bejárata 3,5 m széles és 2 m magas. Befelé enyhén emelkedő 1-1,5 m széles, 3-4 m magas bejárati folyosója 17 m hosszú. A végződésénél lévő szűkület után elágazik. Egyenesen tovább haladva egy meredeken emelkedő aljzatú, 1,5 m széles, közel 10 m hosszú és 8-9 m magas terem következik, melynek felső részéből rövid mellékjáratok is nyílnak. A szűkülettől felfelé induló vertikális jellegű járat felvezet a barlang felső bejáratához. A barlang járatainak összhosszúsága 85,3 m, magassága 18,7 m. Felső triász vastagpados mészkőben ÉK-DNy irányú törésvonal mentén alakult ki karsztvízszint alatti oldódással, de fejlődése egy időszakában forrásbarlangként is funkcionált. A járatok hasadék jellegűek, több vakkürtővel és szép gömbüstös oldásformákkal. A belső szakaszok nedvesek. Itt a hőmérséklet 10-12 °C, időszakosan gyenge légmozgás is érezhető.

A barlangban felhalmozódott nagymennyiségű guanóra – a barlangot tévesen Gerecse-barlangnak nevezve – először Vida (1877) utalt. Liffa (1907) beszámolója szerint az üregből "több szekérre menő guanót szállítottak el." A guanó és a mészkő kontaktusán kialakult foszfátos ásványtársulást 1927-ben Colb, H. német vegyész elemezte (Cramer et al. 1931). Az 1951-ben a gerecsei barlangok foszfátos kitöltését kutató Venkovits (1952) a barlangból hasznosan kitermelhető guanó mennyiségét 20-25 m³-ben határozta meg.

A barlang denevérlakottságát első ízben Kubassek & Móga (1976) említette, de faj- és egyedszám meghatározása nélkül.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-1999. között mindössze 5 téli és 7 nyári (összesen 12) ellenőrzést végzett. Közülük 2-2 téli és nyári megfigyelés bizonyult pozitívnek. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér

(*R. hipposideros*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1993, 1994a, 1994b).

Dátum/date	Rhip	Mmyo	Indet sp.
1986.08.03.	-	2	-
1993.01.30.	3	-	-
1994.01.22.	-	1	1
1994.07.24.	-	1	1

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Nagysomlyói-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli és nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Cramer et al.1931, Juhász 1986b, 1993, 1994a, 1994b, Kubassek & Móga 1976, Liffa 1907, Venkovits 1952, Vida 1877

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlangot sok kiránduló keresi fel, de ez önmagában nem jár számottevő zavarással. A barlang bejáratában rendszeresen előforduló tűzgyújtások füstje viszont jelentős mértékben veszélyezteti a bent tartózkodó denevéreket. Kívánatos lenne egy ismeretterjesztő (figyelemfelhívó, tiltó) tábla kihelyezése.

Nagy-somlyói Árkados-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4640-11

Egyéb elnevezés: Nagysomlyói 6.sz. barlang, Nagysomlyói sziklaüreg, Nagysomlyói 5.sz. sziklaüreg

Település: Neszmély (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Somlyó

UTM-kód: CT08C3

Leírás: A Nagy-Somlyó meredek, sziklás északkeleti oldalában található. Vízszintes főága a hegyoldallal párhuzamosa húzódik, arra több helyen "árkadosan" ki is nyílik. ÉK-re néző főbejáratának szélessége 2,5 m, magassága 1,5 m, északra nyíló bejáratai 1,2 m szélesek, 1,2 m, illetve 1,5 m magasak. A két teremzerű kiöblösödésből, rövid mellékjáratokból és oldalfülkékből álló barlang összhosszúsága 31 m. Felső triász vastagpados mészkőben É-D és ÉNy-DK irányú törésvonalai mentén alakult ki karsztvízszint alatti oldódással, de fejlődése egy időszakában forrásbarlangként is funkcionált. Falait kevés cseppkő díszíti. Jellegéből és méretéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások. Az 1951-ben a gercsei barlangok foszfátos kitöltését kutató Venkovits (1952) a barlangban található recens guanó mennyiségét 5 m³-ben határozta meg.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-1999. között mindössze 5 téli és 7 nyári (összesen 12) ellenőrzést végzett, melyek mindegyike eredménytelenül zárult (Juhász 1994a).

Egyéb adatok: Megfigyelési adatok hiányában, a szakirodalmi információk és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Nagy-Somlyói Árkados-barlang feltételesen kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1994a, Venkovits 1952

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlangot sok kiránduló keresi fel, de ez önmagában nem jár számottevő zavarással. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Névtelen-nyelő

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-80

Egyéb elnevezés: 19.sz. víznyelő

Település: Vértesszőlős (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Halyagos-hegy (Farkas-völgy)

UTM-kód: CT07C2

Leírás: Az időszakosan aktív víznyelőbarlang a Halyagos hegy ÉNy-i oldalába mélyedő Farkas-völgy felső szakaszán található. Többöräljön nyíló bejárata lezárt, bejárati aknájának felső 5,5 m-re beton-zsalukő falazattal kiépített. Az erősen korrodált falú, alsó harmadában rövid szakaszon két ágra oszló bejárati akna átmérője 0,6-1,5 m, mélysége 18,5 m. A 2-4,5 m széles, 0,8-1,2 m magas és 8 m hosszú Kürtös-terembe torkollik. A termecske mennyezete a közepén nyíló kürtőnél 2-2,5 m-ig felboltozódik. A kürtő magassága 9,7 m. A terem felső végéhez egy 1,2-1,8 m széles, 0,6-0,8 m magas, 4,5 m hosszú járat csatlakozik, mely tekervényes, kis letörésekkel osztott kuszodával folytatódva egy 8 m mélységű hasadéknához vezet. A terem alsó végéből induló, összeszűkülve végződő másik hasadéknakna mélysége 12 m. A barlang járatainak összhosszúsága 62 m, mélysége 32,6 m. Felső triász vastagpados mészkő bonyolult törésrendszere mentén alakult ki elsősorban a beszivárgó vizek korróziós hatására, de tágulásában az erózió is jelentős szerepet kapott. A Kürtös-termet szép függőcseppkövek díszítik. A barlang alsó szakaszai állandóan nedvesek. Levegőjének hőmérséklete alacsonyabb az átlagosnál, a Kürtös-teremben 4-8oC között ingadozik, az éves átlag 6,7oC.

Megfigyelési adatok:

<i>Dátum/date</i>	<i>Rhip</i>	<i>Mnat</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Paur</i>	<i>indet sp.</i>
2002.01.13.	-	1	-	-	-
2002.01.27.	-	1	-	1	-
2002.02.16.	-	2	-	-	-
2002.02.26.	-	2	-	-	1
2002.03.10.	-	2	-	-	-
2002.03.26.	-	2	-	-	-
2002.11.24.	-	-	-	-	1
2002.12.27.	-	1	-	-	-
2003.01.18.	-	1	-	-	-
2003.02.25.	-	1	-	-	-
2004.11.28.	1	-	1	-	-
2005.03.26.	-	1	-	-	-
2005.10.31.	-	-	-	-	1
2006.06.03.	-	-	-	-	1

A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 2002-2006. között 16 téli, 10 tavaszi, 11 nyári és 11 őszi (összesen 48) ellenőrzést végzett. Közülük 7 téli, 3 tavaszi, 1 nyári és 4 őszi (összesen 14) megfigyelés pozitívnek bizonyult. Az ellenőrzések 2002-ben, 2003-ban és 2005-ben havi rendszerességűek voltak. Az adatfelvételek során 4 denevérfaj – kis patkósdenevér

(*R. hipposideros*), horgasszörű denevér (*M. nattereri*), közönséges denevér (*M. myotis*), barna hosszúfülű denevér (*P. auritus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Névtelen-nyelő kis faj- és egyedszámú alkalmi téli és – feltételesen – nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodói hozzájárulásával látogatható. Bejárata lezárt, a lemezajtón berepülő nyílás lett kialakítva. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Öreg-kői 1.sz. zsomboly

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-2

Egyéb elnevezés: Bajóti I. zsomboly, Bajóti Öreg-kői-zsomboly I., Feneketlen-lik, Öreg-kői 2.sz. zsomboly, Öregkői Nagyzsomboly,

Település: Bajót (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-kő

UTM-kód: CT18C3

Leírás: A barlang Öreg-kő meredek, sziklás, sziklafalakkal tagolt keleti oldalában található. Hasadék alakú 0,6 m széles és 1 m magas bejáratát rácsajtó védi. A közvetlenül a bejárat alatt meredeken lefelé induló, kis függőleges letörésekkel tagolt 14 m hosszú Ferde-akna 1,5-3 m átmérőjű. Belőle a 7. méternél tágas gömbüstös-gömbfülkés mellékfülke nyílik. Az akna alul rácsatlakozik a Nagy-aknára. Ezen a 3-5 m átmérőjű függőleges aknán újabb 7 m után érjük el a Nagy-terem felső végződését. Ennek a meredeken lejtő impozáns teremnek a hosszúsága 25 m, szélessége 6-12 m, magassága 5-10 m. Belőle több rövid mellékjárat is indul. A barlang járatainak összhosszúsága 115 m, mélysége 34 m. A felső triász vastagpados mészkő ÉKK-DNyNy és K-Ny irányú törésvonalai mentén alakult ki a hajdan itt feláramló meleg karsztvíz oldó hatására. Formakincse és ásványképződésményei alapján a Gerecse-hegység egyik legtipikusabb termálkarsztos ürege. Falait jól fejlett gömbfülkék és gömbüstök tagolják, nagy felületeken borsókó és karfiolszerű kalcit és aragonit kiválásokkal, melyekre néhol mikrokristályos gipszkéreg települ. Egyik kis oldalfülkéjében fentnőtt baritkristályok láthatók. A barlang törmelékes kitöltésében sok a guanó, amely a korábbiakban a mainál lényegesen nagyobb denevérlakottságot jelez. A recens guanó mennyiségét Venkovits (1952) 1951. évi vizsgálata során 4 m³-nyire becsülte. A barlangban légmozgás általában nem érzékelhető. Levegőjének széndioxid tartalma a nyári-őszi időszakban elérheti a 4-5 tf%-ot is. A barlang genetikai és morfológiai értékei, ásványkiválásai és denevérlakottsága miatt fokozottan védett.

Az Öreg-kői 1.sz. zsomboly denevérlakottságát első ízben Bekey (1913) említette, de konkrét adat nélkül. A Magyar Természettudományi Múzeumba az 1950-es évek elején kereknyergű patkósdenevér (*R. euryale*) élő példányát juttatták el innen (Topál (1954).

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 20 téli, 1 tavaszi, 20 nyári és 3 őszi (összesen 44) megfigyelést végzett, melyek közül 20 téli és 2 nyári (összesen 22) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 7 denevérfaj –

Rhip, *Rfer*, *Reur*, *Mnat*, *Mbec*, *Mmyo*, *Eser* – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003a, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Rfer</i>	<i>Reur</i>	<i>Mnat</i>	<i>Mbec</i>	<i>Mmyo</i>	<i>Eser</i>	<i>Indet sp.</i>
1986.01.19.	7	1	1	-	-	-	-	3
1988.01.24.	6	-	-	-	-	19	-	-
1988.08.07.	1	-	-	-	-	-	-	-
1988.12.26.	2	-	-	-	-	2	-	-
1989.01.15.	2	-	-	-	-	2	-	-
1990.02.17.	6	-	-	-	-	8	-	-
1991.02.23.	10	1	3	-	-	5	-	4
1992.03.01.	11	-	-	-	-	1	-	1
1993.01.07.	10	1	3	-	-	2	-	-
1994.01.29.	3	-	-	-	-	6	-	-
1997.01.19.	13	-	-	-	-	6	-	-
1998.01.24.	14	1	3	-	-	8	-	-
1999.02.21.	23	1	-	1	-	15	-	-
2000.02.19.	22	1	2	-	-	16	-	-
2001.02.10.	21	-	-	1	-	4	-	1
2002.02.17.	13	-	-	-	-	11	-	-
2002.08.15.	-	-	-	-	-	3	-	-
2003.01.26.	19	2	5	1	1	3	1	-
2004.01.24.	15	2	-	-	-	9	-	-
2005.02.20.	22	2	-	-	-	14	-	-
2005.12.22.	22	2	-	2	-	3	2	-
2006.02.12.	17	1	-	2	-	8	1	-

Egyéb adatok: 1./ A Magyar Természettudományi Múzeum Emlősgyűjteményében lévő preparátumok: *R. euryale* (1), *M. schreibersii* (4).

2./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei: 1995.10.07.: *R. ferrumequinum* (1); 1997.07.27.: -

A megfigyelési adatok és a rendszeresen fellelhető friss ürülék alapján az Öreg-kői 1.sz. zomboly helyi viszonylatban közepes fajszerű, de magas egyedszámú állandó téli denevérszálláshelynek minősíthető. Jelentőségét növeli a *R. ferrumequinum* és a *R. euryale* viszonylag rendszeres megjelenése.

Irodalmi adatok: Bekey 1913, Juhász 1986b, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003a, 2003b, 2004, 2005, 2006, Topál 1954, Venkovits 1952

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang bejárata rácsajtóval lezárt. Látogatása a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelői hozzájárulásához kötött. A denevéres téli időszakban az Igazgatóság teljes látogatási tilalmat, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség pedig kutatási korlátozást érvényesít. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Öreg-kői 2.sz. zomboly

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-12

Egyéb elnevezés: Bajóti Öreg-kői-zomboly II.

Település: Bajót (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-kő

UTM-kód: CT18C3

Leírás: A barlang Öreg-kő meredek, sziklás, sziklafalakkal tagolt keleti oldalában található. Északra néző szabálytalan alakú bejáratának szélessége 2,5 m, magassága 2 m. Befelé emelkedő bejáratú folyosójának első 10 métere 1,2-2,5 m széles, 1,5-3,5 m magas, beljebb lényegesen összeszűkül. A folyosó 10. és 12. méterénél függőleges aknácskák nyílnak, melyek 2,5 m után összeolvadva a barlang 9 m mélységű alsó szakaszába vezetnek. A barlang járatainak összhosszúsága a mellékjáratokkal együtt 52 m, vertikális kiterjedése 13,8 m (+13,8 m, -6,3 m). Felső triász vastagpados mészkőben ÉÉK-DDNy irányú törésvonalak mentén alakult ki, formakincse alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Felső szakaszában szép gömbüstös-gömbfülkés oldásformák figyelhetők meg, alsó szakasza viszont kimondottan hasadékjellegű. Falait a felső szakaszban kisméretű, de változatos cseppkőképződmények, alul kis foltokban borsóköves kiválások díszítik. A alsó végponti része általában nedves. A barlangban légmozgás általában nem érzékelhető. Levegőjének széndioxid tartalma a nyári-őszi időszakban a 4-5 tf%-ot is elérheti.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 20 téli, 2 tavaszi, 20 nyári és 1 őszi (összesen 43) megfigyelést végzett, melyek közül 12 téli, 2 tavaszi és 2 nyári (összesen 16) volt eredményes. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	Rhip	Mmyo	Indet sp.
1988.01.24.	1	-	-
1988.12.26.	-	3	-
1989.01.15.	2	5	-
1990.02.17.	1	-	-
1991.02.23.	1	-	-
1992.03.01.	3	-	-
1993.03.13.	1	-	-
1994.07.23.	1	-	-
1997.01.19.	2	-	-
1998.01.24.	3	-	-
1999.02.21.	2	-	-
2000.02.19.	1	-	-
2001.02.10.	1	-	-
2004.08.21.	-	-	1
2005.12.22.	1	-	-
2006.02.12.	1	-	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján az Öreg-kői 2.sz. zomboly kis faj- és egyedszámú állandó téli és alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közkedvelt kirándulóhely közelében található, de bejáratának megközelítési, megtalálási nehézségei miatt számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Paksi-mogyoró-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-83

Egyéb elnevezés: Öreg-Kovács-hegyi sz. víznyelő, Széna-hegyi 1.sz. víznyelő

Település: Baj (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-Kovács-hegy)

UTM-kód: CT07C3

Leírás: Az Öreg-Kovács-hegy fennsíkján található barlang bejárata nagyméretű tőbor alján nyílik. Bontott bejárata 1 x 1 m-es fa keretácsolattal biztosított. Rendkívül omladékos bejárati aknájának mélysége 10 m. Hasadékjellegű járatai általában igen szűkek. Ez alól kivételt a barlang központi szakaszát képező 40 m hosszúságú Főhasadék jelent, melynek szélessége 2 m, magassága a 4-6 métert is eléri. Felső végénél vakkürtővel, alsó végénél járhatatlanná szűkülő hasadéknál zárul. A barlang járatainak összhosszúsága 80 m, mélysége 28 m. Felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén alakult ki elsősorban a beszivárgó vizek korróziós hatására, de tágulásában az erózió is jelentős szerepet kapott. Falait nagy foltokban fentnőtt kalcitkristályok díszítik. A barlangban időszakosan enyhe légmozgás érezhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban denevérfaunisztikai adatfelvételt nem végeztünk. Polacsek (2002) kéziratára támaszkodunk, mely szerint az 1994. évi feltárást követően a mélyebb részeken hamarosan megjelentek a denevérek, melyek kis egyedszámban, de mind a téli, mind a nyári időszakban alkalmanként megfigyelhetők.

Egyéb adatok: A rendelkezésre álló információk alapján a Paksi-mogyoró-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli és nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Polacsek 2002

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang településektől, jelzett turistaúttól távol található. Jellegéből adódóan számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Jelentős védelmi problémát okoz viszont omladékos bejárati szakasza, mely beomlással, és feltöltődéssel veszélyezteti a barlangot. Az omlásveszélyt a bejárat biztonságos kiépítésével (és lezárásával) lehetne maradandóan megszüntetni.

Pisznice-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-1

Egyéb elnevezés: Böregér-lyuk, Nagy-pisznicei-barlang, Priesnitz-barlang

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A2

Leírás: A barlang a Nagy-Pisznice meredek, sziklás, sziklaletörésekkel tagolt déli oldalában nyílik. Délre néző 2 m széles és 2 m magas boltíves bejárata közvetlenül a Bejárati-terembe vezet. Ez a tágas terem 3-8 m széles, 4-6 m magas, hossza 15 m. Az oldalából indul a kétszintes, közel 60 m hosszúságú Ny-i mellékjárat. A terem belső végében, a bejárattól 19 m-nyire

összeszűkülő szelvényben található a barlang belső szakaszait lezáró rácsajtó. Az ajtó után 4 m magas létra könnyíti meg a feljutást a Fő-ág külső folyosójába. Ez 2-4 m széles, 2-3 m magas, 20 m hosszú. A létrától a bejárat felé ágazik ki belőle a 4-5 m széles, 5-6 m magas Nagy-kupola. A folyosó belső végét lezáró Cseppkőgátnál kitérve az 5 m hosszú Összekötő-folyosón keresztül a Fő-ág belső folyosójába jutunk. Ennek déli végében látható a barlang legnagyobb gömbüstös-gömbfülkés kupolája, a 10 m-es magasságot is elérő D-i kupola. A kupola mennyezete a kereknyergű patkósdenevérek egyik kedvelt tartózkodási helye. A Fő-ágban 7 m után újabb átjáró nyílik, mely a 2-5 m széles, 3-6 m magas, 25 m hosszú, déli szakaszán kétszintes K-i mellékjáratba torkollik. A Fő-ág folytatásában a folyosó kétfelé oszlik, de közvetlenül egymás mellett halad, több helyen árkádosan össze is lyukad. A járatpár kuszodajellegű tagja az Ikerjárat. A befelé fokozatosan összeszűkülő főfolyosó mennyezetéből még két, 4 és 7 m magas gömbüstös kupola nyílik, de beljebb a járat már ellaposodik és teljesen összeszűkül. A kupolák közelében található a Forráscsatorna 3,5 m-es függőleges szűkülete, mely a közel 80 m hosszúságú, kényelmetlen kuszodákkal jellemezhető Vértes-ágba vezet. Az Ikerjárat belső végződéséből indul a barlang legjelentősebb mellékjárata, a belső részén két szintre oszló, 131 m összhosszúságú Palota-ág. Itt található a barlang legszebb terme, a 10 m hosszú, 2-5 m széles, 2-3 m magas Tizek-terme. Közepén egy 8 m magas kupola nyílik, melyben cseppkőfolyások, álló- és függőcseppkövek is láthatók. A barlang járatainak összhosszúsága 560 m, vertikális kiterjedése 20 m (+15 m, -5 m). Felső triász vastagpados mészkőben alakult ki ÉÉK-DDNy irányú törésvonalak mentén és a kőzet rétegzettségéhez igazodva. Járatai egymás mellett, illetve több szintben egymás alatt haladnak. Jellege és gömbüstös-gömbfülkés formakincse alapján a karsztvízszint alatt jött létre termálkarsztos üregtágulással. Képződményekben viszonylag szegény, néhány nagyméretű elaggott cseppkő, kisebb fiatal cseppkőképződmények és foltokban borsóköves kiválások díszítik. A barlangban a csepegések időszakosak, de kisebb pocsolyák több helyen is, így pl. a D-i kupola alatt rendszeresen kialakulnak. Külső szakaszaiban (Bejárat-terem, Ny-i ág) a külszíni meteorológiai hatások még erőteljesen érvényesülnek, a belső szakaszok klímája kiegyenlített. Levegőjének páratartalma magas, 90% körüli, átlaghőmérséklete a Fő-ág központi részében 10,2 °C, a Fő-ág végpontjánál 9,5 °C, a Tizek-termében 9,3 °C. A barlang genetikai és morfológiai értékei és denevérlakottsága miatt fokozottan védett.

A Pisznice-barlang denevérlakosságáról, az itt évszázadok alatt hatalmas mennyiségben felhalmozódott guanóról és annak a Lábatlani Guanó Társulat által az 1870-es évek elején elvégzett kitermeléséről tudósító Vida (1877) szerint „... *guano ebben is nagy mennyiségben található, s éppen ezen kezdte a kiaknázást a guano-társulat. Denevérek ebben is nagy számmal vannak, ...*” E beszámolót megelőzően már megjelentek Tietze (1872) és Scheibler (1872), majd később Moser (1878) tanulmányai, melyek a pisznicei guanó minőségéről közölnek vegyelemzési adatokat. Ezt követően az 1950-es évek elején ismét meginduló guanó kutatások kezdetéig csak Vigh (1937) ismertetésében találkozhatunk a barlang denevérlakosságára vonatkozó utalással. A guanókitöltés eredeti szintjét a Fő-ágban és a K-i mellékjáratban az oldalfalakon megfigyelhető elszíneződés-határ jelzi, mely általában 0,6-1,2 m, néhol 2 m magasságban húzódik a jelenlegi járószint fölött.

A Magyar Állami Földtani Intézet által az 1950-es évek elején megindított kutatási program keretében 1951-ben Ács Tivadar és Venkovits István is vizsgálta a Pisznice-barlang foszfátos üledékkitöltését. Ács (1951a, 1951b) egy a kitöltés felszínéről vett minta kémiai elemzését

végezte el. Venkovits (1952) a barlangban két próbagödröt mélyített és az ezekből rétegenként vett minták elemzése alapján 130 m³ jó minőségű guanó és 175 m³ foszfátos barlangi agyag gazdaságos kitermelhetőségével számolt.

Szintén az 1950-es évek elején kezdődtek meg a Gerecsében a Magyar Természettudományi Múzeum Topál György nevével fémjelzett rendszeres denevérfaunisztikai kutatásai, melyek a területen elsősorban a Pisznice-barlangra összpontosultak. A megfigyelések kezdeti időszakában még csak három faj (*R. hipposideros*, *M. blythii*, *M. schreibersii*) előfordulását jelezte (Topál 1954), majd ezt hamarosan további hárommal (*R. euryale*, *M. emarginatus*, *M. myotis*) egészítette ki (Topál 1956, 1962a). Vizsgálatai kiterjedtek a denevérek ivararányának meghatározására is (Topál 1962b). 1953. november 29. és 1971. június 16. között hat faj összesen 119 egyedet – *R. hipposideros* (4), *R. ferrumequinum* (1), *R. euryale* (27), *M. emarginatus* (1), *M. myotis* (38), *M. schreibersii* (48) – gyűjtötte be preparálási céllal az MTM Emlősgyűjteménye számára. A Magyar Denevérgyűrzési Központ adatbázisa szerint 1953. november 29. és 1973. július 22. között hat faj összesen 1502 egyedet gyűrzte itt meg, a következő elosztásban: *R. hipposideros* (12), *R. euryale* (302), *M. emarginatus* (2), *M. myotis* (717), *M. blythii* (1), *M. schreibersii* (468). Megfigyeléseinek eredményeit utólag az alábbiak szerint összegzi Topál (1989a, 1989b): „A gerecsei Pisznice-barlang az 1950-es években igen fontos nyári denevértanya volt. Akkoriban a Baradla és a Miskolctapolcai-barlang mellett például a kereknyergű patkósorrú denevérnek a harmadik ismert hazai kölykezőhelye (Topál, 1962a, 1962b, 1963). A teljes népesség létszámának 1957 július végén – augusztus elején mintegy egynegyedét tette ki ez a faj, azaz a több mint 3300, este leszámolt denevérből legalább 800 példányt. Mellette még a közönséges denevér és kisebb számban a hosszúszárnyú denevér kölykezett itt. Annak idején sikerült kimutatni, hogy augusztus elejétől fogva, éjjelenként a teljes állomány 200 egyede vonult el a barlangból, s így szeptemberre már csak néhány hosszúszárnyú denevér maradt ott. Novemberben alig teleltek denevérek a barlangban. 1971 június közepén (tehát a fiatalok születése előtt) a felnőtt állatok száma még elérte az ezret, de 1973 július végén (tehát a fiatalok nagyrészevel együtt) az esti kirepüléskor végzett számlálás eredménye legfeljebb 750 egyed volt, vagyis a 17 évvel azelőttinek alig egyharmada. 1976 nyarán 20-30 kereknyergű patkósorrú denevért lehetett csak látni a barlangban.”

A faunisztikai kutatások a denevéreken túlmenően azok élősködőinek vizsgálatára is kiterjedtek. Babos & Janisch (1958) egy új kullancsfaj, az *Ixodes chiropteroorum* sp. előfordulását mutatták ki hazai denevéreken, többek között a Pisznice-barlangban befogott hosszúszárnyú denevéren. Mészáros (1971) a *Molinostrongylus alatus* és a *Molinostrongylus panousei* fonálféreg fajokat, Murai (1976) pedig a *Myotolepis grisea* galandféreg fajt azonosította. Publikációjában előbbi az *Rfer*, utóbbi a *Bbar* pisznicei jelenlétét jelzi első alkalommal.

A Vértes László Karszt- és Barlangkutató Csoport 1986. és 1994. évek közötti gerecsei denevérkutatásainak eredményeit összegző Juhász (1994a) szerint a Pisznice-bg jelentős állandó téli szálláshelynek és alkalmi nyári szálláshelynek minősíthető. Fajlistájában már a *M. mystacinus*, *M. bechsteinii*, *E. serotinus*, *P. austriacus*, valamint tévesen a *P. pipistrellus* előfordulását is jelzi. Beszámolójából kitűnik, hogy az 1980-as évek közepéig a pisznicei denevérek egyedszáma drasztikus mértékben lecsökkent, barlangi szülőkolóniáik felszámolódtak és a hosszúszárnyú denevér teljesen eltűnt a barlangból (és a területről is).

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 57 téli, 55 tavaszi, 56 nyári és 55 őszi (összesen 223) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 1986-1988. között évi 1-6 alkalommal történtek, 1989 januárjától – 2 hónap kimaradással – havi rendszerességűek. Közülük 57 téli, 43 tavaszi, 18 nyári és 51 őszi (összesen 169) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 13 denevérfaj – *Rhip*, *Rfer*, *Reur*), *Mdau*, *Mmys*, *Mema*, *Mnat*, *Mbec*, *Mmyo*, *Eser*, *Paur*, *Paus*, *Bbar* – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1987, 1988a, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006). A teljes megfigyelési adatsor:

Faj	1986		1987			1988				
	01.11.	08.03.	03.14.	01.15.	02.20.	03.19.	08.07.	11.13.	12.26.	
<i>Rhip</i>	6	-	9	3	5	4	-	7	5	
<i>Rfer</i>	2	-	2	-	1	-	-	1	1	
<i>Reur</i>	39	-	18	2	-	-	-	21	22	
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
<i>Mmyo</i>	5	-	-	2	2	2	-	6	-	
<i>Eser</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	-	
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Paus</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Bbar</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>Indet sp.</i>	-	-	2	-	-	-	-	-	-	
Σ	54	-	31	8	8	6	-	36	29	

Faj	1989											
	01.14.	02.26.	03.26.	04.28.	05.26.	06.29.	07.29.	08.28.	09.24.	10.29.	11.30.	12.26.
<i>Rhip</i>	4	6	4	-	-	-	-	-	-	3	10	12
<i>Rfer</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	2	2	2
<i>Reur</i>	22	20	-	-	-	-	-	-	-	-	24	24
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Mbec</i>	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3
<i>Mmyo</i>	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	9	12
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	37	30	6	-	-	-	-	-	-	5	48	54

Faj	1990											
	01.27.	02.24.	03.27.	04.27.	05.30.	06.27.	07.26.	08.31.	09.28.	10.31.	11.30.	12.29.
<i>Rhip</i>	10	6	3	-	-	-	-	1	-	-	6	6
<i>Rfer</i>	3	2	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1
<i>Reur</i>	22	1	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	10	9	2	-	-	-	-	1	1	3	2	2
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Indet sp.</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	50	23	6	-	-	-	-	2	1	4	18	20

Faj	1991											
	01.21.	02.23.	03.15.	04.20.	05.26.	06.23.	07.27.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	7	6	5	3	1	-	-	-	3	5	16	16
<i>Rfer</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Reur</i>	20	16	-	6	-	-	-	-	-	-	22	20
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	3	5	5	1	-	-	-	-	1	4	4	6
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	-	2
Σ	32	29	10	10	1	-	-	1	4	12	42	46

Faj	1992											
	01.31.	02.29.	03.31.	05.01.	05.31.	06.30.	07.31.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	12	6	1	-	-	-	-	1	-	7	7	11
<i>Rfer</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
<i>Reur</i>	14	12	8	-	-	-	-	-	-	-	-	22
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	4	6	5	-	1	-	-	-	-	-	2	3
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Indet sp.</i>	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2
Σ	31	26	14	1	2	-	-	1	1	8	11	40

Faj	1993											
	01.30.	02.28.	03.31.	04.30.	05.30.	06.30.	07.31.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.31.
<i>Rhip</i>	11	10	5	-	-	-	-	1	-	-	9	5
<i>Rfer</i>	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
<i>Reur</i>	22	22	2	-	-	-	-	-	-	-	10	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	5	5	14	-	-	-	-	-	2	1	4	3
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	2	-
Σ	42	39	22	-	-	-	-	1	2	5	26	8

Faj	1994											
	01.30.	02.28.	03.31.	04.30.	05.30.	06.30.	07.30.	08.31.	09.30.	10.30.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	6	8	1	-	-	-	1	-	1	4	13	14
<i>Rfer</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Reur</i>	-	9	5	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Mmyo</i>	1	2	4	-	-	-	-	-	-	3	4	12
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	7	22	11	1	-	-	1	-	1	8	19	29

Faj	1995									
	01.30.	02.28.	03.31.	05.06.	06.03.	07.02.	07.30.	09.02.	10.05.	10.29.
<i>Rhip</i>	11	8	7	-	-	-	-	-	-	1
<i>Rfer</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	18	15	12	-	-	1	-	-	1	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Σ	33	25	22	-	1	1	-	-	2	3

Faj	1996											
	02.04.	03.15.	04.13.	05.11.	06.30.	07.10.	07.28.	08.31.	09.27.	10.08.	11.09.	12.07.
<i>Rhip</i>	22	15	14	-	1	2	-	-	-	1	17	30
<i>Rfer</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	1
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	4	2
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	25	29	5	-	-	-	-	-	-	-	1	10
<i>Eser</i>	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	51	47	20	-	1	2	-	-	-	11	23	45

Faj	1997											
	01.26.	02.28.	03.29.	04.26.	05.31.	06.29.	07.26.	08.30.	09.28.	10.31.	12.07.	12.30.
<i>Rhip</i>	27	26	19	14	2	-	-	-	3	12	27	25
<i>Rfer</i>	1	1	-	-	1	-	-	-	1	1	1	-
<i>Reur</i>	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1
<i>Mdau</i>	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	2	5	5	5	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	13	13	9	3	1	-	-	-	-	5	8	11
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Bbar</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Σ	46	47	34	22	5	-	1	-	6	18	37	38

Faj	1998											
	01.24.	02.27.	03.31.	04.26.	05.30.	07.04.	08.02.	09.06.	10.03.	11.01.	11.29.	12.29.
<i>Rhip</i>	19	15	14	-	-	-	-	2	4	5	15	14
<i>Rfer</i>	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-
<i>Reur</i>	1	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	5	8
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	11	13
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	6	5	-	-	-	-	-	-	4	15	14	11
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	1	-
Σ	27	24	16	1	-	-	-	3	17	32	48	47

Faj	1999											
	01.31.	02.27.	03.30.	04.30.	05.29.	06.20.	07.31.	08.29.	09.25.	10.30.	11.28.	12.30.
<i>Rhip</i>	13	10	7	1	1	-	-	-	1	5	10	7
<i>Rfer</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Reur</i>	1	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	9	9	9	7	-	-	1	-	-	-	2	-
<i>Mnat</i>	11	12	7	4	-	-	-	-	-	3	-	1
<i>Mbec</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	13	15	5	1	1	-	-	-	-	4	5	7
<i>Eser</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Σ	51	48	31	16	3	-	1	-	2	12	18	16

Faj	2000											
	01.29.	02.26.	03.25.	04.30.	06.03.	07.01.	07.30.	08.26.	09.30.	10.28.	11.26.	12.28.
<i>Rhip</i>	8	12	7	1	-	-	-	-	-	3	3	6
<i>Rfer</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	2	1
<i>Reur</i>	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	-	2	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2
<i>Mnat</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	8	5	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	17	21	9	1	-	-	-	-	1	6	9	11

Faj	2001											
	01.28.	02.24.	03.24.	04.26.	05.20.	06.23.	07.28.	08.26.	09.23.	10.28.	11.28.	12.29.
<i>Rhip</i>	13	11	4	1	-	-	-	-	-	2	20	30
<i>Rfer</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Reur</i>	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	2
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	1	2	1	1	-	-	-	-	-	12	14	17
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5
<i>Mbec</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Mmyo</i>	3	3	-	-	-	-	-	1	-	2	3	6
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	1	1	-	-	2	-	-	-	-
Σ	19	18	11	3	1	-	-	3	-	20	40	64

Faj	2002											
	01.25.	02.24.	03.23.	04.27.	05.25.	06.22.	07.27.	08.19.	09.22.	10.27.	11.30.	12.27.
<i>Rhip</i>	15	18	20	2	1	-	-	-	-	3	17	10
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1
<i>Reur</i>	4	4	4	4	-	-	-	-	3	4	5	-
<i>Mdau</i>	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	23	25	13	11	-	-	-	-	2	2	2	4
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	4	2	6	-	-	-	-	-	-	2	6	9
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paur</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Indet sp.</i>	1	-	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-
Σ	48	51	43	18	1	1	1	1	9	12	31	26

Faj	2003											
	01.26.	02.23.	03.29.	04.26.	05.24.	06.29.	07.26.	08.24.	09.27.	10.26.	11.29.	12.27.
<i>Rhip</i>	10	17	2	1	1	-	-	-	2	10	16	16
<i>Rfer</i>	1	-	1	-	-	-	-	-	3	2	-	3
<i>Reur</i>	6	8	6	4	-	-	-	-	-	2	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	4	4	1	-	-	-	-	-	-	-	7	4
<i>Mnat</i>	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Mmyo</i>	8	7	2	1	-	-	-	-	-	10	11	15
<i>Eser</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Σ	34	40	12	7	2	-	-	-	5	24	36	42

Faj	2004											
	01.24.	02.28.	03.27.	04.25.	05.25.	06.29.	07.25.	08.18.	09.19.	10.24.	11.27.	12.28.
<i>Rhip</i>	13	17	17	4	2	-	-	-	-	7	15	18
<i>Rfer</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
<i>Reur</i>	10	-	5	-	-	-	-	-	-	-	2	6
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	3	2	2	4	-	-	-	-	-	2	2	3
<i>Mnat</i>	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	15	12	5	1	-	-	-	-	-	8	7	10
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Σ	45	35	36	9	3	-	-	-	1	18	26	38

Faj	2005											
	01.30.	03.05.	03.27.	04.30.	05.22.	06.19.	07.30.	08.27.	09.24.	10.30.	11.26.	12.28.
<i>Rhip</i>	21	18	10	2	2	-	-	-	-	8	15	17
<i>Rfer</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	2	2	1	-
<i>Reur</i>	2	2	6	4	-	-	-	-	-	1	3	7
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	2	2	2	2	-	-	-	-	-	2	2	3
<i>Mnat</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	12	9	6	-	-	-	-	2	-	2	2	4
<i>Eser</i>	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Indet sp.</i>	-	-	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-
Σ	39	35	25	8	3	-	1	4	2	15	23	32

Faj	2006											
	01.29.	02.26.	03.26.	04.30.	05.21.	06.25.	07.29.	08.27.	09.30.	10.29.	11.25.	12.28.
<i>Rhip</i>	19	25	19	5	1	-	-	-	1	11	15	11
<i>Rfer</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	7	7	7	-	-	-	-	-	6	4	9	10
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmys</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mema</i>	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mbec</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	6	6	4	-	-	-	-	-	-	3	6	8
<i>Eser</i>	1	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	5	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	41	45	36	5	1	-	-	-	8	18	30	30

Egyéb adatok: 1./ A Vértes László Karszt- és Barlangkutató Csoport által 1981-1984. között a barlang különböző helyeiről begyűjtött holocén korú csontmaradványok közül Kordos L. (1981, 1982, 1994) az alábbi denevér-maradványokat jelezte: (a) a barlang előtere (1981): *R. hipposideros*; (b) Bejárati-terem (1981): *Chiroptera indet sp.*; (c) Palota-ág első szakasza, „denevértemető” (1981): *R. hipposideros*, *R. euryale*, *M. schreibersii*; (d) Palota-ág alsó járata (1981): *R. hipposideros*, *M. myotis*, *M. dasycneme*; (e) Ny-i ág alsó járata, felső réteg (1982): *Rhinolophus sp.*, *Myotis sp.*; (f) Fő-ág cseppkőgátjánál II.sz. denevértemető (1982): *R. hipposideros*, *M. schreibersii*; (g) Ny-i ág alsó járata, alsó réteg (1984): *R. hipposideros*, *Chiroptera indet sp.*

2./ A Magyar Természettudományi Múzeum Emlősgyűjteményében lévő preparátumok: *R. hipposideros* (5), *R. ferrumequinum* (1), *R. euryale* (27), *M. emarginatus* (1), *M. myotis* (38), *M. schreibersii* (48).

3./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei (Molnár 2005): 1995.07.15.: *R. ferrumequinum* (1), *M. emarginatus*

(4), *M. myotis* (6), *E. serotinus* (2), *P. auritus* (1), *B. barbastellus* (1); 1995.10.26.: *R. hipposideros* (2), *R. euryale* (1), *M. nattereri* (10), *M. bechsteinii* (10), *M. myotis* (10), *E. serotinus* (1), *P. auritus* (2), *P. austriacus* (2), *B. barbastellus* (1); 1996.07.28.: *R. hipposideros* (1), *R. ferrumequinum* (2), *R. euryale* (1), *M. daubentonii* (3), *M. mystacinus* (2), *M. emarginatus* (13), *M. myotis* (14), *E. serotinus* (1), *P. austriacus* (1), *B. barbastellus* (3); 1996.07.31.: *R. hipposideros* (4), *R. ferrumequinum* (1), *R. euryale* (1), *M. daubentonii* (7), *M. emarginatus* (12), *M. bechsteinii* (3), *M. myotis* (9), *E. serotinus* (2), *P. auritus* (1), *B. barbastellus* (1); 1996.10.07.: *R. hipposideros* (7), *R. euryale* (1), *M. daubentonii* (6), *M. emarginatus* (3), *M. nattereri* (21), *M. bechsteinii* (25), *M. myotis* (5), *E. serotinus* (1), *P. auritus* (1), *P. austriacus* (3), *B. barbastellus* (4); 1997.07.26.: *R. hipposideros* (1), *M. bechsteinii* (1), *M. myotis* (1), *E. serotinus* (1); 1997.07.31.: *R. hipposideros* (2), *R. ferrumequinum* (1), *M. mystacinus* (1), *M. emarginatus* (4), *M. myotis* (4), *E. serotinus* (3), *B. barbastellus* (1); 1997.10.14.: *R. hipposideros* (4), *R. ferrumequinum* (1), *M. nattereri* (5), *M. bechsteinii* (1), *M. myotis* (1), *P. auritus* (2), *P. austriacus* (3), *B. barbastellus* (2); 1998.07.25.: *R. hipposideros* (1), *M. daubentonii* (1), *M. emarginatus* (1), *M. nattereri* (1), *M. myotis* (7), *M. blythii* (1), *E. serotinus* (2), *P. austriacus* (1), *B. barbastellus* (1); 1999.07.31.: *R. hipposideros* (2), *M. daubentonii* (2), *M. emarginatus* (5), *M. bechsteinii* (3), *M. myotis* (8), *E. serotinus* (1), *B. barbastellus* (1); 2001.08.26.: *R. hipposideros* (1), *M. daubentonii* (14), *M. mystacinus* (7), *M. nattereri* (13), *M. bechsteinii* (23), *M. myotis* (1), *M. blythii* (1), *E. serotinus* (2), *P. auritus* (2), *B. barbastellus* (7); 2004.09.18.: *R. hipposideros* (2), *R. ferrumequinum* (2), *M. daubentonii* (6), *M. emarginatus* (5), *M. nattereri* (17), *M. bechsteinii* (12), *M. myotis* (13), *P. auritus* (2), *P. austriacus* (2), *B. barbastellus* (7)

4./ A Magyar Denevérkutatók Baráti Köre által a bejáratnál infrakamerával végzett számlálások eredményei (Dobrosi D. 2006, 2007); 2005.09.24.: *R. hipposideros* (25), *R. euryale* (3), *M. daubentonii* (1), *M. emarginatus* (2), *M. nattereri* (19), *M. bechsteinii* (5), *M. myotis* (7), *E. serotinus* (1), *P. auritus* (1); 2006.10.12.: *R. hipposideros* (1), *R. euryale* (4), *M. daubentonii* (1), *M. nattereri* (5), *M. bechsteinii* (3), *M. myotis* (2), *P. auritus* (2), *B. barbastellus* (1)

Irodalmi adatok: Ács 1951a, 1951b, Babos & Janisch 1958, Dobrosi 2006, 2007, Dudich 1959, 1962, Egri & Juhász 2003, Hutchinson 1950, Juhász 1986a, 1986b, 1986c, 1987, 1988a, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Kordos 1981, 1982, 1994, Mészáros 1971, Molnár 2005, Moser 1878, Murai 1976, Scheibler 1872, Tietze 1872, Topál 1954, 1956, 1962a, 1962b, 1963, 1969, 1989a, 1989b, Venkovits 1952, Vida 1877, Vígh 1937

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Látogatása a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási hozzájárulásához kötött. A denevéres téli időszakban az Igazgatóság teljes látogatási tilalmat, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség pedig kutatási korlátozást érvényesít. A barlang Ny-i ága nyitott, Fő-ágát és a belőle nyíló mellékágakat a Bejárati-terem végébe beépített rácsajtó védi. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges. Kisragadozók (nyest, vadmacska, róka ?) denevér zsákmányolását jelzik azok a karmolási nyomok, melyek a barlang központi szakaszaiban az oldalfalakon 1,5-2,5 m magasságig is megfigyelhetően a kissé mállott kőzetfelszínbe mélyedve maradtak fent. A barlang az 1960-as években még több denevérfaj, köztük elsősorban a *R. euryale*, *M. emarginatus*, *M. myotis* és *M. schreibersii* a Gerecsében kiemelkedő jelentőségű szülőkolóniáinak adott otthont.

Ez az állapot az 1980-as évek közepéig gyökeresen megváltozott. A szülőkolóniák megszűntek, a *M. schreibersii* teljesen eltűnt a területről, a többi faj kisebb csoportjai csak telelésre használják a barlangot. A megfigyelési adatok alapján a Pisznice-barlang ma helyi viszonylatban magas faj- és egyedszámú állandó téli és kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető. Jelentőségét növeli a *R. euryale* kisebb csoportjának visszatérő téli megjelenése. Az egyik legjelentősebb nászbarlang a Gerecsében.

Pisznicci Alsó-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-46

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A2

Leírás: A Nagy-Pisznice meredek, sziklás déli oldalában található. DNy-ra néző szabálytalan alakú bejáratának szélessége 1,4 m, magassága 0,7 m. A felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy irányú törésvonalára illeszkedő főjárata kezdetben 1 m széles és 0,5 m magas, enyhén lejtő kuszoda, mely 2 m után egy 2 x 3,5 m-es alapterületű, 1,5 m magas fülkébe vezet. Innen egy 2 m mély aknácska majd egy 8 m hosszú, 0,6-0,8 m széles, 1,2-1,5 m magas vízszintes folyosó halad tovább. Végén egy szép gömbüstös-gömbfülkés járatszakas tárul fel, mely hamarosan járhatatlanná szűkül. A barlang járatainak összhosszúsága a mellékjáratokkal együtt 27 m, vertikális kiterjedése 4,2 m (+0,7 m, -3,5 m). Formakincse alapján feltételezhető, hogy egy hajdani termálkarsztos forrásbarlang maradványa. Viszonylag száraz, nagyobb esők után azonban az aknácska alján kis pocsolya alakul ki.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1997-2006. között 15 téli, 11 tavaszi, 15 nyári és 12 őszi (összesen 53) megfigyelést végzett. Közülük 5 téli, 2 tavaszi, 3 nyári és 5 őszi (összesen 15) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1999, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	Rhip	Mmyo	Indet sp.
1999.08.14.	1	-	-
2002.08.15.	-	2	-
2002.12.27.	1	-	1
2003.05.20.	1	-	-
2003.10.26.	4	1	-
2003.11.29.	2	1	-
2003.12.27.	1	1	-
2004.02.28.	1	-	-
2004.04.25.	1	-	-
2004.09.19.	1	-	-
2005.01.30.	2	-	-
2005.07.30.	1	-	-
2005.10.30.	1	1	-
2006.01.29.	1	-	-
2006.10.29.	1	1	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és a rendszeresen fellelhető friss ürülék alapján a Pisznicei Alsó-barlang kis faj- és egyedszámú állandó téli és alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1999, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Pisznicei-átjáró

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-4

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A2

Leírás: A Nagy-Pisznice déli oldalába mélyedő nagy kőfejtőben nyílik két bejárat. Mindkét nyílása szabálytalan alakú, 3 m széles és 2 m magas. A két bejárat közötti távolság 11 m. Az 1-1,5 m magas üreg közepén észak felé 8,5 m szélességig kiöblösödik, itt az ÉK-i sarokból egy szép gömbüstös kürtöcske nyílik. A barlang járatainak összhosszúsága 20 m, vertikális kiterjedése 6 m (+5 m, -1 m). Vékonytáblás alsó jura mészkőben alakult ki, formakincse alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Kitöltését a mennyezetről leszakadozott kötőrmelék alkotja. Méretéből és jellegéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások. Légáramlás szinte állandóan érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 27 téli, 13 tavaszi, 21 nyári és 11 őszi (összesen 72) megfigyelést végzett, melyek közül mindössze 3 nyári volt pozitív. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), kereknyergű patkósdenevér (*R. euryale*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1994a, 1997, 2003b).

Dátum/date	Rhip	Reur	Indet sp.
1986.08.03.	1	-	-
1997.08.21.	-	1	-
2003.08.15.	-	-	1

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Pisznicei-átjáró kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető, melyet esetenként a *R. euryale* is felkeres.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1994a, 1997, 2003b

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Pisznicei Bagoly-fülke

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-13

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A2

Leírás: A Nagy-Pisznice déli oldalába mélyedő nagy kőfejtőben található. Háromszatú bejáratának nyílásai 0,5 x 0,5 m-esek, szabálytalan alakúak. Gömbfülkék láncolatából álló, befelé emelkedő felső termecskéjének szélessége 1,2 m, magassága 1-2 m. Összhosszúsága 6 m, magassága 3 m. Vékonytáblás alsó jura mészkő K-Ny irányú törésvonala mentén alakult ki, formakincse alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Felső részében borsóköves és cseppköves kiválások is megfigyelhetők. Jellegéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek. Légáramlás szinte állandóan érzékelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Tv. Egyesület 1986-2006. között 27 téli, 13 tavaszi, 21 nyári és 11 őszi (összesen 72) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy nyári volt eredményes: 1990. július 15-én 1 határozatlan fajú, riasztott denevért észleltek (Juhász 1990, 1994a).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Pisznicei Bagoly-fülke kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1990, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Pisznicei Bástya-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-10

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A2

Leírás: A Nagy-Pisznice déli oldalába mélyedő nagy kőfejtőben található. Keletre néző bejáratának szélessége 1 m, magassága 1,5 m. Kicsiny bejáratú termecskéjét követően északi irányba fordulva 0,4-1,5 m széles, 0,3-1,5 m magas, gömbfülkék láncolatából álló, befelé enyhén emelkedő és fokozatosan elszűkülő folyosóban folytatódik, mely 12 m hosszban járható. Összhosszúsága 16 m. Vékonytáblás alsó jura mészkő K-Ny és É-D irányú törésvonalai mentén alakult ki, formakincse alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Belső szakaszát néhány cseppkő díszíti. Végpontjánál időszakosan enyhe légmozgás észlelhető.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 27 téli, 13 tavaszi, 21 nyári és 11 őszi (összesen 72) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy tél végi-tavaszi volt eredményes: 1987. március 14-én a barlang belső szakaszában közönséges denevér (*M. myotis*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász 1987, 1994a).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Pisznicei Bástya-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1987, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Pisznicei Határ-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-21

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A2

Leírás: A Nagy-Pisznice déli oldalába mélyedő nagy kőfejtőben található. DNy-ra néző bejáratának szélessége 1,4 m, magassága 1,8 m. Bejáratí folyosója 1,2-1,5 m széles, 0,8-1,8 m magas, 6 m hosszú. Kettéágazó végéből É-ra a Kuszoda-ág indul, K-re a Kráter-terem nyílik. A Kuszoda-ág kezdetben É-i, majd ÉK-i irányba tartó, 0,6-1,8 m széles, 0,5-1,8 m (átlagosan 0,7 m) magas járatának hosszúsága 6 m-es mellékjáratával együtt 26 m. A Kráter-terem a barlang legtágasabb része két szintre osztható. Alsó része 3,5 x 4,5 m alapterületű, 2 m magas. Az aljáról tölcészerűen induló, lefelé beszűkülő akna mélysége 7 m. Ez a barlangrész mindig huzatos. Az 5-5,5 m magasságú felső teremrész a 3 m átmérőjű Nagy-kupola és a 2 m átmérőjű Cseppkőves-kupola összeolvadó gömbfülke-együtteséből áll. Ezek a kupolák a kereknyergű patkósdenevér (*R. euryale*) visszatérő tartózkodási helyei. A barlang járatainak teljes hosszúsága 69,5 m, vertikális kiterjedése 12,6 m (+4,8 m, 7,8 m). A barlang alsó jura vékonytáblás mészkőben és márgában alakult ki ÉK-DNy, K-Ny és ÉNy-DK irányú törések mentén. Formakincse alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással jött létre. Falait néhol borsóköves-karfiolos és cseppkőves kiválások díszítik. Benne csepegések csak időszakosan jelentkeznek, a Kuszoda-ág belső szakaszában telente időnként nagyobb tócsa is kialakul. A hőmérséklet a barlang egyéb részein átlagos, de a nyári időszakban Nagy- és Cseppkőves-kupolában a 14-16°C-ot is elérheti. A barlangnak az 1980-as évek végéig nem volt számottevő denevér lakottsága, a *R. euryale* nagyobb – 45 egyedes – csoportja első ízben 1988. nyarán bukkant fel itt. Juhász (1994a) óvatos értékelését – mely szerint a barlang „valószínűleg kölykezőhely” – ma már egyértelműen pontosítani lehet: nem az. A denevérek minden esetben június-szeptember közötti időpontokban, vagyis már az ellést követően, a szülőkolónia felbomlási időszakában jelentek meg, s feltehetőleg sok fiatal egyed is volt közöttük.

Megfigyelési adatok:

Faj	1986		1987		1988		
	01.12.	08.03.	03.14.	02.20.	08.07.	11.13.	12.26.
<i>Rhip</i>	1	1	1	1	-	-	1
<i>Rfer</i>	-	-	1	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	45	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	1	-	-	-	-	-	-
Σ	2	1	2	1	45	-	1

Faj	1989				1990							
	01.14.	06.29.	08.03.	12.10.	01.06.	02.24.	04.27.	05.30.	07.15.	09.09.	10.31.	12.29.
<i>Rhip</i>	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Reur</i>	-	40	28	-	-	-	-	-	40	29	24	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	1	40	28	-	1	-	-	-	40	29	25	2

Faj	1991											
	01.21.	02.23.	03.15.	04.20.	05.26.	06.23.	07.27.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	32	38	32	16	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Σ	-	1	2	-	-	1	32	38	33	16	-	1

Faj	1992											
	01.31.	02.29.	03.31.	05.01.	05.31.	06.30.	07.31.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	1	-	-	36	25	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1
Σ	1	1	1	-	-	1	1	1	37	26	1	1

Faj	1993											
	01.30.	02.28.	03.31.	04.30.	05.30.	06.30.	07.31.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.31.
<i>Rhip</i>	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	35	-	21	-	24	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Indet sp.</i>	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-
Σ	2	-	-	1	5	36	1	22	-	25	1	1

Faj	1994											
	01.30.	02.28.	03.31.	04.30.	05.30.	06.30.	07.30.	08.31.	09.30.	10.30.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	2	4*	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Σ	-	1	-	-	-	-	-	1	5	5	1	-

Faj	1995									
	01.30.	02.28.	03.31.	05.06.	06.03.	07.02.	07.30.	09.02.	10.05.	10.29.
<i>Rhip</i>	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	1	-	9	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Σ	2	1	1	-	1	1	1	-	9	-

Faj	1996											
	02.04.	03.15.	04.13.	05.11.	06.30.	07.10.	07.28.	08.31.	09.27.	10.08.	11.09.	12.07.
<i>Rhip</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	2
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	4	-	-	-	-	14	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-
Σ	1	-	-	-	4	-	-	-	-	19	2	2

Faj	1997											
	01.26.	02.28.	03.29.	04.26.	05.31.	06.29.	07.26.	08.30.	09.28.	10.31.	12.07.	12.30.
<i>Rhip</i>	2	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	2
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	1	-	17	17	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	2	-	-	-	1	-	1	-	18	18	1	4

Faj	1998											
	01.24.	03.01.	03.31.	04.26.	05.30.	07.04.	08.01.	09.06.	10.03.	11.01.	11.29.	12.28.
<i>Rhip</i>	2	1	2	-	1	-	-	-	-	1	2	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	24	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	1	-
<i>Eser</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	3	1	2	-	1	-	-	-	25	4	3	-

Faj	1999											
	01.31.	02.27.	03.30.	04.30.	05.29.	06.20.	07.31.	08.29.	09.25.	10.30.	11.28.	12.30.
<i>Rhip</i>	2	3	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	1	-	12	3	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	2	4	-	-	1	-	1	-	14	4	1	-

Faj	2000											
	01.29.	02.26.	03.25.	04.30.	06.03.	07.01.	07.30.	08.26.	09.30.	10.28.	11.26.	12.28.
<i>Rhip</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	2	2	2	2
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	5	2	14	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	1	1	-	-	-	-	5	2	16	3	2	2

Faj	2001											
	01.28.	02.24.	03.24.	04.26.	05.20.	06.23.	07.28.	08.26.	09.23.	10.28.	11.28.	12.29.
<i>Rhip</i>	1	2	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	2	6	4	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	1	2	-	2	-	-	-	2	6	5	1	-

Faj	2002											
	01.25.	02.24.	03.23.	04.27.	05.25.	06.22.	07.27.	08.19.	09.22.	10.27.	11.30.	12.27.
<i>Rhip</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	2	-	4	-	12	12	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	1	-	-	-	2	-	4	-	13	17	1	2

Faj	2003											
	01.26.	02.23.	03.29.	04.26.	05.24.	06.29.	07.26.	08.24.	09.27.	10.26.	11.29.	12.27.
<i>Rhip</i>	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	3	2	6	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Σ	2	-	-	-	2	-	3	2	6	-	3	-

Faj	2004											
	01.24.	02.28.	03.27.	04.25.	05.25.	06.29.	07.25.	08.17.	09.19.	10.24.	11.27.	12.28.
<i>Rhip</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	4	4	2	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	-	-	-	-	-	-	-	4	4	2	-	-

Faj	2005											
	01.30.	03.05.	03.27.	04.30.	05.22.	06.19.	07.30.	08.27.	09.24.	10.30.	11.26.	12.28.
<i>Rhip</i>	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	1
<i>Rfer</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	-	-	2	1	-	-	1	1	1	2	1	1

Faj	2006											
	01.29.	02.26.	03.26.	04.30.	05.21.	06.25.	07.29.	08.27.	09.30.	10.29.	11.25.	12.28.
<i>Rhip</i>	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
<i>Reur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
<i>Mema</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	1	-	1	-	1	-	-	-	3	-	-	-

* 1994. október 3-án +4 R. euryale tetem

A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 55 téli, 51 tavaszi, 53 nyári és 50 őszi (összesen 209) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 1986-1990. között évi 1-8 alkalommal történtek, 1991. január óta – két hónap kimaradással – havi rendszerességűek. Közülük 35 téli, 15 tavaszi, 30 nyári és 41 őszi (összesen 121) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 10 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), nagy patkósdenevér (*R. ferrumequinum*), kereknyergű patkósdenevér (*R. euryale*), csonkafülű denevér (*M. emarginatus*), nagyfülű denevér (*M. bechsteinii*), közönséges denevér (*M. myotis*), közönséges késeidenevér (*E. serotinus*), barna hosszúfülű-denevér (*P. auritus*), szürke hosszúfülű-denevér (*P. austriacus*), pisze denevér (*B. barbastellus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006). A teljes megfigyelési adatsor:

Egyéb adatok: A rendelkezésre álló adatok alapján a Pisznicei Határ-barlang jelenleg legfeljebb csak kis faj- és egyedszámú állandó téli és alkalmi tavaszi-nyári-őszi denevér-szálláshelynek minősíthető. A fentebb jelzett zavarásokat követően a *R. euryale* egyre fogyatkozó egyedszámában kereste fel a barlangot, s az elmúlt években már csak elvétve jelent meg itt a faj néhány egyede. Sem a szülőkolónia szálláshelye, sem az esetleg még összeálló kisebb csoportok szálláshelyei – a közeli Pisznice-barlangban telelő egyedek kivételével – nem ismertek.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Molnár 1997

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Látogatása a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási igazgatóságához kötött. A denevéres nyári-őszi időszakban az Igazgatóság teljes látogatási tilalmat, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség pedig kutatási korlátozást érvényesít. A barlangban 1992-ben és 1993-ban több durva zavarás (sőt denevérpusztítás is) történt, ezért a bejárat 1994-ben rácsajtóval le lett zárva. Mivel ez a lezárás egy év alatt gyakorlatilag teljesen megsemmisült, az illetéktelen behatolás elleni védelmet a Budapesti Denevérvédelmi Csoport és a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület közös munkával a bejárat előtti törmelékhányó eltávolításával oldotta meg (Molnár 1997). Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Pisznicei Rókás-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-25

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A2

Leírás: A Nagy-Pisznice nyugati oldalába mélyedő IV. sz. kőfejtőben található. DNy-ra néző ovális alakú alsó bejárata 1,2 m széles, 0,8 m magas. Az 1,5 m-rel magasabban nyíló felső bejárat egy 0,9 m átmérőjű aknácska, mely becsatlakozik az alsó nyílástól induló kuszodába. Ez a kuszoda 0,5-1 m széles, 0,4-0,8 m magas, belső részén 1,9 m magasságig felboltozódik. Itt a járat kétfelé ágazva és elszűkülve végződik. A barlang járatainak összhosszúsága 11 m, mélysége 2,5 m. Vékonytáblás alsó jura mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén alakult ki, gömbüstös-gömbfülkés formakincse alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Belső részeit foltokban borsókás, karfiol- és korallszerű képződmények díszítik. Kitöltésében kis mennyiségű guanó is található.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1989-2006. között 24 téli, 12 tavaszi, 20 nyári és 11 őszi (összesen 67) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy nyári volt eredményes: 1990. július 26-án a barlang belső szakaszában kereknyergű patkósdenevér (*R. euryale*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász 1990, 1994a).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Pisznicei Rókás-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető, melyet esetenként a *R. euryale* is felkeres.

Irodalmi adatok: Juhász 1990, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Pisznicei Szeglet-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-20

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A2

Leírás: A Nagy-Pisznice déli oldalába mélyedő nagy kőfejtőben található. DK-re néző bejáratának szélessége 3 m, magassága 2,2 m. ÉNy-i irányba tartó, befelé enyhén lejtő bejárati folyosója 2-3 m széles, 0,6-1,5 m magas, 12 m hosszú. Végén összeszűkül és kisebb gömbfülkék láncolatával éri el a K-Ny és ÉKK-DNyNy irányítottágú belső szakaszt. Ennek főjárata 0,5-1,7 m széles, 0,5-1,5 m magas, 17 m hosszú. Belőle több rövid oldaljárát is nyílik. A barlang járatainak összhosszúsága 58 m, vertikális kiterjedése 6,8 m (+1 m, -5,8 m). Vékonytáblás alsó jura mészkő összetett törésrendszere mentén alakult ki, gömbüstös-gömbfülkés formakincse alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Belső szakasza nedves. Itt néhány cseppkő is díszíti.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 47 téli, 39 tavaszi, 43 nyári és 42 őszi (összesen 171) megfigyelést végzett. 1991. decemberétől – 1995-1996-ban és 1998-ban 4-10 alkalommal – az ellenőrzések havi rendszerességűek. Közülük csupán 12 téli, 7 tavaszi, 1 nyári és 2 őszi (összesen 22) bizonyult pozitívnek. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1987, 1989, 1990, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1997, 1998, 1999, 2002, 2005).

Dátum/date	Rhip	Mmyo
1986.01.12.	-	1
1987.03.14.	1	-
1989.12.10.	1	-
1990.12.29.	1	-
1992.01.31.	1	-
1992.02.29.	1	-
1992.11.30.	1	-
1992.12.30.	1	-
1993.02.28.	1	-
1993.05.30.	2	-
1993.07.31.	1	-
1993.11.30.	1	-
1993.12.31.	1	-
1994.03.31.	1	-
1994.01.30.	1	1
1995.03.31.	-	1
1995.05.06.	-	1
1997.02.28.	1	-
1998.01.24.	1	-
1999.03.30.	1	-
2002.01.25.	2	-
2005.03.05.	1	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Pisznicei Szeglet-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli és – feltételesen – alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1987, 1989, 1990, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1997, 1998, 1999, 2002, 2005

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Pisznicsei Vörös-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-19

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A2

Leírás: A Nagy-Pisznice déli oldalába mélyedő nagy kőfejtőben található. DK-re néző négyszögletes bejáratának szélessége 0,8 m, magassága 0,5 m. A barlang egy befelé enyhén lejtő lapos járatból áll, melynek szélessége 1,5-3,5 m, magassága 0,4- 1 m, hosszúsága 11 m. Középső részén egy szűkület nehezíti meg bejárását. Vékonytáblás alsó jura mészkő ÉK-DNy irányú törésvonala mentén alakult ki, gömbüstös-gömbfülkés formakincse alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Falait foltokban roncsolt borsóköves bevonatok borítják, néhány cseppkő is megfigyelhető. Belső szakasza nedves, itt csapadékos időszakban kisebb pocsolya is kialakulhat.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 27 téli, 11 tavaszi, 21 nyári és 10 őszi (összesen 69) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy tavaszi volt eredményes: 1999. március 30-án a barlang végponti szakaszában kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász 1999).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Pisznicsei Vörös-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli-tavaszi denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1999

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Pisznicsei-zsomboly

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-3

Egyéb elnevezés: Nagypisznicsei-zsomboly

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Nagy-Pisznice

UTM-kód: CT18A4

Leírás: A Nagy-Pisznice meredek, sziklás ÉK-i oldalának lankásabb szakaszán található. Főbejárata szabálytalan alakú, 3 x 2 m átmérőjű aknaszáj, mellékbejárata 0,5 x 0,8 m-es szűk bebújó, mely 1,5 m után már rácsatlakozik az aknára. A függőleges és lefelé fokozatosan táguló akna mélysége 26 m. Alapterülete az aknatalpon már 3 x 6 m-es. Az akna oldalából 6 m-es mélységben egy hasadékjellegű rövid oldaljárat, 20 m-es mélységben egy tágas, 2-3,5 m széles, 2-3 m magas felfelé tartó oldaljárat ágazik le, mely 7 m után rövid gömbfülke-sorral, illetve egy 6

m magas, szép gömbüstös kürtővel végződik. A barlang járatainak összhosszúsága 45,5 m. Felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy és ÉÉNy-DDK irányú törésvonalai mentén alakult ki a hajdan itt feláramló meleg karsztvíz oldó hatására. Falait jól fejlett gömbüstök tagolják, alsó mellékjáratában gömbfülkés formák is megfigyelhetők. Falai felül képződménymentesek, sokszor csipkésre korrodáltak, alul néhány kisméretű cseppkőképződmény is látható. A barlang csak időszakosan nedves, hőmérséklete viszont alacsonyabb az átlagosnál. A téli időszakban az akna 10-12 m-es mélységében – a pisze denevérek kedvelt tartózkodási helyén – gyakran fagypontra alá is süllyed, nyaranként a végponti zónában is csak ritkán emelkedik 7 °C fölé.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 54 téli, 47 tavaszi, 52 nyári és 48 őszi (összesen 201) megfigyelést végzett. Az 1986-1990. közötti, évi 2-4 alkalommal elvégzett ellenőrzések mindegyike eredmény nélkül zárult. Az 1991 februárjától havi rendszerességű adatfelvételek során eddig 11 denevérfaj – *Rhip*, *Rfer*, *Mdau*, *Mnat*, *Mbec*, *Mmyo/bly*, *Eser*, *Paur*, *Paus*, *Bbar* – előfordulását regisztrálták (Juhász 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006). A teljes megfigyelési adatsor:

Faj	1991										
	02.23.	03.15.	04.20.	05.26.	06.23.	07.27.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	2	2	1
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Σ	1	-	-	-	1	-	-	-	2	2	1

Faj	1992											
	01.31.	02.29.	03.31.	05.01.	05.31.	06.30.	07.31.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-

Faj	1993											
	01.30.	02.28.	03.31.	04.30.	05.30.	06.30.	07.31.	08.30.	09.30.	10.31.	11.30.	12.31.
<i>Rhip</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-

Faj	1994											
	01.30.	02.28.	03.31.	04.30.	05.30.	06.30.	07.30.	08.31.	09.30.	10.30.	11.30.	12.30.
<i>Rhip</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2

Faj	1995									
	01.30.	02.28.	03.31.	05.06.	06.03.	07.02.	07.30.	09.02.	10.05.	10.29.
<i>Rhip</i>	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	2	3	-	-	-	-	-	-	1
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Σ	1	3	4	-	-	-	-	1	-	1

Faj	1996											
	02.04.	03.15.	04.13.	05.11.	06.30.	07.10.	07.28.	08.31.	09.27.	10.08.	11.09.	12.07.
<i>Rhip</i>	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	5	9	1	-	-	-	-	-	-	1	4	3
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	1	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	10	14	2	-	-	-	-	-	-	1	4	3

Faj	1997											
	01.26.	02.28.	03.29.	04.26.	05.31.	06.29.	07.26.	08.16.	09.28.	10.31.	12.07.	12.30.
<i>Rhip</i>	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mnat</i>	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mmyo</i>	3	4	4	-	-	-	-	-	-	3	4	6
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	4	7	5	1	-	-	-	1	-	3	6	15

Faj	1998											
	01.24.	02.04.	03.01.	03.31.	04.26.	05.30.	07.04.	08.16.	10.03.	11.01.	11.29.	12.28.
<i>Rhip</i>	1	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
<i>Mbec</i>	1*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	5	5	4	4	-	1	-	-	1	5	7	6
<i>Eser</i>	2	2**	1	1	-	-	-	-	-	-	1	2
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	55	62	-	-	-	-	-	-	-	-	1	62
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Σ	66	71	7	7	-	1	-	1	1	5	10	73

Faj	1999											
	01.31.	02.27.	03.30.	04.30.	05.29.	06.20.	07.31.	08.29.	09.25.	10.30.	11.28.	12.30.
<i>Rhip</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	4	5	2	-	-	-	-	-	-	5	5	2
<i>Eser</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	57	55	-	-	-	-	-	-	-	-	24	65
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	64	62	3	-	-	-	-	-	-	5	29	67

Faj	2000											
	01.29.	02.26.	03.25.	04.30.	06.03.	07.01.	07.30.	08.26.	09.30.	10.28.	11.26.	12.28.
<i>Rhip</i>	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	42	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1

Faj	2001											
	01.28.	02.24.	03.24.	04.26.	05.20.	06.23.	07.28.	08.26.	09.23.	10.28.	11.28.	12.29.
<i>Rhip</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Σ	23	2	-	-	-	-	-	1	-	-	5	1

Faj	2002											
	01.25.	02.24.	03.23.	04.27.	05.25.	06.22.	07.27.	08.19.	09.22.	10.27.	11.30.	12.27.
<i>Rhip</i>	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Eser</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	11	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	3

Faj	2003											
	01.26.	02.23.	03.29.	04.26.	05.24.	06.29.	07.26.	08.24.	09.27.	10.26.	11.29.	12.27.
<i>Rhip</i>	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	1	1	2	-	-	-	-	-	1	1	2	10
<i>Eser</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	78	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
<i>Indet sp.</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	81	84	3	-	-	-	-	-	1	1	2	16

Faj	2004											
	01.24.	02.28.	03.27.	04.25.	05.25.	06.29.	07.25.	08.21.	09.19.	10.24.	11.27.	12.28.
<i>Rhip</i>	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	15	13	7	-	-	-	-	-	-	1	7	9
<i>Eser</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	60	62	-	-	-	-	-	-	-	-	4	30
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Σ	77	76	8	-	-	-	-	1	-	1	12	39

Faj	2005											
	01.30.	03.05.	03.27.	04.30.	05.22.	06.19.	07.30.	08.27.	09.24.	10.30.	11.26.	12.28.
<i>Rhip</i>	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
<i>Mnat</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	8	4	2	2	1	-	-	-	-	5	12	9
<i>Eser</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	31	30	-	-	-	-	-	-	-	-	1	12
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	43	34	2	2	1	-	-	-	-	5	17	22

Faj	2006											
	01.29.	02.26.	03.26.	04.30.	05.21.	06.25.	07.29.	08.27.	09.30.	10.29.	11.25.	12.28.
<i>Rhip</i>	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
<i>Rfer</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mdau</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mnat</i>	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mbec</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mmyo</i>	15	14	6	1	1	-	-	-	-	3	4	5
<i>Eser</i>	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paur</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Paus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bbar</i>	18	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	3
<i>Indet sp.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Σ	35	17	7	3	1	-	-	-	-	3	5	11

* 1998. január 24-én 1 *M. bechsteinii* tetem, ** 1998. február 4-én 1 *E. serotinus* terem

Egyéb adatok: 1./ A Pisznicei-zsomboly bejárati aknájának és 18 m-es mélységben feltárt mellékjáratának bontása során a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1989-1991. között, a feltárásokkal párhuzamosan nagymennyiségű iszapolt és válogatott, rétegenként bontott csontegyüttest juttatott el a Magyar Állami Földtani Intézetbe. Az anyag feldolgozását elvégző Kordos L. (1994) az 1989. évi bontás leletei és az 1991. évi számozott minták maradványai közül, valamint az 1990-1991. évi rétegenként begyűjtött, sztratigráfiai szempontból folyamatosnak tekinthető faunából az alábbi denevér-maradványokat mutatta ki: (a) az 1989. évi bontás leletei közül: *R. hipposideros* (26 humerus, 16 bulla, 2 maxilla, 3 mandibula), *M. myotis* (2 humerus), *M. cf. nattereri* (1 cranium, 3 humerus), *M. cf. daubentonii* (1 cranium), *M. cf. dasycneme* (6 humerus, 1 mandibula), *M. bechsteinii* (2 mandibula, 22 humerus), *B. barbastellus* (1 cranium, 1 mandibula, 19 humerus), *Pipistrellus sp.* (1 humerus), *Chiroptera div. sp. indet sp.* (10 mandibula fr., 357 div. Fr.); (b) az 1991/1.sz. mintából: *Chiroptera div. sp. Indet sp.* (102 db); (c) az 1991/2.sz. mintából: *Chiroptera indet sp.* (1 db); (d) az 1991/3.sz. mintából: *Chiroptera indet sp.* (2 db); (e) az 1991/4.sz. mintából: *Chiroptera indet sp.* (1 db); (f) a Kuszoda (mellékjárat) 1990. évi mintájából: *Chiroptera indet sp.* (5 db); (g) a Cseppkölefolyás (mellékjárat) 1990. évi mintájából: *M. blythii* (tömeges), *Chiroptera div. sp. indet sp.*

A zsomboly 1990. évi bontásakor a felszíntől 14,5 m-re kezdődő fenékszinttől lefelé 19 m-ig hét réteget lehetett megkülönböztetni (I-VII.), ami kiegészült az aknatalpon lévő faunamentes sárga

agyagos üledékkel, valamint az 1991. évi bontás során 18,5-20 m között feltárt, a VII. réteghez alulról kapcsolódó üledékkel. Az egységes rétegsornak tekinthető anyag összesen 1041 db (rétegenként 94+25+324+204+199+58+44+93 darab) fajra nem határozott denevér csontot tartalmazott.

2./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózatos befogásainak eredményei: 1996.07.31.: *M. daubentonii* (2), *M. mystacinus* (4), *M. emarginatus* (1), *M. myotis* (1), *E. serotinus* (1), *P. austriacus* (2), *B. barbastellus* (6); 1997.07.26.: *M. myotis* (1), *B. barbastellus* (1); 1998.07.25.: *M. brandtii* (1), *M. emarginatus* (1), *M. nattereri* (1), *E. serotinus* (7), *P. auritus* (1); 1999.07.31.: *E. serotinus* (1)

Irodalmi adatok: Dobrosi 2006, 2007, Juhász 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Kordos 1994, Molnár 2005

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A megfigyelési adatok és a rendszeresen fellelhető friss ürülék alapján a Pisznicsei-zsomboly helyi viszonylatban magas faj- és egyedszámú állandó téli és kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető. Jelentőségét növeli a *B. barbastellus* rendszeres és a Gerecsében kiemelkedően magas egyedszámúnak számító téli megjelenése. A barlang településektől távol, fokozottan védett, zárt területen nyílik. Látogatása a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási igazgatóságához kötött. A denevéres téli időszakban az Igazgatóság teljes látogatási tilalmat, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség pedig kutatási korlátozást érvényesít. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Pisztoly-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-6

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A Csúcsos-hegy meredek, sziklás nyugati oldalában található. K-re néző bejárata 1 m széles, 0,6 m magas. Vízszintesen haladó járatának szélessége 0,7-2,2 m, magassága 0,6-1,2 m, hosszúsága 8 m. Felső triász vastagpados mészkő K-Ny irányú törésvonala mentén alakult ki. Formakincse alapján valószínűleg egy hajdani forrásbarlang maradványa. Falait kevés cseppkőképződmény díszíti. Jellegéből és méretéből adódóan benne erőteljesen érvényesülnek a külszíni meteorológiai hatások. Belső részében a hőmérséklet a téli időszakban 4,5-5oC, nyári időszakban 9,5-10oC.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 23 téli, 6 tavaszi, 15 nyári és 7 őszi (összesen 51) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy őszi és egy nyári volt pozitív: 1993. szeptember 11-én és 2000. június 10-én a barlang belső részében kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) 1-1 egyedét regisztrálták (Juhász 1993, 1994a, 2000).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Pistoly-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1993, 1994a, 2000

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A város közelében nyíló, szabadon látogatható barlangot bejáratának megközelítési, megtalálási nehézségei miatt számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Sárkány-lyuki kőfejtő 2.sz. barlangja

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4650-36

Egyéb elnevezés: -

Település: Lábatlan (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Berzsek-hegy

UTM-kód: CT18A3

Leírás: A Berzsek-hegy északi oldalába mélyedő Sárkány-lyuki kőfejtőben található. Két északra néző bejárat nyílik a kőfejtő falában. Ny-i bejárata 1 m széles és 1,2 m magas. A gömbfülkés jellegű Felső-terembe vezet, mely 4,6 m hosszú, 1,5-2,5 m széles, 2 m magas. DNy-i sarkából 8 m magas kürtő indul, K-i oldalán meredeken felfelé törő gömbfülke-csoport van, mely alatt az Alsó-terembe vezető akna indul. E terem 3-4 m széles, 10 m hosszú, 1-3 m magas. ÉK-i sarkából 7 m hosszú kuszodán át érhető el a 2 m széles és 0,6 m magas K-i bejárat. A barlang járatainak összhosszúsága a mellékjáratokkal együtt 30 m, vertikális kiterjedése 11 m (+8 m, -3 m). Alsó jura vékonypados mészkőben ÉK-DNy és K-Ny irányú törésvonalak mentén alakult ki, formakincse és ásványkiválásai alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Falait mállott kalcitkéreg borítja, felső kürtőjét szép cseppkölefolyások díszítik.

A barlang denevérlakottságát első ízben Juhász (1981, 1982) említi. Beszámolója szerint az 1981. július 5-ei bejárás során 3 határozatlan fajú denevért figyeltek meg itt.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2001. között 5 téli, 2 tavaszi, 7 nyári és 2 őszi (összesen 16) ellenőrzést végzett. Közülük 1 téli, 2 nyári és 1 őszi (összesen 4) megfigyelés pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 3 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), nagy patkósdenevér (*R. ferrumequinum*), csonkafülű denevér (*M. emarginatus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1990, 1993, 1994a).

Dátum/date	Rhip	Rfer	Mema	Indet sp.
1986.01.12.	-	-	2	1
1986.08.03.	-	-	-	21
1990.09.23.	-	2	-	-
1993.08.30.	1	-	-	1

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Sárkány-lyuki kőfejtő 2.sz. barlangja kis faj- és egyedszámú alkalmi téli és nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1981, 1982, 1986b, 1990, 1993, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang jelzett turistautaktól távol nyílik, ennek ellenére sokan felkeresik. Az emberi zavarás veszélye viszont nem számottevő. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Szalay-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4661-4

Egyéb elnevezés: Bajóti-kőfülke, Bajóti II.sz. barlang, Bajóti Szalay-barlang, Egyes-barlang, Kőfejtő-üreg, Öregkő-fülke, Öregkői-barlang, Öregkői-üreg, Öregkői-sziklaüreg, Szalay Ákos-kőfülke

Település: Bajót (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Öreg-kő

UTM-kód: Ct18C3

Leírás: A barlang Öreg-kő meredek, sziklás, sziklafalakkal tagolt keleti oldalában nyílik. Szép boltíves bejáratának szélessége 3,5 m, magassága 1,8 m. Összeoldódott nagy gömbfülkékből álló, 5 x 8 m alapterületű, 5,5 m magas terembe vezet, melynek belső végéből rövid, lapos átbújón keresztül egy újabb terembe lehet bejutni. Ez a 6 m széles, 14 m hosszú és 1,5-3 m magas, ugyancsak gömbfülkés-gömbüstös jellegű Ellipszisek-terme. A barlang járatainak összhosszúsága 40 m, vertikális kiterjedése 7,7 m (+4,2 m, -3,5 m). Felső triász vastagpados mészkőben K-Ny és ÉK-DNy irányú törésvonalak mentén alakult ki, formakincse alapján karsztvízszint alatti termálkarsztos üregtágulással. Falait kis felületeken cseppkölefolyások díszítik, a mennyezetből néhol hajszálgökök lógnak. Az Ellipszisek-terme viszonylag nedves, itt csapadékos időben kisebb pocsolya is kialakulhat. Kitöltéséből az 1930-as években későpaleolit régészeti leletek kerültek elő.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 20 téli, 2 tavaszi, 20 nyári és 1 őszi (összesen 43) megfigyelést végzett, melyek közül 16 téli, 1 tavaszi és 3 nyári (összesen 20) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 3 denevérfaj *Rhip*, *Mnat*, *Mmyo* – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1994a, 1994b, 1995, 1997, 1998, 1999, 2001, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Mnat</i>	<i>Mmyo</i>	<i>indet sp.</i>
1986.01.19.	-	-	1	1
1988.12.26.	2	-	-	-
1989.01.15.	2	-	-	-
1990.02.17.	2	-	3	-
1991.02.23.	2	-	-	-
1991.07.13.	-	-	-	1
1992.03.01.	-	-	3	-
1994.01.29.	-	-	2	-
1995.01.30.	-	-	2	-
1997.01.19.	2	-	-	-
1998.01.24.	-	-	1	-
1998.07.27.	-	-	1	-
1999.02.21.	1	-	3	-
2001.02.10.	2	-	1	-
2003.01.26.	2	1	2	-
2004.01.24.	2	-	-	-
2004.08.21.	1	-	-	-
2005.02.20.	-	-	1	-
2005.12.22.	2	-	1	-
2006.02.12.	1	-	1	-

Egyéb adatok: A Budapesti Denevérvédelmi Csoport által a barlangbejárat előterében 1997. július 27-én végzett hálózásos befogás eredménye: *M. myotis* (2), *M. blythii* (1), *E. serotinus* (2). A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Szalay-barlang kis faj- és egyedszámú állandó téli és alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1994a, 1994b, 1995, 1997, 1998, 1999, 2001, 2003b, 2004, 2005, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közkedvelt kirándulóhelyen nyílik. Sokan látogatják és ez – főleg a téli időszakban – jelentősen zavarja az itt tartózkodó denevéreket. Kívánatos lenne egy ismertető (figyelemfelhívó, tiltó) tábla kihelyezése.

Szelim-lyuk

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-8

Egyéb elnevezés: Bánhidai nagy barlang, Eperjes-barlang, Szelim-barlang, Szemi-luki

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A tatabányai Kő-hegy meredek, sziklás, sziklafalakkal tagolt nyugati oldalának és fennsíkjának peremén található. A barlang négy bejáratral és két mennyezeti felszakadással rendelkezik. A nagyobbak a 10 m széles és 7,5 m maga Ny-i és a 6 m széles és 3 m magas DNy-i bejárat. A felszakadások 7-8 m, illetve 3-5 m átmérőjűek. A bejáratok egy tágas csarnokba vezetnek, melynek szélessége elől 25-27 m, beljebb 10-12 m, hossza 45 m és magassága helyenként a 10-12 métert is eléri. A belső felszakadás alatt függőleges omladékfallal végződik. A barlang felső triász vastagpados mészkőben ÉK-DNy irányú törésvonal mentén alakult ki. Szerkezete és formaelemei alapján feltételezhető, hogy hajdan forrásbarlangként működött. Falai képződménymentesek, de nagyon szépen feltárják a mészkő nemritkán 2 m-es vastagságot is elérő rétegeit. Az 1930-as években négy éven át folytatott ásatás eredményeként az idősebb üledékrétegekből több őskőkori kultúra emlékei is előkerültek innen. A fiatalabb üledékekből leletei azt bizonyítják, hogy a csiszolt kőkortól a koraközépkorig terjedő időszakokban a barlangot kisebb-nagyobb megszakításokkal lakóhelyként vagy menedékként használta az ember. Régészeti és őslénytani jelentősége, valamint morfológiai és tájképi értéke miatt a Szelim-lyuk fokozottan védett. A barlang igen régi – feltehetőleg felső pleisztocén – denevérlakottságát a végponton feltárt üledékszelvényben a gravitációs omladék és a nyugodt településű homokos barlangi üledék határán 5-20 cm vastagságban látható sötét guanós réteg bizonyítja.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 20 téli, 7 tavaszi, 18 nyári és 16 őszi (összesen 61) ellenőrzést végzett. Közülük mindössze 1-1 tavaszi és nyári megfigyelés bizonyult pozitívnek. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – *Rhip*, *Eser* – előfordulását regisztrálták, az előbbit csak egy tetem alapján (Juhász 1986b, 1991, 1994a, 2006).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Eser</i>	indet sp.
1986.08.03.	-	-	1
1991.09.06.	*	-	-
2006.04.14.	-	1	-

1991. szeptember 6-án 1 R. hipposideros tetem

Egyéb adatok: A Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület által 1996-2006. között a barlang áthalmazott kitöltéséből begyűjtött nagymennyiségű csontmaradvány közül Kordos L. (1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2006) holocén korú *R. hipposideros*, *M. schreibersii*, Chiroptera div. sp, *indet sp.* maradványokat jelzett. A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Szelim-lyuk kis faj- és egyedszámú alkalmi tavaszi-nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1991, 1994a, 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang a városhoz közel, igen közkedvelt kirándulóhelyen nyílik. Tömegek keresik fel, de ez – az ismétlődő tűzgyújtások kivételével – nem jár számottevő emberi zavarással. Jelentőségére és a természetvédelmi szabályokra tájékoztató tábla hívja fel a figyelmet. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Szende-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-41

Egyéb elnevezés: 31.sz. víznyelő

Település: Vértesszőlős (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Halyagos-hegy (Farkas-völgy)

UTM-kód: CT07C2

Leírás: Az időszakosan aktív víznyelőbarlang a Halyagos hegy ÉNy-i oldalába mélyedő Farkas-völgy felső szakaszán található. Bejárati aknájának felső 6 m-e beton kútgyűrűvel biztosított, alsó 1-1,5 m átmérőjű szakasza kisebb lépcsőkkel tagolva éri el a barlang 12 m-es mélységben lévő végpontját. Az akna 8 m-es mélységében nyíló mellékjárat szűk átbújó után egy 0,5-2,5 m széles, átlagosan 0,5 m magas, 12 m hosszban járható vízszintes kuszodába vezet, melynek mindkét végpontját omladék zárja le. A járatok összhosszúsága 25 m. A barlang felső triász vastagpados mészkő ÉK-DNy és ÉNy-DK irányú törésvonalai mentén alakult ki. Központi aknájának kialakulásában a beszivárgó vizek korróziója volt a meghatározó, mellékjában azonban a hajdani vízáramlásra utaló eróziós formák az uralkodóak. Csapadékos időben a beáramló víz a barlang alsó zónájában jelenik meg, ilyenkor a végponton vissza is duzzad. A barlang levegőjének hőmérséklete 5,5-9°C között változik, átlagosan 7,3°C.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1998-2006. között 21 téli, 18 tavasz, 19 nyári és 19 őszi (összesen 77) megfigyelést végzett, melyek közül csupán 3 téli és 3 tavaszi (összesen 6) volt pozitív. Az ellenőrzések 2000-2003-ban és 2005-ben havi rendszerességűek voltak. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – *Rhip*, *Mmyo* – előfordulását regisztrálták (Juhász 1998, 1999, 2000, 2002, 2004, 2005).

Dátum/date	<i>Rhip</i>	<i>Mmyo</i>	<i>indet sp.</i>
1998.04.08.	-	-	1
1999.01.17.	-	-	1
2000.03.04.	-	-	1
2002.03.26.	-	1	-
2004.12.28.	1	-	-
2005.02.26.	1	-	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Szende-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1998, 1999, 2000, 2002, 2004, 2005

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A rácsajtóval lezárt barlang a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyonekezelői hozzájárulásával látogatható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Szomódi-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4640-5

Egyéb elnevezés: -

Település: Szomód (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Les-hegy

UTM-kód: CT08A2

Leírás: A Les-hegy lankás DK-i oldalába mélyedő felhagyott bányagödörből nyílik. DK-re néző szabálytalan alakú bejáratának szélessége 5 m, magassága 0,4-1 m. Bejáratí termecskéje 5 m hosszú, 3,5 m széles, 1-1,5 m magas. Mennyezetéből egy 3 m magas vakkürtő nyílik. A teremből két vízszintes járat indul, egymásra szinte merőlegesen. Az ÉK-i ág kb.5 m hosszúságig járható keskeny, lapos, erősen feltöltődött kuszoda, az ÉNy-i ág 12 m hosszú, 7 m-ig kényelmesen, onnan csak kúszva járható. Járatainak összhosszúsága 25 m. Pleisztocén forrásmész-köbén ÉK DNy és ÉNy-DK irányú törésvonalak mentén alakult ki az egykor itt zajló aktív forrástevékenység során. A meglehetősen mállékony mészkövet vékony mészszipap-, agyag- és kavicskonglomerátum-rétegek tagolják. Ezek elsősorban a barlang mennyezeti részein figyelhetők meg, omlásos, leszakadásos formákban.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület végzett 1986-ban egy-egy téli és nyári megfigyelést, a télit pozitív eredménnyel: január 11-én a barlang bejáratí termecskéjében közönséges denevér (*M. myotis*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász M. 1986b, 1994a).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Szomódi-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli és nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang település közelében nyílik, de kevesen látogatják. Számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Szölősi Arany-lyuk

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-28

Egyéb elnevezés: 17.sz. víznyelő, Arany-lyuk, Tatabányai Arany-lyuk

Település: Vértesszőlős (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Halyagos-hegy

UTM-kód: CT07C2

Leírás: Az időszakosan aktív víznyelőbarlang a Halyagos hegy ÉNy-i oldalába mélyedő Farkas-völgy felső szakaszában található. Töbör aljáról nyíló háromszög alakú, 1 m széles és 0,8 magas

bejárata kis aknácskára lyukad, melynek aljáról rövid, lejtős kuszoda vezet a belső, kisebb termekből, szűk kuszodákból és egy 10 m mélységű tágas aknából álló barlangszakaszokba. A barlang járatainak összhosszúsága 68 m, mélysége 12 m. Felső triász vastagpados mészkő É-D és ÉNy-DK irányú törésvonalai mentén alakult ki a beszivárgó vizek korróziójával, de falain eróziós formák is felismerhetők. Képződményekben szegény, néhány kisméretű cseppkő díszíti. Az időszakosan beáramló nagy tömegű víz már egy bejáratközeli aknácskában visszaduzzadás nélkül elszivárog. Levegőjének hőmérséklete 7,5-10 °C között változik, de általában 9oC alatti.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 27 téli, 17 tavasz, 23 nyári és 24 őszi (összesen 91) megfigyelést végzett, melyek közül 18 téli, 7 tavaszi, 1 nyári és 10 őszi (összesen 36) volt pozitív. Az ellenőrzések 2000-2003-ban és 2005-ben havi rendszerességűek voltak. Az adatfelvételek során 4 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), vízi denevér (*M. daubentonii*), horgasszűrű denevér (*M. nattereri*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mnat	Mmyo	indet sp.
1997.10.04.	2	-	-	-	-
1997.10.28.	1	-	-	-	-
1997.12.06.	4	-	-	2	-
1998.01.18.	2	-	2	2	-
1998.03.07.	1	-	1	4	-
1998.12.05.	-	-	-	4	-
1998.12.31.	-	-	1	-	-
1999.01.31.	1	-	-	5	1
1999.03.30.	1	-	-	1	-
1999.11.14.	-	-	-	1	-
1999.12.29.	1	-	1	2	-
2000.01.29.	-	2	2	5	-
2000.02.26.	1	1	1	3	-
2000.12.29.	1	-	-	-	-
2001.02.27.	1	-	1	1	-
2001.03.24.	1	-	-	-	-
2001.11.28.	1	-	-	-	-
2002.01.27.	-	-	-	1	-
2002.02.26.	-	-	-	1	-
2002.04.28.	1	-	-	-	-
2002.10.27.	-	1	-	-	1
2002.11.24.	-	-	-	-	1
2003.02.25.	-	-	-	2	-
2003.03.25.	-	-	-	1	-
2003.05.28.	-	-	-	1	-
2003.10.25.	1	-	-	-	-
2003.11.28.	-	-	-	1	-
2003.12.28.	2	-	-	1	-
2004.09.25.	1	-	-	-	1
2004.10.24.	1	-	-	-	-
2004.12.28.	2	-	2	4	-
2005.01.30.	-	-	-	2	-

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mnat	Mmyo	indet sp.
2005.02.26.	1	-	-	2	-
2005.03.26.	-	-	-	2	-
2005.05.28.	1	-	-	-	-
2005.12.29.	1	-	-	-	-
2006.06.30.	-	-	-	1	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Szőlősi Arany-lyuk kis faj- és egyedszámú téli és feltételesen alkalmi nyári denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: A barlang denevérlakottságát már Lendvay (1979) említi, kis patkósdenevérek előfordulásáról ír; Juhász 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006.

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang nyitott bejárata közvetlenül forgalmas turistaút mellett nyílik, ennek ellenére –jellege miatt – számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Csapadékos időben a befolyó víz nagy mennyiségű avart, fatörmelékkel és iszapot sodor magával s feltöltődéssel veszélyezteti a barlangot. Célszerű lenne a bejárat előtt egy törmelékfogó gát megépítése.

Tardosi Gorba-lyuk

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4640-22

Egyéb elnevezés: Bucšina-barlang, Gorbahegyi-sziklaüreg, Gorba-lyuk

Település: Tardos (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Gorba-hegy (Bucšina-völgy)

UTM-kód: CT08D3

Leírás: A Gorba-tető meredek északi oldalába mélyedő Bucšina-völgyben található. Bejárata egy 0,7 x 3,5 m szelvényű beszakadás, mely 1,5 m-es lelépő után egy 3,5 m hosszúságú, befelé lejtő lapos járatba vezet. Innen a barlang egy szűkületet követően kisebb, 2-3 m széles, 6 m hosszú, 1-1,8 m magas teremmel folytatódik, illetve ér véget. A járat összhosszúsága 13 m, mélysége 2,5 m. Felső triász vastagpados mészkő É-D irányú törésvonala és réteglapjai mentén alakult ki. Genetikája összességében tisztázatlan. Mennyezetén korróziós formák, oldalfalain kis foltokban cseppkőlefolysók láthatók. Klímája átlagos.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 9 téli, 1 tavaszi, 13 nyári és 2 őszi (összesen 25) megfigyelést végzett, melyek közül csupán egy téli volt pozitív: 1986. január 11-én a barlang termecskéjében közönséges denevér (*M. myotis*) 1 egyedét regisztrálták (Juhász 1986b, 1994a).

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Tardosi Gorba-lyuk kis faj- és egyedszámú alkalmi téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1986b, 1994a

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang közkedvelt kirándulóhely közelében található, de bejáratának megközelítési nehézségei miatt számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Tatabányai Bányász-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-26

Egyéb elnevezés: 7-8.sz. víznyelő, Csemetekerti-víznyelő

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: Az időszakosan aktív víznyelőbarlang a tatabányai Kő-hegy fennsíkjának ÉNy-i peremén található. Töböráljrról nyíló bontott bejárati aknája 1,5 x 1,5 m szelvényű. A közel függőleges akna 1-2 m átmérőjű, 7 m mély. Az aljáról kisebb lépcsőkkel továbbvezető járat 12 m-es mélységben egy terem tetejére lyukad. Az erősen lejtős aljzatú terem 9-10 m hosszú, 2-4 m széles, 4-12 m magas. A barlang járatainak összhosszúsága 41,5 m, mélysége 20 m. Felső triász vastagpados mészkő ÉÉK-DDNy irányú törésvonala mentén alakult ki a beszivárgó vizek oldó hatására. Fala csipkésre korrodáltak, képződménymentesek. Alsó része állandóan nedves, de a csepegések gyérek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 2006-ban 3 őszi és 1 téli megfigyelést végzett, melyek közül 1 őszi és a téli pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 2 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), közönséges denevér (*M. myotis*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 2006).

Dátum/date	Rhip	Mmyo
2006.11.26.	1	1
2006.12.16.	-	1

Egyéb adatok: A 2006. őszén újra megnyitott bejárattal barlangban a feltárást követően szinte napokkal megjelentek a denevérek. Az eddig rendelkezésre álló kevés adat alapján a barlang feltételeken kis faj- és egyedszámú téli denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 2006

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang bejárata nyitott, de jellege és bejárásának nehézségei miatt számottevő emberi zavarás nem fenyegeti. Jelentős védelmi problémát okoz viszont omladékos bejárati szakasza, mely beomlással, és feltöltődéssel veszélyezteti a barlangot. Az omlásveszélyt a bejárat biztonságos kiépítésével (és lezárásával) lehetne maradandóan megszüntetni.

Tábor-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-25

Egyéb elnevezés: -

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A tatabányai Kő-hegy meredek, sziklás keleti oldalában nyílik. K-re néző bejárattal szélessége 1,4 m, magassága 0,5 m. A bejárattól 1,5 m-re szűk nyílással szintén a külszínre lyukad. Vízszintesen haladó járatának átlagos szélessége 1 m, magassága 0,3-0,6 m, hosszúsága 15 m. Felső triász vastagpados mészkő K-Ny irányú törésvonala mentén alakult ki. Formakincse alapján valószínűleg egy hajdani forrásbarlang maradványa. Jellegéből és méretéből adódóan benne a külszíni meteorológiai hatások erőteljesen érvényesülnek.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 15 téli, 4 tavaszi, 8 nyári és 3 őszi (összesen 30) megfigyelést végzett, melyek közül egyik sem bizonyult eredményesnek.

Egyéb adatok: A Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály által 1977-ben a barlang humuszos kitöltéséből begyűjtött holocén korú csontmaradványok közül Kordos (1977, 1994) fajra nem határozott denevér-maradványokat is jelzett. A megfigyelési adatok hiányában, de a csontmaradványok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Tábor-barlang feltételesen kis faj- és egyszámú denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Kordos 1977, 1994

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A szabadon látogatható barlang a város közelében, de nehezen megtalálható helyen nyílik. Az emberi zavarás veszélye elhanyagolható. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Törekvés-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-10

Egyéb elnevezés: Honvéd-barlang, Inka-barlang, Katona-barlang, Sólyom-barlang

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kő-hegy

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A tatabányai Kő-hegy meredek, sziklás keleti oldalában található. Kiepített és lezárt bejárata alatt tágas akna nyílik, melynek mélysége 13 m. Felső triász vastagpados mészkő ÉNy-DK és ÉÉK-DDNy irányú törésvonalai mentén alakult ki. Formakincse alapján valószínűleg egy hajdani forráskürtő maradványa. Klímája a bejárat lezárása óta kiegyenlített. Denevérlakottságát először Lendvai (1979) jelzi: beszámolója szerint 1978 októberében a barlang alsó szintjén 3 hosszúfülű denevért figyelt meg.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1990-2006. között 24 téli, 5 tavasz, 15 nyári és 10 őszi (összesen 54) megfigyelést végzett, melyek közül 8 téli, 1 nyári és 1 őszi (összesen 10) volt pozitív. Az adatfelvételek során a kis patkósdenevér (*R. hipposideros*) előfordulását regisztrálták (Juhász 1990, 1992, 1994a, 1997, 1998, 1999, 2002, 2003b, 2004).

Dátum/date	Rhip	indet sp.
1990.09.22.	2	1
1992.01.05.	4	-
1997.08.26.	1	-
1998.01.18.	1	-
1998.02.02.	1	-
1998.12.05.	1	-
1999.02.01.	1	-
2002.12.29.	1	-
2003.12.28.	1	-
2004.12.22.	2	-

Egyéb adatok: A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Törekvés-barlang kis faj- és egyedszámú alkalmi téli – és feltételesen nyári – denevér-szálláshelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Juhász 1990, 1992, 1994a, 1997, 1998, 1999, 2002, 2003b, 2004, Lendvai 1979

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang csak a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási igazgatóság hozzájárulásával látogatható. Bejárati ajtaja berepülő nyílással ellátott kisméretű „légópince” ajtóval biztonságosan lezárt. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Tűzköves-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4621-41

Egyéb elnevezés: -

Település: Sütő (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Kis-Gerecse

UTM-kód: CT18B1

Leírás: A Kis-Gerecse fennsíkján található szakadéktöbör aljáról nyílik. Rácsajtóval lezárt bejárata alatt kezdetben szűk függőleges járattal indul, mely 11 m mély, de már -6 m-nél rályukad egy tágas terem oldalára. A terem 13 m hosszú, 4-6 m széles és 6-8 m magas. Oldalfalai közel függőlegesek, a mennyezeten a hasadékokkal határolt rétegsíkok a meghatározók. Mindez kiválóan szemlélteti a törésvonalak mentén felharapódzó, illetve a réteglaposan leszakadozó üregfejlődés folyamatát. A barlang összhosszúsága a két rövid mellékjáratral együtt 47,3 m, mélysége 16,5 m. Jura mészkőben és márgában alakult. A kőzet erősen tektonizált, a fő törésvonalak É-D és K-Ny irányúak. Kialakulásának több fázisa is azonosítható, de genetikája összességében tisztázatlan. Csapadékos időben bejárati szakaszában erős csepegések, csorgások alakulnak ki. Levegőjének hőmérséklete 6-8,5oC között változik, éves átlaghőmérséklete 7,6oC.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1989-2006. között 40 téli, 34 tavaszi, 32 nyári és 33 őszi (összesen 139) megfigyelést végzett. Az ellenőrzések 1989-ben 2 alkalommal, 1992-1997. között évi 2-10 alkalommal történtek, 1998 januárjától napjainkig havi rendszerességűek. Közülük 40 téli, 17 tavaszi, 1 nyári és 19 őszi (összesen 77) pozitívnek bizonyult. Az adatfelvételek során 7 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), vízi denevér (*M. daubentonii*), horgasszörű denevér (*M. nattereri*), nagyfülű denevér (*M. bechsteinii*), közönséges denevér (*M. myotis*), barna hosszúfülű-denevér (*P. auritus*), pisze denevér (*B. barbastellus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1989, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mnat	Mbech	Mmyo	Paur	Bbar	indet sp.
1989.03.05.	5	-	-	-	-	-	-	-
1992.01.04.	20	-	-	-	-	-	-	-
1992.02.29.	8	-	-	-	-	-	-	-
1993.01.30.	16	-	-	-	-	-	-	-
1993.02.28.	18	-	-	-	-	-	-	-
1993.03.31.	6	-	-	-	-	-	-	-
1994.01.29.	16	-	-	-	-	-	-	-
1994.02.28.	7	-	-	-	-	-	-	-

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mnat	Mbech	Mmyo	Paur	Bbar	indet sp.
1994.03.31.	1	-	-	-	-	-	-	-
1994.11.30.	2	-	-	-	2	-	-	-
1994.12.30.	3	-	-	-	2	-	-	-
1995.01.30.	11	-	-	-	1	-	-	-
1995.03.31.	5	-	-	-	1	-	-	-
1996.02.04.	19	-	-	-	3	-	-	-
1997.02.15.	21	-	-	-	3	-	-	-
1997.05.02.	7	-	-	-	-	-	-	-
1997.10.31.	1	-	-	-	2	-	-	-
1997.12.07.	16	-	-	-	2	-	-	-
1997.12.30.	21	-	2	-	-	1	-	-
1998.01.24.	28	-	-	-	1	1	-	-
1998.03.01.	7	-	1	1	-	-	-	-
1998.03.31.	9	-	-	-	-	-	-	-
1998.11.01.	-	-	-	-	-	-	-	1
1998.12.31.	25	-	2	-	4	-	-	-
1999.01.31.	21	-	2	-	3	-	-	1
1999.02.27.	17	-	1	-	3	-	-	-
1999.03.30.	-	-	-	-	6	-	-	1
1999.11.28.	12	-	1	-	2	-	-	-
1999.12.30.	27	-	2	1	5	-	-	-
2000.01.29.	30	-	1	-	7	-	-	-
2000.02.26.	14	-	1	-	11	-	-	-
2000.03.25.	6	-	1	-	3	-	-	-
2000.04.30.	-	-	-	-	-	-	-	1
2000.06.03.	-	-	-	-	-	-	-	1
2000.10.28.	-	-	-	-	1	-	-	-
2000.11.26.	7	-	-	-	1	-	-	-
2000.12.28.	25	-	2	-	2	-	-	-
2001.01.30.	16	-	2	-	8	-	-	-
2001.02.24.	18	-	1	-	7	-	-	-
2001.03.24.	7	-	1	-	12	-	-	-
2001.09.23.	-	-	-	-	1	-	-	-
2001.10.28.	1	-	-	-	1	-	-	-
2001.11.28.	19	-	3	-	3	-	-	-
2001.12.29.	23	-	3	-	2	2	-	-
2002.01.25.	26	-	2	-	4	-	-	-
2002.02.24.	23	-	2	-	10	-	-	-
2002.03.23.	11	-	-	-	6	-	-	1
2002.10.27.	-	-	2	-	-	-	-	-
2002.11.30.	6	-	-	-	1	-	-	-
2002.12.27.	18	-	-	-	1	-	1	-
2003.01.26.	30	-	6	-	2	-	-	-
2003.02.23.	30	-	9	-	10	-	-	-
2003.03.29.	1	-	2	-	2	-	-	-
2003.09.27.	1	-	-	-	-	-	-	-
2003.10.26.	7	-	-	-	1	-	-	-
2003.11.29.	11	-	-	-	4	-	-	-
2003.12.27.	37	-	-	-	1	-	-	-

Dátum/date	Rhip	Mdau	Mnat	Mbech	Mmyo	Paur	Bbar	indet sp.
2004.01.24.	29	-	1	-	5	-	-	-
2004.02.28.	23	-	-	-	15	-	-	-
2004.03.27.	8	-	-	-	6	-	-	-
2004.09.19.	-	-	-	-	1	-	-	-
2004.11.27.	8	-	-	-	1	-	-	-
2004.12.28.	27	-	1	-	3	-	-	-
2005.01.30.	30	-	3	-	4	-	-	-
2005.03.05.	29	-	3	-	16	-	-	-
2005.03.27.	2	-	1	-	22	-	-	-
2005.04.30.	-	-	-	-	1	-	-	-
2005.10.30.	1	-	-	-	-	-	-	-
2005.11.26.	13	-	-	-	2	-	-	-
2005.12.28.	25	-	-	-	7	-	-	-
2006.01.29.	30	-	-	-	12	-	-	-
2006.02.26.	17	-	1	-	14	-	-	-
2006.03.26.	6	-	-	-	13	-	-	-
2006.04.30.	1	-	-	-	-	-	-	-
2006.05.21.	1	-	-	-	-	-	-	-
2006.11.25.	6	-	-	-	-	1	-	-
2006.12.28.	35	1	-	-	2	1	-	-

Egyéb adatok:

1./ A Tatabányai Barlangkutató Csoport által 1976-ban a bejárati akna alatti törmelékkúpából begyűjtött holocén korú csontmaradványok közül Kordos (1976, 1994) fajra nem határozott denevér csontmaradványokat is jelzett (Sashegyi & Juhász 1976).

2./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei: 1996.07.31.: *M. bechsteinii* (1), *M. myotis* (1), *E. serotinus* (1), *P. auritus* (2); 1997.07.31.: *M. myotis* (1), *B. barbastellus* (1); 1998.07.26.: *M. daubentonii* (1), *M. mystacinus* (1).

A megfigyelési adatok alapján a Tűzköves-barlang helyi viszonylatban közepesen fajgazdag és nagy egyedszámú állandó téli denevér-szálláshelynek minősíthető. Ez a *R. hipposideros* egyik legjelentősebb gercsei telelő szállása. Mellette a *M. nattereri* és a *M. myotis* telel itt kisebb egyedszámban, de rendszeresen. Utóbbi egyedszáma a tél végén növekszik meg, tavaszi váltószállásként használja a barlangot.

Irodalmi adatok: Juhász 1989, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Kordos 1976, 1994, Sashegyi & Juhász 1976

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang bejárata rácsajtóval lezárt. Látogatása a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyionkezelői hozzájárulásához kötött. A denevéres téli időszakban az Igazgatóság teljes látogatási tilalmat, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség pedig kutatási korlátozást érvényesít. Természeti eredetű veszélyforrást képez – a denevérek szabad be- és kirepülését akadályozó (időnként teljesen meg is gátoló) – a barlangajtón ősszel felhalmozódó avar és a télen erre hulló hó. Megoldást csak a rendszeres ellenőrzés és a szükség szerinti kitisztítás jelenthet.

Veres-hegyi-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-32

Egyéb elnevezés: Vasutas-barlang, Vöröshegyi Ördög-lyuk, Vöröshegyi-sziklaüreg

Település: Tatabánya (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Veres-hegy (Kopasz-hegy)

UTM-kód: CT07D1

Leírás: A Veres-hegy meredek, sziklás északnyugati oldalában található. ÉNy-ra néző háromszög alakú bejáratának szélessége 0,7 m, magassága 0,9 m. A lezárt bejárat nyílás függőlegesen szakad rá a 3 m széles, 5 m hosszú, 7,5 m magas bejáratú teremre. E teremhez három mellékág (Iker-terem, ÉK-i ág, DNy-i ág) is kapcsolódik. A főjárat a Fehér-teremmel folytatódik. Ez a barlang legnagyobb terme, szélessége 6,7 m, hosszúsága 9,6 m, magassága 9,1 m. A terem aljáról 15 m hosszban a meredeken lejtő, függőleges lépcsőkkel tagolt tágas Ferde-akna, majd rövid lankásabb szakasz után a 9,6 m mélységű függőleges Nagy-akna vezet tovább. Ennek aljától meredeken felfelé tartó mellékjárat ágazik le, a lépcsősen lefelé tartó főjárat pedig a 12 m-rel mélyebben lévő végponthoz tart. A járatok összhosszúsága 182,5 m, mélysége 45 m. A barlang felső triász vastagpados mészkő bonyolult törésrendszere mentén alakult ki. A fő törésirányok É-D, ÉK-DNy és ÉNy-DK irányú. Formakincse alapján létrejöttében feltehetőleg az e törések mentén feláramló langyos víz oldó hatása volt a meghatározó. Falait néhol borsóköves kiválások díszítik. Felső szakaszában – főként a Fehér-teremben – kitöltésének felső rétegét kötörmelékkal kevert guanó képezi. Az 1951-ben a gerecsei barlangok foszfátos kitöltését kutató Venkovits (1952) ennek vastagságát 70 cm-ben, mennyiségét 8 m³-ben határozta meg. A barlang az átlagosnál szárazabb, gyenge csepegések csak hosszabb csapadékos időszakban mutatkoznak. Levegőjének átlag-hőmérséklete a Fehér-teremben 9,8oC, a Nagy-akna tetejénél 10,2oC, végpontjánál 10,7oC. Széndioxid tartalma magasabb a normálisnál, nyáron és ősszel az 1,5-2,5 tf%-ot is eléri.

A barlang denevérlakottságát először Lendvay (1979) említi, de a faj és az egyedszám közelebbi meghatározása nélkül.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 46 téli, 44 tavaszi, 45 nyári és 43 őszi (összesen 178) megfigyelést végzett, melyek közül 48 téli, 36 tavaszi, 14 nyári és 33 őszi (összesen 131) eredményesnek bizonyult. Az ellenőrzésekre 1986-1992. között évi 2-5 alkalommal, 1995-ben és 1996-ban 9, illetve 6 alkalommal került sor. A megfigyelések 1993-1994-ben, majd 1997 januárjától havi rendszerességűek. Az adatfelvételek során eddig 7 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), kereknyergű patkósdenevér (*R. euryale*), vízi denevér (*M. daubentonii*), horgasszörű denevér (*M. nattereri*), közönséges denevér (*M. myotis*), szürke hosszúfülű-denevér (*P. austriacus*), pisze denevér (*B. barbastellus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	Rhip	Reur	Mdau	Mnat	Mmyo	Paus	Bbar	indet sp.
1986.01.05.	6	-	-	-	1	-	-	-
1988.01.17.	7	-	-	-	-	-	-	-
1988.10.15.	-	-	-	-	-	-	-	1
1988.12.17.	8	-	-	-	1	-	-	-
1989.02.18.	8	-	-	-	-	1	-	1

Dátum/date	Rhip	Reur	Mdau	Mnat	Mmyo	Paus	Bbar	indet sp.
1989.04.04.	4	-	-	-	-	-	-	-
1989.09.17.	-	-	-	-	1	-	-	1
1990.01.24.	10	-	-	1	-	-	-	-
1990.01.25.	13	-	-	1	-	-	-	-
1990.06.12.	1	-	-	-	-	-	-	1
1990.11.09.	4	-	-	-	-	-	-	1
1991.01.04.	4	-	-	-	-	-	-	-
1991.11.17.	7	-	-	-	1	-	-	-
1992.02.09.	8	-	-	-	1	-	-	-
1992.02.16.	7	-	-	-	1	-	-	-
1993.01.23.	11	-	-	-	-	-	-	-
1993.02.21.	8	-	-	-	-	-	-	-
1993.03.31.	9	-	-	-	-	-	-	1
1993.05.01.	1	-	-	-	-	-	-	-
1993.10.31.	3	-	-	-	-	-	-	3
1993.11.30.	6	-	-	-	-	-	-	-
1993.12.30.	8	-	-	-	1	-	-	-
1994.01.30.	4	-	-	-	-	-	-	1
1994.02.28.	-	-	-	-	-	-	-	2
1994.03.31.	2	-	-	-	-	-	-	3
1994.04.30.	-	-	-	-	-	-	-	1
1994.05.30.	-	-	-	-	1	-	-	-
1994.08.31.	-	-	-	-	-	-	-	1
1994.09.30.	-	-	-	-	-	-	-	1
1994.10.30.	2	-	-	-	-	-	-	-
1994.12.30.	7	-	-	-	-	-	-	-
1995.01.30.	4	-	-	-	-	-	-	-
1995.03.11.	4	-	-	-	-	-	-	-
1995.04.08.	3	-	-	-	1	-	-	-
1995.05.06.	1	-	-	-	-	-	-	1
1995.06.03.	-	-	-	-	-	-	-	2
1996.02.17.	6	-	-	2	4	-	-	-
1996.03.24.	2	-	-	-	5	-	-	-
1996.10.19.	2	-	-	-	6	-	-	1
1996.11.29.	2	-	-	-	2	-	-	-
1997.01.12.	1	-	-	-	6	-	-	-
1997.02.16.	6	1	-	-	7	-	-	-
1997.03.23.	5	-	-	-	7	-	-	-
1997.04.27.	1	-	-	-	-	-	-	1
1997.05.31.	1	-	-	-	-	-	-	-
1997.08.30.	1	-	-	-	-	-	-	-
1997.09.28.	2	-	-	-	1	-	-	-
1997.10.31.	3	-	-	-	-	-	-	-
1997.12.07.	3	1	-	-	6	-	-	-
1997.12.29.	4	1	-	-	5	-	-	-
1998.01.25.	2	-	-	-	10	-	-	-
1998.02.28.	5	-	-	1	11	-	-	1
1998.03.31.	3	-	-	-	4	-	-	-
1998.10.04.	3	-	-	-	4	-	-	-

Dátum/date	Rhip	Reur	Mdau	Mnat	Mmyo	Paus	Bbar	indet sp.
1998.11.01.	6	-	-	-	8	-	-	-
1998.11.15.	7	-	-	-	9	-	-	-
1998.12.05.	7	-	-	-	8	-	-	-
1998.12.30.	11	-	-	1	12	-	-	-
1999.01.30.	8	-	-	4	8	-	-	-
1999.02.28.	9	-	-	1	12	-	-	1
1999.03.30.	2	-	-	-	-	-	-	1
1999.04.30.	1	-	-	-	2	-	-	-
1999.05.30.	-	-	-	-	-	-	-	1
1999.07.03.	-	-	-	-	-	-	-	1
1999.10.30.	1	-	-	-	2	-	-	-
2000.01.30.	9	-	-	2	18	-	2	-
2000.02.27.	9	-	-	1	9	-	-	1
2000.03.25.	3	-	-	-	3	-	-	-
2000.04.30.	1	-	-	1	-	-	-	2
2000.06.03.	1	-	-	-	-	-	-	-
2000.07.01.	-	-	-	-	-	-	-	1
2000.08.27.	1	-	-	-	-	-	-	1
2000.09.29.	2	-	-	-	1	-	-	-
2000.10.28.	3	-	-	-	1	-	-	-
2000.11.25.	7	-	-	-	6	-	-	-
2000.12.30.	8	-	-	-	7	-	-	-
2001.01.28.	10	-	1	-	14	-	-	-
2001.02.25.	8	-	-	-	12	-	-	-
2001.03.31.	3	-	-	-	1	-	-	-
2001.04.21.	5	-	-	-	1	-	-	-
2001.05.26.	2	-	-	-	2	-	-	-
2001.08.25.	-	-	-	-	-	-	-	1
2001.09.28.	2	-	-	-	1	-	-	-
2001.10.27.	4	-	-	-	1	-	-	-
2001.11.28.	9	-	-	-	4	-	-	-
2001.12.30.	11	-	-	-	3	-	-	-
2002.01.26.	6	-	-	-	4	-	-	-
2002.02.24.	6	-	-	-	4	-	-	-
2002.03.26.	7*	-	-	-	8	-	-	-
2002.04.27.	-	-	-	-	1	-	-	1
2002.05.26.	1	-	-	-	-	-	-	-
2002.07.28.	-	-	-	-	-	-	-	1
2002.08.24.	-	-	-	-	-	-	-	2
2002.10.28.	-	-	-	-	2	-	-	-
2002.11.27.	6	-	-	1	1	-	-	-
2002.12.29.	6	-	-	1	6	-	-	-
2003.01.28.	12	-	-	-	8	-	-	1
2003.02.25.	8	-	-	1	12	-	-	-
2003.03.23.	3	-	-	-	6	-	-	-
2003.04.27.	1	-	-	-	-	-	-	1
2003.10.24.	3	-	-	-	1	-	-	-
2003.11.28.	8	-	-	-	-	-	-	-
2003.12.30.	10	-	-	-	1	-	-	1

Dátum/date	Rhip	Reur	Mdau	Mnat	Mmyo	Paus	Bbar	indet sp.
2004.01.25.	6	-	-	-	-	-	-	-
2004.02.28.	9	-	-	2	3	-	-	-
2004.03.28.	3	-	-	1	2	-	-	-
2004.04.26.	1	-	-	-	-	-	-	-
2004.05.25.	2	-	-	-	-	-	-	-
2004.06.29.	-	-	-	-	-	-	-	1
2004.10.23.	2	-	-	1	-	-	-	-
2004.11.28.	5	-	-	-	-	-	-	-
2004.12.22.	7	-	-	-	2	-	-	-
2005.01.23.	12	-	-	-	5	-	-	-
2005.02.26.	12	-	-	-	8	-	-	-
2005.03.26.	3	-	-	-	6	-	-	1
2005.04.27.	-	-	-	-	3	-	-	-
2005.05.28.	-	2	-	-	-	-	-	-
2005.09.25.	2	-	-	-	-	-	-	-
2005.10.31.	5	-	-	-	2	-	-	-
2005.11.27.	8	-	-	-	2	-	-	-
2005.12.31.	8	-	-	1	7	-	-	-
2006.01.22.	6	-	-	1	8	-	-	-
2006.02.25.	9	-	-	1	6	-	-	1
2006.03.28.	4	-	-	-	4	-	-	-
2006.04.30.	1	-	-	-	-	-	-	1
2006.05.26.	4	-	-	-	-	-	-	-
2006.07.30.	-	-	-	-	-	-	-	1
2006.08.26.	-	-	-	-	-	-	-	1
2006.10.23.	1	-	1	-	-	-	-	-
2006.11.25.	1	-	-	2	1	-	-	-
2006.12.27.	4	-	-	1	1	-	-	-

* 2002. március 26-án +1 R. hipposideros tetem

Egyéb adatok: 1./ A Vértes László Karszt- és Barlangkutató Csoport (Juhász 1979) által a barlang különböző pontjain éveken keresztül gyűjtött holocén – nagyjából az idősebb holocén a jelenkorival keveredő – korú csontmaradványok és üledékminták feldolgozását elvégző Kordos L. (1978, 1979, 1994) az anyagból az alábbi denevér-maradványokat mutatta ki: (a) a Fehér-terem (Középső-terem) elejéről és aljáról (1978): *R. euryale*; (b) a Fehér-terem, agyagos, humuszos, enyhén guanós közettörmelékéből (1982): *R. hipposideros*, *R. euryale*, *Myotis sp.*, *Chiroptera indet sp.*; (c) a Fehér-terem és az 1981-ben feltárt barlangszakasz határáról, enyhén agyagos, guanós közettörmelékéből (1982): *R. hipposideros*, *R. euryale*; (d) a Fehér-terem K-i beugrójából, enyhén humuszos, guanós, mosott kötöttörmelékéből (1982): *Rhinolophus sp.*, *Myotis div. sp.*; (e) az 1981-ben feltárt omladékos folyosóból, gyengén guanós kötöttörmelékéből (1982): *R. sp.*; (f) az ÉK-i ág erősen humuszos, guanós kötöttörmelékéből (1982): *R. euryale*, *M. sp.*

2./ A Magyar Természettudományi Múzeum Emlősgyűjteményében lévő preparátum: *M. bechsteinii* (1)

3./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei: 1995.10.05.: *M. nattereri* (6), *M. bechsteinii* (6); 1996.08.20.: *M. daubentonii* (2), *M. nattereri* (2), *M. bechsteinii* (3), *M. myotis* (1)

A megfigyelési adatok és a rendszeres fellelhető friss ürülék alapján a Veres-hegyi-barlang helyi viszonylatban közepes faj- és egyedszámú állandó téli és kis faj- és egyedszámú nyári denevérszálláshelynek minősíthető. Párzóhelyként nem nagy jelentőségű.

Irodalmi adatok: Juhász 1979, 1986b, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Kordos 1978, 1979, 1994, Lendvay 1979, Venkovits 1952

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A barlang látogatása a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási hozzájárulásához kötött. A denevéres téli időszakban az Igazgatóság teljes látogatási tilalmat, az Észak-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség pedig kutatási korlátozást érvényesít. A barlang bejárata rácsajtóval lezárt. Egyéb védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Vértesszőlő-barlang

Közhiteles barlang-nyilvántartási szám: 4630-27

Egyéb elnevezés: 11.sz. víznyelő, Gerecsei 11.sz. víznyelő

Település: Vértesszőlős (Komárom-Esztergom megye)

Településhatár: Halyagos-hegy (Farkas-völgy)

UTM-kód: CT07C2

Leírás: Az időszakosan aktív víznyelőbarlang a Halyagos hegy ÉNy-i oldalába mélyedő Farkas-völgy felső szakaszán található. Bejárata lezárt, bejárati aknájának felső 5,5m-re beton-idomkő falazattal kiépített. Ez alatt a barlang több lépcsőben megtörő meredek lejtésű, tekervényes, helyenként kellemetlenül szűk járatokból, rövid kuszodákból, aknácskákból és kisebb termekből álló felső szakasza következik, mely 36 m mélységig, a Nagy-teremig húzódik. Az alsó, tágasabb szakasz a Nagy-teremmel kezdődik. Ez 8 m hosszú, 4,5 m széles, kb.18 m magas. Falait foltokban cseppkölefolyások díszítik. A terem legmélyebb pontjáról szűk beszállással nyílik a Cseppköves-akna ferde hasadéka, mely a 6 m hosszú, 5 m széles és 8 m magas Travi-terembe vezet. A terem oldalkürtőjében található a barlang legnagyobb cseppkőképződménye. A teremből továbbhaladva 10 m hosszú lejtős, omladékos járat után a Szifon-terem következik. Ez a barlang jelenlegi végpontja. A teremből nyíló két kürtőben szép cseppkölefolyások és szalmacseppkövek láthatók. A végpont 1-2,5 m² felületű vízzel borított agyagszifon. A barlang járatainak összhosszúsága 123 m, mélysége 61,8 m. A barlang felső triász vastagpados mészkőben fejlődött ki a beszívargó vizek korróziós és az egykor befolyó vizek eróziós munkájával. A kőzet erősen tektonizált. A fő törésirány ÉNy-DK-i, a kisebb jelentőségű haránttörések uralkodóan K-Ny irányúak. A barlang falai állandóan nedvesek, nagyobb esőzések után erős csepegések és csorgások is gyorsan megjelennek, főként az alsó szakaszban. Enyhe légmozgás csak időszakosan figyelhető meg. Levegőjének hőmérséklete átlagosan 8,5oC.

A barlang denevérlakottságáról először Lendvay (1979) számol be, néhány kis patkósdenevér és hosszúfülű denevér beköltözését említve.

Megfigyelési adatok: A barlangban a Gerecse Barlangkutató és Természetvédő Egyesület 1986-2006. között 48 téli, 29 tavasz, 34 nyári és 34 őszi (összesen 145) megfigyelést végzett, melyek közül 44 téli, 16 tavaszi, 3 nyári és 21 őszi (összesen 84) volt pozitív. Az ellenőrzések 2001-ben kéthetenkénti, 2002-2005-ben havi rendszerességűek voltak. Az adatfelvételek során 7 denevérfaj – kis patkósdenevér (*R. hipposideros*), nagy patkósdenevér (*R. ferrumequinum*), vízi denevér (*M.*

daubentonii), horgasszörű denevér (*M. nattereri*), közönséges denevér (*M. myotis*), barna hosszúfülű-denevér (*P. auritus*), pisze denevér (*B. barbastellus*) – előfordulását regisztrálták (Juhász 1986b, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006).

Dátum/date	Rhip	Rfer	Mdau	Mnat	Mmyo	Paur	Bbar	indet sp.
1986.01.11.	4	-	-	-	-	-	-	3
1988.01.22.	2	-	-	1	6	-	-	-
1988.02.27.	-	-	-	-	3	-	-	-
1988.10.15.	-	-	-	-	-	-	-	1
1988.12.04.	-	1	-	-	-	-	-	2
1989.02.12.	3	-	-	-	-	-	-	2
1989.03.10.	3	-	-	-	-	-	-	-
1989.03.31.	1	-	-	-	-	-	-	-
1990.01.14.	2	-	-	-	1	-	-	-
1990.03.03.	2	-	-	-	7	-	-	-
1990.06.12.	-	-	-	-	-	-	-	1
1991.01.13.	2	-	-	-	1	-	-	2
1992.01.05.	2	-	-	-	1	-	-	3
1992.03.29.	1	-	-	-	-	-	-	-
1993.01.24.	3	2	-	-	-	-	-	1
1994.02.27.	-	-	-	-	-	-	-	3
1995.01.15.	1	-	-	-	-	-	-	-
1996.02.17.	2	-	-	-	3	-	-	1
1997.01.25.	-	-	-	1	4	-	-	1
1997.10.04.	-	-	-	-	-	-	-	1
1997.11.01.	-	-	-	-	1	-	-	-
1997.12.06.	2	-	-	-	4	-	-	-
1998.01.18.	-	-	-	2	2	-	-	-
1998.01.25.	-	-	-	3	5	-	-	-
1998.11.07.	2	-	-	-	2	-	-	-
1998.12.05.	-	-	-	2	4	-	1	-
1998.12.20.	-	-	-	-	3	-	-	-
1998.12.31.	-	-	-	-	6	-	-	-
1999.01.17.	4	-	-	-	4	-	-	-
1999.01.23.	1	-	-	-	5	-	-	-
1999.11.14.	-	-	-	-	3	-	-	-
1999.12.29.	3	-	-	3	2	-	-	-
2000.02.06.	1	-	-	4	1	-	-	-
2000.02.26.	1	-	-	5	2	-	-	-
2000.03.25.	-	-	-	-	1	-	-	-
2000.09.24.	-	-	-	-	3	-	-	-
2000.10.28.	-	-	-	-	-	-	-	1
2000.11.25.	-	-	-	-	-	-	-	2
2000.12.29.	-	-	-	-	2	-	-	-
2001.01.14.	1	-	1	-	3	-	-	-
2001.01.28.	-	-	-	-	1	-	-	-
2001.02.10.	1	-	1	-	3	-	-	-
2001.02.27.	6	-	1	-	4	-	-	-
2001.03.11.	2	-	-	-	2	-	-	-

Dátum/date	Rhip	Rfer	Mdau	Mnat	Mmyo	Paur	Bbar	indet sp.
2001.03.24.	-	-	-	-	1	-	-	-
2001.04.08.	1	-	-	-	-	-	-	-
2001.05.26.	-	-	-	-	1	-	-	-
2001.08.26.	-	-	1	-	-	-	-	1
2001.09.08.	-	-	-	-	-	-	-	1
2001.10.28.	1	-	-	-	-	-	-	1
2001.11.28.	-	-	1	-	-	-	-	-
2001.12.30.	1	-	-	-	2	-	-	-
2002.01.27.	2	-	-	-	-	-	-	-
2002.02.26.	3	-	-	1	1	-	-	-
2002.03.26.	1	-	-	2	2	-	-	-
2002.09.27.	1	-	-	-	1	-	-	-
2002.10.27.	1	-	-	2	-	-	-	-
2002.11.24.	1	-	-	-	-	-	-	-
2002.12.27.	2	-	-	3	2	-	-	-
2003.01.25.	1	-	-	-	2	-	-	-
2003.02.25.	2	-	-	1	2	-	-	-
2003.03.25.	2	-	-	-	2	-	-	-
2003.10.25.	2	-	-	-	-	-	-	-
2003.11.28.	3	-	-	-	1	-	-	-
2003.12.28.	2	-	-	3	4	-	-	-
2004.01.27.	2	-	-	1	1	-	-	-
2004.02.28.	2	-	-	3	6	-	-	-
2004.03.28.	-	-	-	1	3	-	-	-
2004.04.26.	-	-	-	1	-	-	-	-
2004.10.24.	-	-	-	-	1	-	-	-
2004.11.28.	-	-	-	1	1	-	-	-
2004.12.28.	2	-	-	1	2	-	-	-
2005.01.30.	1	-	-	-	-	-	-	-
2005.02.26.	-	-	-	3	1	-	-	-
2005.03.26.	-	-	-	-	1	-	-	-
2005.04.27.	-	-	-	-	1	-	-	-
2005.05.28.	1	-	-	-	-	-	-	-
2005.09.25.	-	-	-	-	1	-	-	-
2005.10.23.	1	-	-	-	-	-	-	-
2005.11.27.	1	-	-	3	4	-	-	-
2005.12.29.	2	-	-	1	3	-	-	-
2006.02.28.	3	-	-	-	4	-	-	-
2006.06.03.	-	-	-	-	-	1	-	-
2006.12.16.	2	-	-	-	6	-	-	-

Egyéb adatok: 1./ A Budapesti Denevérvédelmi Csoport a barlangbejárat előterében végzett hálózásos befogásainak eredményei (Molnár 2005): 1997.09.06.: *M. daubentonii* (15), *M. emarginatus* (7), *M. nattereri* (30), *M. bechsteinii* (15), *M. myotis* (3), *N. noctula* (3), *P. auritus* (16); 2001.08.27.: *M. daubentonii* (8), *M. emarginatus* (5), *M. nattereri* (4), *M. bechsteinii* (8), *M. myotis* (1), *N. noctula* (1), *P. auritus* (5)

2./ A Magyar Denevérkutatók Baráti Köre által a barlangbejáratnál infrakamerával végzett számlálások eredményei (Dobrosi 2006, 2007): 2005.09.26.: *R. hipposideros* (24), *M.*

daubentonii (1), *M. mystacinus* (1), *M. emarginatus* (4), *M. nattereri* (46), *M. bechsteinii* (28), *M. myotis* (1); 2006.09.22.: *R. hipposideros* (3), *M. daubentonii* (1), *M. emarginatus* (1), *M. nattereri* (15), *M. bechsteinii* (5).

A megfigyelési adatok és az időnként fellelhető friss ürülék alapján a Vértes László-barlang közepes-magas fajszámú, de kis egyedszámú állandó téli és kis faj-és egyedszámú alkalmi nyári denevér-szálláshelynek, egyben helyi viszonylatban fajgazdag és igen magas egyedszámú párzóhelynek minősíthető.

Irodalmi adatok: Dobrosi 2006, 2007, Juhász 1986b, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994a, 1994b, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003b, 2004, 2005, 2006, Lendvai 1979, Molnár 2005.

Veszélyeztető tényezők, védelmi intézkedések: A lemezajtóval lezárt barlang a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodási hozzájárulásával látogatható. Az ajtón és a bejárati beton építményen 1-1 berepülő nyílás lett kialakítva. Védelmi intézkedés, beavatkozás jelenleg nem szükséges.

Összefoglalás

A Gerecse-hegység denevérfaunája hosszú távú változásainak elemzéséhez szükséges régi, de konkrét denevérfaunisztikai adatok Topál György az 1950-es, 1960-as és 1970-es években végzett pisznicei megfigyeléseire, vizsgálati eredményeire korlátozódnak. Az akkori és az 1980-as évek közepén tapasztalt állapotok összehasonlító értékelése e tanulmány a Pisznice-barlangot ismertető fejezetében megtörtént. Ebből kitűnik, hogy a két vizsgálati ciklus között a pisznicei denevérek egyedszámának drasztikusan csökkent, barlangi szülőkolóniáik felszámolódtak és a *M. schreibersii* teljesen eltűnt a barlangból (és a területről is).

Az 1986-1996. közötti megfigyelések adatainak értékelése már nem eredményez ilyen szomorú képet. Több denevérfaj gerecsei előfordulását sikerült kimutatni, s az ismert földalatti szálláshelyek száma mára megközelíti a százat. Ebben a vizsgálati ciklusban a gerecsei denevérállomány nem csak stabilizálódni látszik, hanem – a *R. euryale* továbbra is kritikus helyzetben lévő állománymaradványának kivételével – kismértékű, de határozott erősödése is érzékelhető. Ez a folyamat legalábbis részben már a földalatti denevérszállások következetes gyakorlati védelmének az eredménye.

Irodalom

Ács, T. 1950a. Jelentés a foszfátos barlangok feltárásáról. Kézirat, MÁFI

Ács, T. 1950b. Feljegyzés: A barlangi foszfátok tárgyában. Kézirat, MÁFI

Babos, A. & Janisch, N. 1958. *Ixodes chiropterorum* sp. N., eine neue Zeckenart in Ungarn. Acta Veterinaria Hung., VIII. p.389-399.

Bathó, N. 1961. Előzetes beszámoló jelentés a Lokomotív Természetbarát Egyesület Vasútépítő Osztálya Barlangkutató Csoportjának a Gerecse-hegység Lengyel-barlangjában végzett feltáró és kutató munkáiról. Karszt- és Barlangkutató Tájékoztató, május, p.8-11.

Bekey, I. G. 1913. A bajóti Öregkő barlangjai Esztergom megyében. Die Höhlen des Öregkő bei Bajót im Komitat Esztergom. Barlangkutató-Höhlenforschung, I.3. p.122-125, 145-147.

- Cramer, H., Kolb, H & Vígh, J. 1931. Weitere Beiträge zur Geologie ungarischer Karstgebiete . Beobachtungen im Gerecse-Gebirge. Mitteilungen über Höhlen- und Karstforschung, p.1-9, 33-40.
- Dobrosi, D. 2006. Denevér-monitorozás 2005-ben a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén. Kézirat, DINPI
- Dobrosi, D. 2007. Denevér-monitorozás 2006-ban a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén. Kézirat, DINPI
- Dudich, E. 1959. Elnöki megnyitó. Karszt- és Barlangkutató Tájékoztató, 1959. szept., p.5-8.
- Dudich, E. 1962. Höhlenbiologisches aus Ungarn 1958-1962. Karszt- és Barlangkutató, IV. p.41-53.
- Egri, Cs. & Juhász, M. 2003. Pisznice-barlang. In: Székely, K. (szerk.): Magyarország fokozottan védett barlangjai. Mezőgazda Kiadó, Budapest. p. 322-325.
- Gaál, I. 1934. A Gerecse hegység egyik legérdekesebb barlangcsoportja. A Földgömb, V. 9. p.321-330.
- Hutchinson, G. E. 1950. Survey of contemporary knowledge of biogeochemistry 3. The biogeochemistry of vertebrate excretion. Bulletin of the American Museum of Natural History, 96. p.429.
- Juhász, M. (1979): Beszámoló a tatabányai Bányász Művelődési és Oktatási Központ "Vértes László" Karszt- és Barlangkutató Csoportjának 1979. évi tevékenységéről. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1979. évi tevékenységéről, p.187-229.
- Juhász, M. 1981. Beszámoló a tatabányai Bányász Művelődési és Oktatási Központ "Vértes László" Karszt- és Barlangkutató Csoportjának 1981. évi tevékenységéről. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1981. évi tevékenységéről, p.160-212.
- Juhász, M. 1982. Beszámoló a tatabányai Bányász Művelődési és Oktatási Központ "Vértes László" Karszt- és Barlangkutató Csoportjának 1982. évi tevékenységéről. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1982. évi tevékenységéről, p.163-201.
- Juhász, M. 1986a. Denevérleltár a Gerecsében. Szomorú tapasztalatok. Dolgozók Lapja, március 10. p.5.
- Juhász, M. 1986b. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1986-ban végzett denevér-megfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1986c. A Pisznice-barlang megismerésének története. Karszt és Barlang, 1986. II. p.105-114.
- Juhász, M. 1987. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1987-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1988a. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1988-ban végzett denevér-megfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1988b. Jelentés a bajnai felhagyott mélyművelésű agyagbányában feltételezett veszélyes hulladék feltárásának 1988-ban elvégzett munkálatairól. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1989. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1989-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1990. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1990-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE

- Juhász, M. 1991. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1991-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1992. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1992-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1993. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1993-ban végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1994a. Denevérmegfigyelések a Gerecse-hegység barlangjaiban. LIMES, Komárom-Esztergom Megyei Tudományos Szemle, 1994/2. különszám, p.113-134.
- Juhász, M. 1994b. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1994-ben végzett denevér-megfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1995. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1995-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1996. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1996-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1997. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1997-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1998. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1998-ban végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 1999. A Gerecse-hegység barlangjaiban 1999-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 2000. A Gerecse-hegység barlangjaiban 2000-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 2001. A Gerecse-hegység barlangjaiban 2001-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 2002. A Gerecse-hegység barlangjaiban 2002-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 2003a. Öreg-kői 1.sz. zomboly. In: Székely, K. (szerk.): Magyarország fokozottan védett barlangjai. Mezőgazda Kiadó, Budapest. p. 320-322.
- Juhász, M. 2003b A Gerecse-hegység barlangjaiban 2003-ban végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 2004. A Gerecse-hegység barlangjaiban 2004-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 2005. A Gerecse-hegység barlangjaiban 2005-ben végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Juhász, M. 2006. A Gerecse-hegység barlangjaiban 2006-ban végzett denevérmegfigyelések eredményei. Kézirat, GBTE
- Kordos, L. 1976. Barlangi őslénytani ásatások és gyűjtések 1976-ban. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1976. évi tevékenységéről, p.36-57.
- Kordos, L. 1977. Barlangi őslénytani ásatások és gyűjtések 1977-ben. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1977. évi tevékenységéről, p.15-24.
- Kordos, L. 1978. Barlangi gerinces őslénytani gyűjtések és ásatások 1978-ban. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1978. évi tevékenységéről, p.10-18.

- Kordos, L. 1979. Barlangi gerinces őslénytani ásatások és gyűjtések 1979-ben. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1979. évi tevékenységéről, p.8-16.
- Kordos, L. 1981. Barlangi gerinces őslénytani ásatások és gyűjtések 1981-ben. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1981. évi tevékenységéről, p.9-13.
- Kordos, L. 1982. Barlangi gerinces őslénytani gyűjtések és ásatások 1982-ben. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1982. évi tevékenységéről, p.9-11.
- Kordos, L. 1994. A gerecsei barlangok ősgerinces kutatásának újabb eredményei (1970-1994). LIMES, Komárom-Esztergom Megyei Tudományos Szemle, 1994/2. különszám, p.93-111.
- Kordos, L. 1996. Gerinces maradványok a Szelim-barlangból. Kézirat, GBTE
- Kordos, L. 1997. Gerinces maradványok a Szelim-barlangból. Kézirat, GBTE
- Kordos, L. 1998. Gerinces maradványok a Szelim-barlangból. Kézirat, GBTE
- Kordos, L. 1999. Gerinces maradványok a Szelim-barlangból. Kézirat, GBTE
- Kordos, L. 2000. Gerinces maradványok a Szelim-barlangból. Kézirat, GBTE
- Kordos, L. 2001. Gerinces maradványok a Szelim-barlangból. Kézirat, GBTE
- Kordos, L. 2002. Gerinces maradványok a Füstös-barlangból és a Szelim-barlangból. Kézirat, GBTE
- Kordos, L. 2006. Gerinces maradványok a Lengyel-szakadékból és a Szelim-barlangból. Kézirat, GBTE
- Kubassek, J. & Móga, J. 1976. Az Északnyugati Gerecse, Nagysomlyó és Hosszúvontató csoportjának barlangjai. Kézirat, KvVM
- Lendvay, Á. 1979. A Gerecse-hegység 4630-as kataszteri egysége. Kézirat, KvVM
- Lendvay Bende, Á. 1967. A Vasútépítő Törekvés II. számú Barlangkutató Csoportjának jelentése a Denevér-barlangban és környékén, valamint a Lengyel-barlangban végzett kutatásairól. Karszt- és Barlangkutató Tájékoztató, p.19-25.
- Liffa, A. 1907. Megjegyzések Staff János "Adatok a Gerecse-hegység stratigraphiai és tektonikai viszonyaihoz" című munkája stratigraphiai részéhez. Magy. Kir. Földt. Int. Évk. XVI. 1. p.3-18.
- Magyar Denevérgyűjtési Központ Adatbázisa
- Mészáros, F. 1971. Vizsgálatok a hazai denevérek élősködő fonálférgein (Nematoda). Állattani Közlemények, LVIII. 1-4. p.78-86.
- Molnár, Z. 1997. A Pilis-, Visegrádi- és Gerecse-hegység denevérfaunisztikai vizsgálata 1992-97. Az I. Magyar Denevérvédelmi Konferencia (Sarród, 1997. november 29.) kiadványa, p.26-33.
- Molnár, Z. 2005. Denevér-monitorozás a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén. Kézirat, DINPI
- Moser, J. 1878. Ueber verschiede Düngstoffe. Erster Ber. über Arbeiten der K.K. Landw. Chem. Versuchst.
- Murai, É. 1976. Cestodes of Bats in Hungary. Parasit. Hung., 9. p.41-62.
- Polacsek, Zs. 2002. A Paksi-mogyoró-barlang természeti állapotfelvétele. Kézirat, KvVM
Közhiteles Barlangnyilvántartás
- Sashegyi, L. & Juhász, M. 1976. Jelentés a Tatabányai Barlangkutató Csoport 1976. évi tevékenységéről. Beszámoló a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat 1976. évi tevékenységéről, p.216-222.
- Scheibler 1872. - Annal. d. Landw., p.709.

- Tietze, E. 1872. Ueber ein Vorkommen von Fledermausguano im Graner Gebirge. Verhandlungen der k.k. geologischen Reichsanstalt, 12. p.247-249.
- Topál, Gy. 1954. A Kárpát-medence denevéreinek elterjedési adatai. Ann. Hist. Nat. Mus. Nat. Hung., s. nova V. p.471-483.
- Topál, Gy. 1956. The movements of Bats in Hungary. Ann. Hist. Nat. Mus. Nat. Hung., VII. p.477-489.
- Topál, Gy. 1962a. Some experiences and results of banding in Hungary. Proc. Of the International Symposium on methods of Mammalogical Investigation held in Brno, p.339-344.
- Topál, Gy. 1962b. A magyarországi denevérek ivararánya. Sex ratio in Hungarian bats. Vertebrata Hungarica, IV. 1-2. p.141-163.
- Topál, Gy. 1963. Results of bat-banding in Hungary. Proceeding of the fifth meeting of the Hungarian Biological Society. Act. Biol. Suppl. 5. 13. p.36-37.
- Topál, Gy. 1969. Denevérek – Chiroptera. Fauna Hungariae, 22. 2.
- Topál, Gy. 1989a. An overview of research on cave bats in Hungary. Karszt és Barlang, Special Issue 1989. p.65-67.
- Topál, Gy. 1989b. A barlangi denevérek magyarországi kutatásának áttekintése. Karszt és Barlang, 1989. I-II. p.85-86.
- Venkovits, I. 1952. Jelentés az 1951. évi barlangi foszfátkutatásokról. Kézirat, MÁFI
- Vida, A. 1877. A lábatlani barlangok. Vasárnapi Újság, XXIV. 30. p. 470-471.
- Vígh, Gy. 1937. A Gerecse barlangjai. Turisták Lapja, XLIX. 5. p.194-198.